This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, August 18, 1998

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 33-34 (2528-2529) 1998 RUGPJŪTIS-AUGUST 18 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA – $1

Keliai gerėja – žmogus blogėja

Šitaip galima būtų sakyti pasiklausius Lietuvos lankytojų apie ten daromą didelę pažangą. Prieš keletą metų lankęs gimtąjį kraštą šiandien jau daug ko nebeatpažintų.

SMAGU pasakotojui, smagu klausytojui – per aštuonerius nepriklausomybės metus Lietuvos vaizdas pasikeitęs. Nauji, puošnūs architektūriniai pastatai, vakarietiško stiliaus viešbučiai, gerėjančios prausyklos, naujai išasfaltuotos gatvės, nuo įvairiausių gėrybių lūžtančios parduotuvės, beveik visur jau geri keliai – kur čia viską ir beišvardinsi. Nors netrūksta valdžioje nesutarimų, nors neaprimsta įsisiūbavusios partijų varžybos su dažnai nevykusiais politikavimais – valstybė tvarkosi, žengia į priekį aiškiai pasisukusi į Vakarus. Dar kiek – ir nebebus perdėta sakant, kad Lietuva vakarietiška šalis. Žinoma, nelengva būtų apibrėžti, kokios iš tikrųjų yra pirmaujančios to vakarietiškumo žymės. Jei tai tam tikras civilizacijos laipsnis ar techninės pažangos lygis, Lietuvai gal jau ir nebedaug belieka pasitempti. Bet vargu ar to užteks, nes šiaip ar taip iš tų pirmaujančių vakarietiškumo žymių negalima išjungti žmogaus kaip tokio su jo įgimtomis ar per auklėjimą bei kultūrinį gyvenimą įsigytomis savybėmis. Kiek ir kaip dar reikės šuoliuoti atsikratant okupacinių laikų mąstysenos, priklausys nuo to, kiek bendrų pastangų, ir tai plačiausiu mastu, tam reikalui bus dedama. Liūdna, kai pradedama kalbėti apie blogėjantį žmogų, tarsi sovietmečiu jis buvo geras ar net gerėjantis.

APTARIANT tą blogėjantį žmogų netikslu ir klaidinga būtų galvoti apie plačiąją visuomenę, kur šviesulių, ypač jaunimo tarpe, dabar jau vis daugiau ir daugiau atsiranda, kur veikla iš apačios diegia tautai dekalogu paremtą gyvenimo sampratą, skatina kiekvienam įsigyti kiek galima daugiau dorovinių vertybių. O tas tikrai blogėjantis žmogus kažkur aukščiau palipęs, tartum nebepasiekiamas ir todėl neliečiamas. Ir nebūtinai jis mafijų grupuotėse, nebūtinai paieškomų nusikaltėlių sąrašuose. O tai kaip tik ir kelia didžiausią rūpestį – darosi vis sunkiau atskirti, kas yra kas. Stabdyti negeroves, ieškoti kas jas kursto ir jomis naudojasi, formaliu požiūriu atrodytų, kad tai įstatymų ir jų vykdomųjų veiksnių užduotis. Liūdna patirtis betgi rodo, kad to toli gražu neužtenka. Ir šioje vietoje labai lengva arba rankas nusiplauti, arba pasimesti. Rodos, ir teisiniai aktai gerai paruošti, į gyvenamuosius poreikius atremti, ir policijos pareigūnai Vakaruose pakankamai pasižvalgę, atlikta viskas, kas buvo būtina, ir dar atliekama – o nusikalstamumo vežimas nė iš vietos. Tiesa, guodžiamės, kad ne viena Lietuva šiais laikais serga ta sužlugusios minios liga. Bet pasiguodimas ir žinojimas neturėtų tapti nesibaigiančių negerovių teisinimu. Jokiu būdu ne. Taipgi nereikėtų dairytis kaltininkų nei Vakaruose, nei Rytuose. Laikas patiems susigriebti – su pastatų atstatymu mėginti atstatyti ir žmogų. Gerais keliais turėtų važinėti geri žmonės. Tai idealu, gal dar per toli, gal nepasiekiama? Bet ta linkme reikėtų pajudėti, o ne vien tik kalbėti ir amžinai dejuoti, kad sovietai sugadino žmones. **Č. S.**

1998 m. liepos 1 d. Vilniuje pasirašoma Kanados ir Lietuvos bendradarbiavimo sutartis valdymo reformų srityje. Iš kairės: Ontario vyriausybės viceministeris ART DANIELS, Kanados ambasadorius Lietuvai WILLIAM CLARK, Lietuvos valdymo reformų ministeris KĘSTUTIS SKREBYS; stovi: RAMŪNAS LINARTAS, EGLĖ JURKEVIČIENĖ, min. pirmininkas GEDIMINAS VAGNORIUS

Kanados ir Lietuvos bendradarbiavimo sutartį valdymo srityje pasirašius Vilniuje. Iš kairės: kanadietė GABIJA PETRAUSKIENĖ, Ontario viceministeris ART DANIELS, Lietuvos valdymo reformų viceministerė TERESĖLĖ KAZLAUSKIENĖ

Lietuvos valdymo reformos

Jas remia Kanada, paskyrusi $1.3 milijonų dolerių

GABIJA PETRAUSKIENĖ

Kanados lietuviai gali džiaugtis dėmesiu kurį, nuo nepriklausomybės atgavimo pastoviai rodo Lietuvai Kanados vyriausybė. Ta parama tęsiasi ir dabar. Vilniuje 1998 m. liepos 1 d. (Kanados dienos proga) Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerija pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Kanados Viešojo valdymo institutu (Institute of Public Administration of Canada). Sutarties tikslas – paremti Lietuvos vyriausybės valdymo reformų programą.

Projektas iškilo min. pirmininko Gedimino Vagnoriaus, Valdymo reformų, savivaldybių reikalų ministerio Kęstučio Skrebio ir Ontario vyriausybės darbuotojos Gabijos Petrauskienės iniciatyva su Kanados ambasadoriaus Lietuvai William Clarke parama. Projektas siekia paremti Lietuvos vyriausybės pastangas įgyvendinti programą, kuri skatina Lietuvos demokratinį, ekonominį ir socialinį augimą.

Kanados vyriausybė šio projekto įgyvendinimui paskyrė $1.3 milijonų Kanados dolerių (3.25 milijonų litų). Ši suma ligšiol bene stambiausia tarptautinė parama valdymo reformoms Lietuvoje remti. Kanados vyriausybė lėšas skiria per Kanados tarptautinės plėtros agentūrą (CIDA). Jų panaudojimą prižiūrės CIDA Vidurio ir Rytų Europos skyrius. Projekto vykdytoja Lietuvoje yra Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerija, kuriai vadovauja min. Kęstutis Skrebys. Projekto vykdytojas iš Kanados pusės yra Kanados Viešojo valdymo institutas ir Ontario provincijos vyriausybė.

Kanadon (į Otavą ir Torontą) 1997 m. birželio mėn. galimo projekto reikalais buvo atvykusi Valdymo reformų ministerijos viceministerė Teresėlė Kazlauskienė. Po įvairių susitikimų partneriu Lietuvai pasirinko Viešojo valdymo institutą ir Ontario vyriausybę, kuri kaip tik šiuo metu pati vykdo pagrindines valdymo reformas. Į tų reformų darbą yra aktyviai įsijungęs lietuvių kilmės viceministeris (Assistant Deputy Minister), Art Daniels.

Projektas susideda iš dviejų dalių. Pirmoji – valdžios veiklos planavimo, valdymo ir atskaitomybės procesų pritaikymas Lietuvos poreikiams ir jų įvedimas vyriausybėje bei Valdymo reformų, savivaldybių reikalų, Teisingumo ir Ūkio ministerijose; valdžios struktūrų peržiūrėjimas, atskaitomybės nustatymas; konsultacijos dėl teisinių aktų. Antroji projekto dalis siekia suprastinti ir palengvinti verslininkų bei investuotojų įsiregistravimo ir leidimų gavimo procedūrą. Ši dalis bus įgyvendinta, kai Lietuvos vyriausybė nuspręs verslo registracijos tvarką.

Valdymo reformų Lietuvoje projektu pasisekė sudominti ne tik Kanados vyriausybės pareigūnus, bet ir dabar jau tapusius projekto vykdytojais Kanados Viešojo valdymo institutą, kuriam vadovauja Joseph Galimberti, ir Ontario provincijos vyriausybės narius, kurie taip pat yra šio projekto vykdytojai. Į bendrą Kanados-Lietuvos projekto valdymo tarybą nuo Kanados įeina: Peter Barnes, Art Daniels, Gordon Evans, Joseph Galimberti, Michael Jordan, Angela Longo, Fred Peters, Gabija Petrauskienė (Senior Policy Advisor, Program Management and Estimates Division, Management Board of Cabinet, Government of Ontario).

Nuo Lietuvos į projekto valdymo tarybą įeina: Valdymo reformų ministerijos sekretorė Alina Mačiulytė, Ūkio ministerijos sekretorius p. Merčaitis, Teisingumo ministerijos sekretorė Rasa Budbergytė, Finansų ministerijos viceministeris p. Žilevičius ir Biudžeto departamento direktorius Rimantas Večkys, min. pirmininko patarėjas Jaunius Žiogas, valstybės kanclerio patarėjas p. Šileikis, prezidento patarėjas A. Astrauskas.

Liepos mėnesį jau pradėtas konkretus darbas. Iš Kanados atvykusi 6 asmenų grupė, talkinama Ontario vyriausybės darbuotojos Dainoros Juozapavičiūtės, intensyviai dirbo Juodkrantėje, Neringoje kanadiečių suorganizuotuose trijų dienų kursuose. Tuojau po kursų kanadiečiai pasiskirstė intensyvesniam darbui Ekonomikos, Teisingumo, Valdymo reformų ministerijose bei vyriausybėje.

Sekančių dvejų metų laikotarpyje įvairios darbo grupės intensyviai bendradarbiaus Lietuvoje įvedant viešojo valdymo ir viešos atsakomybės metodiką bei sistemas. Numatoma, kad bus sutelktas dar didesnis ratas žinovų tiems darbams. Rugsėjo mėnesio gale numatoma intensyvi pažintinė programa Kanadoje. Pagrindiniai projekto vykdytojai iš Lietuvos praleis dvi savaites Toronte besidarbuodami atitinkamose Ontario vyriausybės įstaigose.

Kanados viešojo valdymo institutas yra privati, nevaldinė ir pelno nesiekianti organizacija. Institutas yra pagrindinė Kanados organizacija, kuri domisi viešojo valdymo teorija ir praktika. Viešojo valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijai Lietuvos vyriausybės pavesta vadovauti valdymo reformoms Lietuvoje.

KANADOS ĮVYKIAI

Nesustabdomas dolerio kritimas

Kanados doleris, jau keletą savaičių kėlęs rūpestį, rugpjūčio 6 d. per vieną dieną nukrito daugiau kaip pusę cento – daugiau net negu 1995 m. Kvebeko referendumo metu. Nepaisant Kanados valstybinio banko (Bank of Canada) pastangų, doleris pasiekė 65.35 JAV centų vertę, o iki rugpjūčio 11 d. vėl pakilo iki 65.88 ct.

Dolerio kritimo priežastis buvo Azijos, ypatingai Japonijos, ekonominė krizė. Taip pat Kanados valiutą paveikė JAV dolerio sustiprėjimas. Tolesnį Kanados dolerio kritimą rinkoje pastūmėjo supratimas, jog Kanados bankas nekels "interest" nuošimčių doleriui stiprinti.

Vis dėlto yra aiškinama, kad Kanados ekonominė būklė yra stipri, nes "bonds" vertė yra aukšta, o infliacija labai žema ir vyriausybių deficitai naikinami. Sakoma, kad geriau žemas doleris, negu pilna "recession", o ilgainiui geriau kintantis doleris negu fiksuoto dolerio išlaikymas.

Visų Kanados provincijų premjerai susirinko Saskatoon'e, Saskatchewan provincijoje, rugpjūčio 6 d. Metiniam susitikimui pirmininkauja Saskatchewan'o premjeras Roy Romanow.

Premjerai pasitarimuose pareiškė, jog svarbu nedelsiant išreikalauti iš Otavos papildomų lėšų sveikatos priežiūrai, užtikrinant, kad pažadėta parama nebūtų nukreipta į kitas sritis. Taip pat buvo sudaryta rezoliucija kompensuoti daugiau kanadiečių, hepatitis-C virusu užkrėstų nuo nešvaraus kraujo, nesiribojant tik 1986-1990 m. laikotarpiu.

Šiuo susitikimu Kvebekas užbaigė boikotą, kuriuo prieš metus atsisakė vienytis su kitomis provincijomis, stengiančiomis iš Kanados vyriausybės perimti kai kurias socialines programas švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

Premjerų konferencija užsibaigė rugpjūčio 7 d. Otavai pareikšti provincijų reikalavimai, kad federacinė valdžia nemažintų paramos, bet grąžintų provincijoms $6 bln. sveikatos ir kitoms socialinėms programoms. Taip pat norima, kad Otava sumažintų nedarbo draudimo (Employment Insurance) įmokas 25%, nes tik taip įmanoma sukurti 150,000 naujų darbų.

Kanados žmogaus teisių tribunolas liepos 29 d. nutarimu pripažino, kad per praėjusius 13 metų valdiškuose darbuose tarnautojams (Public Service Alliance) buvo mokama per mažai. Maždaug 200,000 tarnautojų, daugiausia moterys, gaus priemokas, kurios valdžiai kainuos $3-5 bln. Už tą patį darbą vyrai gavę daugiau algos, o tai prieštarauja 1978 m. Žmogaus teisių įstatymui.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Būtina uždaryti elektrinę

Liepos pabaigoje Vilniuje lankėsi Vokietijos ekonomikos ministerijos valstybės sekretorius Walter Kittel. Lietuvos seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis jam pareiškė nusistebėjimą, jog keičiasi Europos komisijos (EK) reikalavimai dėl narystės Europos sąjungoje. Lietuvoje pagerėjus ekonominiams rodikliams, turėjusiems teigiamai nulemti įstojimo galimybes, EK pradėjo reikalauti Ignalinos jėgainės uždarymo, skelbia ELTA. Tai būtų brangus užmojis Lietuvai, nes nemenkas yra uždarymo išlaidų ir energetikos kompensavimo klausimas. Svečias vis dėlto tvirtino, jog elektrinės uždarymas yra būtinas.

Austrijos užsienio reikalų ministerijos valstybės sekretorė Benita Ferrero-Waldner trumpai lankėsi Lietuvoje liepos 28 d. Šį pusmetį Europos sąjungai (ES) pirmininkaujančios valstybės atstovė tvirtino, kad kol kas Lietuva ir keturios kitos valstybės dar nėra pakviestos pradėti derybų dėl narystės. Europos komisijai baigus rengti pranešimą apie narystės siekiančius kraštus bus svarstoma, kas pateks į kandidačių grupę. Susitikus su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi, ji pabrėžė, jog Ignalinos atominės elektrinės ateitis yra "jautri" ne tik Lietuvai, bet ir ES. Prezidentas pareiškė nuomonę, kad jos uždarymas pakenktų Lietuvos ūkiui, ir reikia ieškoti "ir Europos Sąjungai, ir Lietuvai priimtino sprendimo šiuo klausimu".

Ekologinė konferencija

Kaip rašo "Lietuvos rytas", rugpjūčio pradžioje Danijoje, Orhuso mieste įvyko Europos valstybių aplinkos ministerių konferencija. Joje dalyvavo daugiau kaip 50 pasaulio kraštų ministeriai bei įvairių ekologinių, verslo, finansinių ir kitų organizacijų atstovai, svarstę aplinkos apsaugos problemas Vidurio ir Rytų Europos bei NVS valstybėse.

Jie aptarė verslininkų ir pramonės įmonių įtaką aplinkosaugai, pasirašė du oro teršalų tolimų tarpvalstybinių pernašų sutarties protokolus bei pareiškimą, kuriuo pasižadėta iki 2005 m. nutraukti etiliuoto benzino gamybą Europoje.

Konferencijoje dalyvavo Lietuvos aplinkos ministeris Algis Čaplikas. ES komisarė ekologijos, branduolinio saugumo ir civilinės gynybos klausimais Ritta Bjerregaard pakartojo kitų pareigūnų pareikštą nuostatą, jog Lietuva turės uždaryti Ignalinos atominę elektrinę stodama į ES. A. Čaplikas pabrėžė, kad išlaidos jos uždarymui turėtų būti pasidalintos, nes Ignalinos uždarymas svarbus ir kitoms valstybėms.

Susitiko su ūkininkais

Liepos 28 d. Lietuvos žemdirbių atstovai susitiko su prezidentu Valdu Adamkumi. Dalyvavo seimo kaimo reikalų komiteto, Ūkininkų sąjungos, Žemės ūkio bendrovių, Grūdų perdirbėjų draugijų, Žemės ūkio rūmų atstovai, streikais grasinantys Lietuvos ūkininkų aktyvistai iš Jonavos, Lazdijų bei Raseinių rajonų. ELTOS žiniomis, jie teigė, jog kaimo žmonės pasigenda aiškios žemės ūkio plėtojimo politikos. V. Adamkus pritarė minčiai, jog aktualūs žemės ūkio klausimai gali būti sprendžiami trišalėmis derybomis, kuriose dalyvautų vyriausybės, žemdirbių ir perdirbėjų atstovai. Sutarta, kad tais reikalais turėtų domėtis ir vietos savivaldos institucijos.

Pasirašytas ginklų kodeksas

BNS žiniomis, Lietuva su kitomis 12 Europos valstybių prisijungė prie birželio mėnesį priimto Europos sąjungos ginklų eksporto kodekso, kuris nustato karinės įrangos tvarką. Jį pasirašė Bulgarija, Čekija, Estija, Islandija, Kipras, Latvija, Norvegija, Lenkija, Rumunija, Slovakija, Slovenija ir Vengrija.

Kodekse numatyti 8 reikalavimai, kurių reikia laikytis, priimant sprendimą dėl ginklų eksporto. Tarp svarbiausių – žmogaus teisių padėtis ginklus perkančioje valstybėje. Neleidžiama parduoti ginklų valstybei, kuri nesilaiko įsipareigojimų pagal branduolinio neplatinimo, biologinių, toksinių ar cheminių ginklų, sausumos kariuomenės naikinimo minų neeksportavimo sutartis. Taip pat negalima ekportuoti ginklų į kraštą, kuriame vyksta ar gali kilti ginkluoti konfliktai, atsižvelgiama į perkančiosios valstybės įsipareigojimus dėl ginkluotės kontrolės, kovos su terorizmu ir pan.

Europos integracijos komisija

ELTA praneša, kad Lietuvos vyriausybė pakeitė Europos integracijos komisijos sudėtį ir pavedė Europos komitetui prie vyriausybės parengti naujas šios komisijos darbo taisykles. Komisijai vadovauja ministeris pirmininkas Gediminas Vagnorius, joje dalyvaus valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministeris Kęstutis Skrebys bei sveikatos apsaugos ministeris Mindaugas Stankevičius.

ŠAS (NATO) bendradarbiavimo centre Belgijoje Lietuvai atstovavusį kapitoną Valdą Šiaučiulį pakeitė vyresnysis leitenantas Artūras Jasinskas, dirbęs Krašto apsaugos ministerijos tarptautinių ryšių skyriuje. **RSJ**

Šiame numeryje

Keliai gerėja – žmogus blogėja
Kaltininkų nereikėtų dairytis nei Vakaruose, nei Rytuose
Lietuvos valdymo reformos
Reikšminga kanadiečių parama naujiems projektams
Kritikuojama Dovo Levino knyga
Pateiktos vienašališkos pažiūros nesiremiant akademine literatūra
Darbais, širdimis ir šaknimis tėvynėje
Norėtume, kad Lietuvos žmonės būtų pakantesni vieni kitiems
Sujudo sovietinio paveldo gynėjai
Tikros nepriklausomybės Lietuvoje dar nėra
Augęs Kanadoje darbuojasi Brazilijoje
Pokalbis su kun. Paulium Mališka, skaitančiu "Tėviškės žiburius"
Mažosios Lietuvos istorinė reikšmė I
Dėl M. Liuterio išsūkio Europoje esama skirtingų nuomonių
"Išgelbėtojas"
Reikėtų parengti seriją filmų apie lietuvių tautos naikinimą
Pagerbtas Kanadoje gyvenęs profesorius
Vilniuje skamba rojalis prof. Stepo Kairio atminimui

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $42, pusmetinė – $21, rėmėjo – $52, garbės – $62. Oro paštu į užjūrius – $135. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular $42.00, supporter $52.00, honorary $62.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

Atvirumas ir spaudos laisvė

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Bene vienas gražiausių ir kilniausių demokratijos bruožų yra teisė atvirai pareikšti savo nuomonę be sankcijų baimės, vesti diskusijas bet kuria tema ir pilnai naudotis spaudos bei žodžio laisvės principu. Vienas Amerikos prezidentas yra kadaise pasakęs: "Aš su tavo nuomone nesutinku, bet esu pasiryžęs paaukoti savo gyvybę už tavo teisę ją pareikšti".

Antra vertus, reikia įsisamoninti, kad žodžio laisvė neleidžia šmeižtų nei užgauliojimų bei "sąskaitų suvedinėjimo". "Genys yra margas, o pasaulis dar margesnis", sako senas lietuviškas priežodis, todėl kiekvienaš viešas pasisakymas ar veiksmas sulaukia kritikos, tačiau kritika neprivalo būti paremtas šmeižtais ar užgauliojimais. Tai ne atvirumas, tik piktnaudžiavimas žodžio laisve.

Užseinio lietuvių spaudoje atvirumo nestinga, nors yra per mažai aktualijų, per daug skęstama prisiminimuose ir senose istorijose.

Perduodant naujienas iš Lietuvos, daug kas ignoruojama, net ir tokios žinios, kaip Grodžio brutalus pagrobimas ir išgabenimas į Čečėniją, išpirkimo reikalavimas bei kitų žinių neperdavimas, įskaitant ir nepaprastų lobių atradimą Vilniaus katedros sienose.

Turime vadinamąjį "atviro žodžio mėnraštį", kurio bene pats pagrindinis uždavinys yra šaipytis iš kitos spaudos, pajuokti redaktorius ir nevengti savotiško sensacionalizmo, pravardžiuojant kai kuriuos asmenis ir jiems teikiant neužtarnautus "titulus".

Štai 1998 m. 6 nr. "Akiračiuose" rašoma, kad Henrikas Paulauskas, aštriai pasisakęs prieš Lietuvos ambasados perkėlimą į Čikagos miesto centrą, nes tai esąs "nereikalingas pinigų švaistymas". Esą jis buvęs "aršus komunistas", o dabar jau "pakeitęs spalvas" ir dedasi patriotu. Sutinku su tuo, kad ambasados persikėlimas į brangesnes patalpas gali būti kritikuojamas ar tam gali būti pritariama. Į H. Paulausko kritikos žodį labai korektiškai ir diplomatiškai atsakė garbės konsulas Vaclovas Kleiza.

Pas mane yra Lietuvos radijo ir televizijos personalo skyriaus viršininko H. Paulauskui išduotas oficialus pažymėjimas, kuriame tvirtinama, remiantis asmens bylos dokumentais, kad H. Paulauskas buvo nepartinis, t.y. nepriklausė komunistų partijai. Jam pačiam prašant, pažymėjimas buvo išduotas 1994 metų gruodžio 5 dieną. Pripuolamai su juo susipažinusi patyriau, kad jo tėvas buvo ištremtas į Sibirą ir ten mirė. Tai daro jį nekvalifikuotu į komunistų partijos narystę.

Kai H. Paulauskas prieš nepriklausomybės atstatymą lankėsi Kanadoje, grįžęs Lietuvon parašė savo įspūdžių knygą. Leidykloje, surinkus tekstą buvo pareikalauta, kad jis jį pasirašytų, sutikdamas spausdinti. Pamatęs, kad tekste esama daug jo nerašytų ir iškraipytų tekstų, jis pasirašyti atsisakė, bet leidykla nutarė ir be jo parašo spausdinti. Aišku, leidyklos "kalbos redaktoriai" daug prie knygos turinio prisidėjo. Nors neteko tos knygos skaityti, bet girdėjau, kad joje esama užsienio lietuvius pajuokiančio ir šmeižiančio elemento. H. Paulauskas griežtai protestuoja, tvirtindamas, kad tai ne jo darbas...

Panašią patirtį turėjau ir aš su "Vagos" leidykla, kuri man prisiuntė surinktą tekstą su raginimu pasirašti, kad leidžiu spausdinti. Deja, neatpažinusi kai kurių dialogų ir tekstų aš nutraukiau sutartį, nes buvę cenzoriai, nepriklausomybę atstačius nustoję savo tarnybų, tapo "kalbos redaktoriais".

Jei tikime, kad vienybėje yra galybė, tai nedera pravardžiuoti, šmeižti, ypač kai neturima įrodymų, remiantis spėliojimais ar stačiai nepagrįsta nuomone. Jei visi Lietuvos gyventojai būtų atvirai išėję prieš okupantą, jei nebūtų prisitaikę ir prie padėties, siekdami išsaugoti savo laisvę ar net gyvybę, mes nebeturėtume tėvynainių, būtų išnykusi mūsų ir taip nedidelė tauta. Teko pažinti kelis "komunistus", kurie priklausė partijai, bet niekam nekenkė, nieko neįskundė, naktimis slaptai lankė šventoves, krikštijo savo vaikus, priiėminėjo sakramentus, bet dienos metu jie buvo "komunistai" ir "bedieviai".

Kai saitai tarp Lietuvos ir užsienio lietuvių tvirtėja, yra svarbu ieškoti vienybės ir visus mus jungiančių, pozityvių elementų. Tiek Lietuvos ekonominė padėtis, jos įstojimas į ŠAS (NATO), ekonominės padėties gerinimas, labdara ir šalpa bei kalbos grynumo išlaikymas turėtų būti pagrindiniai užsienio lietuvių spaudos ir veiklos uždaviniai, bet ne šmeižtai ar nepagrįsti kaltinimai. Naudokimės spaudos laisve, bet ja nepiktnaudžiaukime.

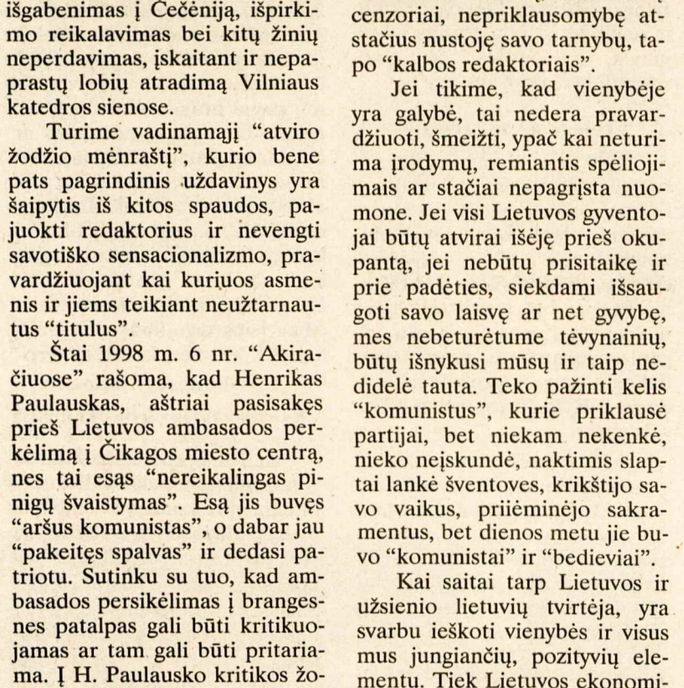

Hamiltonietė ALINA ŽILVYTIENĖ (kairėje) Paryžiuje su naujai išrinkta tarptautinės moterų organizacijos "Zonta" pirmininke VAL SARAH iš Australijos š.m. suvažiavime

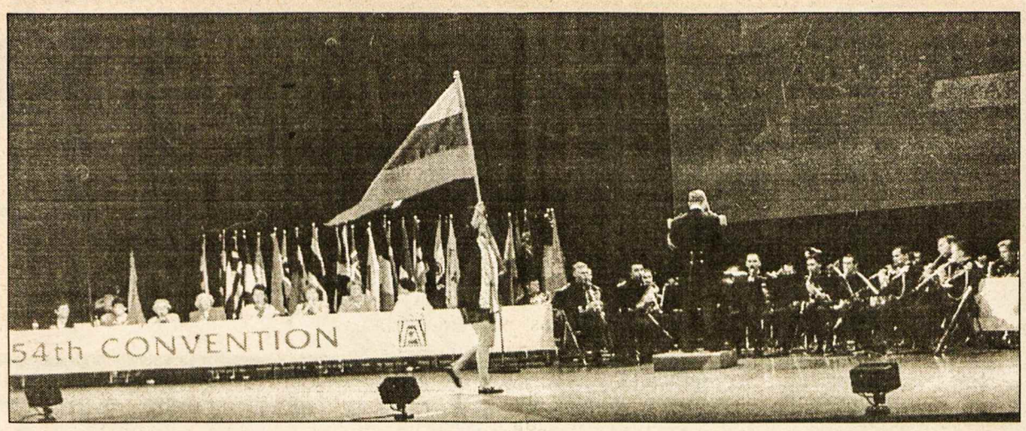

Lietuvos trispalvė Paryžiuje 1998 m. liepos 19-24 d.d. Prancūzijoje įvyko "Zontos" visuomeninės veiklos profesionalių moterų organizacijos suvažiavimas. Tai pasaulinio masto organizacija, kuri veikia nuo 1919 m. 68 valstybėse, turi 1197 skyrius su 35,027 narėm. Alina Žilvytienė iš Kanados Hamiltono "Zontos" organizacijai priklausanti nuo 1978 m. (buvo šio skyriaus pirmininke 1986-87) dalyvavo Paryžiaus suvažiavime. Ten Lietuvos trispalvė pirmą kartą plevėsavo tarp 68 vėliavų **Nuotr. S. Kajinros**

Jūros piratai siaučia ir dabar

Apiplėštas Lietuvos laivas "Algirdas", gabenęs brangų krovinį iš Indijos sostinės Kalkutos į Singapūrą. Neteko 17,500 JAV dolerių ir daiktų 4,500 dolerių vertės

B. STUNDŽIA, Torontas

Daugelis mano, kad piratų laikotarpis, trukęs kelis šimtmečius pasibaigė, kad vandenynai jau seniai išvalyti nuo piratų, kad anksčiau plaukiojęs jų burlaiviai guli sutrūniję vandenyno dugne.

Ten, kur anksčiau plaukiojo piratai, dabar, ypač Karibų jūroje, sutinkami ilgastiebiai burlaiviai su nuotykių ieškančio jaunimo ir daug įvairių jachtų bei pramoginių motorlaivių. Dažnas plaukioja ir turistiniais-keleiviniais laivais.

Deja, piratai ir šiais laikais neišnyko, tik ilgastiebius burlaivius pakeitė greitlaiviai, pripučiamos valtys, o patrankų vietoje naudojami automatiniai šautuvai ir kulkosvaidžiai.

Nesaugūs jūros keliai

Seniau saugią laivininkystę jūrose užtikrindavo galingas Anglijos laivynas, nes buvo sakoma: "Britanija valdo bangas". Britų imperijai subyrėjus, iškilus eilei nepriklausomų valstybių su plačiais pakrančių teritoriniais vandenų plotais, nėra kam jūrų kelių saugoti.

Karibų jūroje saugumą prižiūri JAV Pakrančių apsaugos laivai. Ten piratai veikia mažais būreliais ir taikosi užpulti jachtas ir pramoginius motorlaivius. Pasitaiko, kad piratai jachtų įgulą, kurią dažnai sudaro vyras su žmona, nužudo, jachtą paskandina. Užgrobtus motorlaivius kartais panaudoja narkotikų gabenimui.

Kas kita dabar Indijos vandenyne, Malakos sąsiauryje, Indonesijos ir Filipinų salynuose, kur piratai darbuojasi didesniais būriais 10-20 vyrų. Naudoja greitlaivius, pripučiamas valtis ir apiplėšia didelius, keliolikos tūkstančių tonų laivus. Neseniai buvo apiplėštas Lietuvos jūrų laivininkystės bendrovės laivas "Algirdas", gabenęs krovinį į Singapūrą.

Lietuvos "Algirdas"

Platesnį aprašymą apie piratų užpuolimą Klaipėdos dienraštyje pateikė žurnalistė Zita Tallat-Kelpšaitė.

Laivas "Algirdas", plaukiantis iš Kalkutos į Singapūrą, 1998 m. gegužės 10 d., 3 val. nakties buvo užpultas piratų. Jie įsakė sustabdyti pagrindinį variklį ir privertė kapitoną sukviesti visus jūreivius į valgyklą. Ten jiems uždėjo antrankius, rišo vieną prie kito, guldė ant grindų ir uždengė galvas.

Antrasis kapitono padėjėjas Aurimas Šarachovas bandė pasislėpti ir buvo nuo sienos atšokusios kulkos sunkiai sužeistas. Jis dar spėjo įšokti į jūreivio Kiesos kajutę, kur jam su rankšluosčiu aptvarstė žaizdą.

Piratai privertė kapitoną pašaukti į valgyklą ir sužeistą Aurimą, kuriam trinktelėjo per galvą ir kraujuojantį paguldė ant grindų. Visi jūreiviai buvo šautuvų buožėmis apdaužyti. Manė, kad juos sušaudys. Jie pastebėjo, kad piratai vilkėjo slepiamos spalvos drabužiais, tiksliai vykdė savo vado įsakymus, tarytum karinis dalinys.

Pareikalavus sustabdyti pagrindinį variklį, jiems buvo paaiškinta, kad pirma reikia paleisti atsarginį, nes antraip laive nebus šviesos. Piratai, per radiją pasitarę su savo viršininku, sutiko. Teiravosi apie laivo stovį, važtą ir kapitonui pasakė: jeigu įgula jiems nesipriešins, ramiai laikysis, tai išliks gyvi. Įgulai pagąsdinti jie dažnai šaudė.

Po kelių valandų laive pasidarė tylu. Jau gerokai prašvitus pavyko atsirišti, nuimti antrankius ir pagelbėti sužeistam Aurimui. Buvo bandyta ieškoti pagalbos net ir raketas šaudant, tačiau niekas neatsiliepė, išskyrus Tailandiją, bet negalėjo angliškai susikalbėti. Pavyko susirišti su Lietuvos jūrų laivininkystės bendrovės budinčiu pareigūnu.

Apie 17 val. prie "Algirdo" priplaukė karinis Tailandijos greitlaivis ir sužeistą kapitono padėjėją išgabeno į ligoninę, kur jam padarė plaučių operaciją.

Dideli nuostoliai

Laivo "Algirdas" kapitonas V. Cvelov'as mano, kad piratai, jau išplaukiant laivu iš uosto, žinojo jog laive yra maždaug 50 milijonų dolerių vertės odinių moteriškų apsiaustų, striukių krovinys. Matyt piratai per ilgai užsibuvo, nes pradėjo švisti, o gal kas juos išgasdino – tyliai paliko laivą.

Piratai manė, kad į laivą slaptai pateko ginklai ar narkotikai, kurių ieškojo. Singapūre Tailandijos atstovas spėjo, kad tai galėjo būti Indonezijos pakrančių apsaugos karių darbas. Piratai laive pagrobė 17,500 JAV dolerių grynais ir apie 4,500 daiktais.

Sužeistas antrasis kapitono padėjėjas Aurimas Šarachovas jau grįžo iš Tailandijos ligoninės ir sveiksta pas savo tėvus Panevėžyje. Ligononėje jis gėrėjosi puikiu gydymu ir slaugymu.

Kitų apiplėšimai

Nesisekė ir Singapūro laivui "Hye-mieko", plaukiančiam su cigarečių kroviniu į Kambodiją. Laivą perėmė lyg tai Kinijos muitinės greitlaivis ir privertė plaukti į Pietų Kiniją. Pats savininkas iš savo mažo lėktuvo matė, kad jo laivas pasuko kita kryptimi. Laivo savininkas buvo pakaltintas vežąs cigarečių kontrabandą į Kiniją.

Spėjama, kad Kinijos uostas Pehai yra piratų priebėga. Laivas "Anna Siera", gabenantis 5 milijonų dolerių krovinį į Filipinus, buvo piratų pagrobtas ir nukreiptas į Pehai uostą.

Įsikišus Tarptautiniam jūriniam biurui, piratai tą laivą paliko, pateko į kalėjimą, bet po 2 metų vėl buvo laisvi. Laivas liko stovėti uoste ir už stovėjimą buvo pareikalauta nemaža suma pinigų. Kipro valstybė, su kurios patogia vėliava laivas plaukė, nesiėmė to įvykio tirti.

Iš viso, laivai plaukiantys su vadinamom patogiom vėliavom (Panamos, Honduro, Liberijos, Karibų jūros valstybėlių), nesirūpina tokių laivų apsauga.

Prieš kelerius metus Indonezijos, Malezijos ir Singapūro valstybės rimčiau susirūpino piratų siautėjimu Malakos sąsiauryje, ypač po to, kai vienas didelis, pilnai pakrautas laivas be įgulos plūduriavo siaurame sąsiauryje ir sudarė pavojų kitiems laivams.

Organizuoti plėšikai

Spėjama, kad Tolimųjų rytų piratus valdo nusikaltėlių sindikatas. Jie įstengia išvengti tyrimų. Įvairūs kroviniai, brangių metalų lydiniai, cukrus, kava, elektronikos įrangos, vertingos mašinos dingsta kartu su laivais. Vėliau tie laivai vėl pasirodo su padirbtais dokumentais, perdažyti, su kitais vardais, vėl suranda krovinį ir vėl dingsta.

Prekybiniuose laivuose draudžiama turėti ginklus, o piratai apsirūpinę šiuolaikiniais ginklais.

(Nukelta į 4-tą psl.)

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave., Toronto Ont., M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliešius

SPAUDOS BALSAI

Kritikuojama Dovo Levino knyga

Š.m. žurnalo "Holocoust and Genocide Studies" pirmosios laidos knygų apžvalgoje Columbia universiteto Istvan Deak recenzuoja Dovo Levino knygą "The Lesser of Two Evils: Eastern European Jewry Under Soviet Rule, 1939-41".

Kai Stalinas su Hitleriu pasidalijo Rytų Europą, žydų gyvenimas sovietams atitekusiose srityse nors ir nebuvo jiems malonus (visuomenės organizacijos buvo uždarytos, žydų institucijos ir spauda buvo komunistų kontrolėje, trėmimai neaplenkė žydų), tačiau ten nebuvo masinių represijų ir žudynių, kurios pradėtos vokiečių okupuotose teritorijose, todėl Dov Levin savo knygos pavadinime pabrėžia: žydams sovietų okupacija buvo mažesnis negu Hitlerio blogis. Vis dėlto knygos recenzentas pastebi joje daug ydų.

"Apgailėtinai Levino studijoje yra daugybė trūkumų. Visų pirma įžanginėje apžvalgoje jis pateikia labai vienašališkas pažiūras, visai nesiremdamas esama akademine literatūra. Juk žavūs Menachem Begin'o atsiminimai yra paminėjimo verti. Vienur bei kitur yra rimtų praleidimų. Pvz. nieko nėra pasakyta apie žydų požiūrį į sovietų padarytus žiaurumus nežydams, į vietinių žmonių jausmus dėl žydų elgesio (kaip žinomame 'Karsko raporte'), į žydų dalyvavimą NKVD nusikaltimuose, į išsigandusius žydus, kurie patys nusprendė savo likimą bėgdami nuo sovietų į vokiečių zoną. Taip pat ten jaučiamas savotiškas nenoras tiesiai pasakyti, kas atsitiko su milijonais tremtinių, perkeltais į tolimas Sov. Sąjungos sritis; jų 'perkėlimas' grėsmingai primena nacių 'perkėlimo į rytus' eufemizmą. Nepaisant knygos pavadinimo, ten nėra bandoma palyginti sąlygas sovietų zonoje 1939-41 metais su to paties laikotarpio padėtimi nacių zonoje. Be šio palyginimo 'mažesnis blogis' yra neesminis, bedantis šūkis".

"Baltic Challenge"

Šių metų beveik visą liepos mėnesį Lietuvos pajūryje vyko didelės tarptautinės karinės pratybos "Baltic Challenge", kuriose dalyvavo apie 5000 karių iš įvairių kraštų, jų tarpe ir iš JAV. Šios pratybos nepatiko rusams. Maskvos dienraštis "Izvestia" straipsnį pavadino "ŠAS jau prie Klaipėdos". Laikraštis š.m. liepos 10 d. laidoje rašo:

"Lietuvai, pagal jos įstatymus, draudžiama jungtis į įvairaus pobūdžio karines sąjungas su NVS-gos kraštais, jų tarpe ir su Rusija. Tai reiškia, kad bendruose manevruose, pratybose ir kitokio pobūdžio karinėse operacijose lygaus partnerio teisėmis Rusijos dalyvavimas nepageidautinas.

Griežta Rusijos pažiūra į Baltijos kraštų nepriėmimo ŠAS-gon ir noras išlaikyti orumą šiuo atveju pastato ją į pašalinio stebėtojo padėtį. Laikytis geležinių principų ir vengti bet kokio dalyvavimo ŠAS pratybose politiniu ir kariniu požiūriu būtų trumparegiškas poelgis. Rusų pasiuntinybės karo atstovas Lietuvoje Jurij Pavlov pareiškė dalyvausias 'Baltic Challenge' pratybų oficialiame atidaryme, bet jis bus vienintelis Rusijai atstovaujantis asmuo".

Lavoriškių mokykla

Toronto lenkų dienraštis "Gazeta" š.m. liepos 24-26 d.d. laidoje išspausdino Lenkijos spaudos agentūros pranešimą apie lenkiškų mokyklų diskriminavimą Lietuvoje. Pranešime rašoma: "Lenkiškos mokyklos Vilniaus srityje yra diskriminuojamos – teigia Lietuvos lenkų rinkimų akcijos atstovai Lietuvos seime.

(...) Lenkiška mokykla Lavoriškėse užima kelis apnaikintus prieškarinius pastatus, bet apskritis lenkų mokyklos statybai pinigų neduoda, tačiau lietuviškai mokyklai lėšos vis dėlto atsirado".

Lavoriškių lietuviškai mokyklai 300,000 litų paskyrė JAV lietuvių Tautos fondas. Pašalinus iš švietimo ministerio pareigų Z. Zenkevičių, lietuviškų mokyklų finansavimas per Vilniaus apskritį tapo gerokai sumažintas, ir ne visur vaikų tėvai turės galimybę pasinaudoti teise leisti vaikus į mokyklą su pageidaujama dėstomąja kalba. Lenkiška Vilniaus rajono savivaldybė lietuviškas mokyklas boikotuoja. Lietuvos lenkų veikėjai iš (pasaulio) Lenkų bendruomenės, iš Lenkijos senato ir iš privačių organizacijų gauna milijoninės sumas, tačiau jų nepanaudoja mokyklų remontui, sakydami, kad tai valdžios reikalas. JAV lietuvių Tautos fondo vadovai mano kitaip ir jų, o ne valdžios iniciatyva atsiras lietuviška mokykla Lavoriškėse. **J.B.**

A†A
JADVYGAI MIKALAUSKIENEI
mirus,

nuoširdžiai užjaučiame dukterį ALDONĄ BALČIŪNIENĘ ir jos šeimą –

Paulina Šimkevičienė *Irena Vibrienė*
Genė ir Romas Šimkai

PADĖKA

A.a. JUOZAS BAKŠA

mirė 1998 m. birželio 16 d., palaidotas birželio 22 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos kankinių parapijos kun. V. Volertui už maldas laidotuvių koplyčioje, gedulines Mišias ir palydėjimą į amžino poilsio vietą. Nuoširdi padėka mieliems draugams už velionies lankymą namuose ir dalyvavimą laidotuvėse: A. Grubiui, A. M. Radžiūnams, A.A. Baltrūnams, J. A. Raškauskams, P. E. Stepanauskams, D. A. Fillipelli, J. Raškauskui, V. Lėverienei, K. J. Vėgiams, V. Poškaičiui, dr. A. Šalkui, S. E. Kuzmickams, D. Zulonienei, A. L. Andruliams, O. Tunaitienei, A. I. Pukams, B. C. Pakštams, J. P. Skeivelams.

Ačiū karsto nešėjams, muz. Danguolei Radtkienei už vargonavimą ir giedojimą Mišių metu. Dėkojame visiems, kurie užprašė Mišias, atsiuntė gėlių, aukojo "Kovai su vėžio liga Lietuvoje", visiems užjautusiems mus šią sunkią valandą.

Liūdinti *žmona Eugenija, sūnūs –*
Algis ir Dainius, dukra Vida

A†A
JADVYGAI MIKALAUSKIENEI
iškeliavus amžinybėn,

dukrą ALDONĄ, vaikaičius – VIDĄ, RENIŲ ir DAINIŲ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

V. L. Štuikiai

MYLIMAM VYRUI
a.a. ROKUI STEPULAIČIUI
mirus,

giliai užjaučiame jo žmoną GIEDRĘ STEPULAITIENĘ –

Dangira Stundytė *Rūta Snowden*
Kostas Beržanskis *Vida ir Algis Baltrušaičiai*
Genutė Kobelskienė *Albinas ir Ilona Beresnevičiai*
Nijolė Bates

A†A
JUOZUI ČERVINSKUI
iškeliavus amžinybėn,

jo žmoną BRONĘ, dukteris – KRISTINĄ, IRENĄ ir JANĘ, sūnų VIKTORĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame –

Laima Petravičienė *Kostas ir Genė Deimantai*
Bob, Sharon, Andra, David *Loretta, Lou, Katie*
ir Jeffrey Artičkoniai *ir Alexis DeJuan*

Straipsnio autorė DALIA AUKŠČIŪNAITĖ-PAUKŠTIENĖ (I eilėje trečioji iš kairės) su savo bendramoksliais, jų marčiomis ir žentais

Darbais, širdimis ir šaknimis tėvynėje

Doc. DALIA AUKŠČIŪNAITĖ-PAUKŠTIENĖ, Kaunas

Kelkit, pradingę ledynuose,
Kelkit, sušalę sniegynuose,
Kelkit, pražuvę plačiojoj taigoj,
Kelkit, kritę šventojoj kovoj!
.....
Kelkit, mums kelią nutiesę
Į laisvę, santarvę, šviesą.
Iš jūsų stiprybę mes semiam,
Jus šlovina Marijos žemė. –

Angelė Mateikaitė-Šiaurinė

Laikas. Visagalis laikas. Nežinia iš kur jis ateina, nežinia kur nueina. Bet tik jis turi nuostabią savybę sumažinti nelaimės jaudulį, nuslopinti skausmą. Visagalio laiko galioje – užgydyti fizines ir dvasines žaizdas, nors randai palieka amžiams.

Artėjant karo šmėklai, Lietuvoje nuvilnijo siaubo banga, suluošinusi be galo daug žmogiškųjų sielų. Šiuo sudėtingu laikotarpiu išryškėjo vienų nuopuolis (žemi kėslai, niekšybės, gobšumas), o kitų didvyriškumas – iškilo ąžuolais, vertais Lietuvos vardo.

Mūsų šeimą ištrėmė 1941-aisiais. Tėvams tada buvo po 34 metus, o mums – jų trims vaikams penkeri, dveji ir pusė metų. Nei kelionė gyvuliniuose vagonuose, pažeminimai, badas, ligos, nei jauniausio sūnaus mirtis pirmaisiais tremties metais Altajaus krašte (kur išmirė beveik visi iki metų amžiaus vaikai) nepalaužė tėvų. Po metų tremties kelionės buvo tęsiamos toliau. Vežė sunkvežimiais, traukiniais, plukdė baržomis, kol pasiekėm paskutinį kelionės tikslą – Lenos upės žiotis. Čia jau Arktika, iš kur į Šiaurės ašigalį arčiau nei į Lietuvą…

Ilgai plaukęs laivas
Sustojo pakrantėj,
Iškėlė į salą:
Čia, sako, gyvenkit.
O kurgi gyventi?
Aplink tuštuma
– Tai amžino įšalo
Tundros sala.
.....
Išgelbėk mus, Dieve,
Prieš Tave štai klūpom!
Ir šnabždam nuo šalčio
Sustingusiom lūpom.
Jei grįšim Tėvynėn,
Mes žemę bučiuosim
Ir likusias jėgas
Mes jai atiduosim. –

Taip rašė Iza Baublytė-Balčiūnienė.

Prie bado, ligų prisidėjo ne tik atšiaurus Arktikos klimatas, bet ir griežtas komendanto pasakymas: iš čia į Lietuvą niekas negrįš. Mūsų tėvai vis dėlto nenustojo vilties, nepalūžo. Labai sunkiomis sąlygomis dirbdami, jie savo asmeniniu pavyzdžiu ugdė mumyse jautrumą, atjautą savo artimam. Labai gerai prisimenu, kai ne vieną kartą tėvas iš parduotuvės grįždavo nešinas tik vienu duonos kepalėliu, o ne dviem, kaip mes tikėjomės; paprastai kitą kepalėlį atiduodavo sutiktiems alkaniems jakutų vaikams. Atrodo toks nereikšmingas lietuvio tremtinio poelgis, ypač gobšių dabartinės Lietuvos kai kurių politikų akimis, tačiau tai buvo dar vienas teigiamo auklėjimo grūdelis savo vaikų dvasios ugdymui.

Pirmuoju laikotarpiu pagrindinis tėvų rūpestis buvo išsaugoti vaikus nuo bado mirties ir ištverti patiems. Vėliau, kai duonos kąsnis tapo dažnesnis, tėvai pradėjo galvoti ir apie vaikų ateitį.

Sakoma, kad anuomet Mozė kreipėsi į savo žmones: "Jei atims tau namus, tai kalba bus tavo namai". Mūsų tėvai, matyt, labai gerai žinojo šią išmintį, todėl kiekvieną laisvą minutę mokė mus gimtosios kalbos, dainų, papročių. Pradžioje skaityti mokėmės iš maldaknygių, o vėliau iš knygų, kurias giminės atsiųsdavo iš Lietuvos. Tuose siuntiniuose būdavo ne tik knygų, sąsiuvinių, pieštukų, bet ir lašinukų, ir džiovintų obuolių. O, kaip svaiginančiai pakvipdavo kambarys atidarius tokį siuntinuką! Nežinau, kaip jausdavosi suaugę, bet mes, vaikai, tiesiog apsvaigdavome ne tiek nuo dovanų, kiek nuo to jausmo, nuo tos minties, kad jos iš Lietuvos, kurią mes įsivaizdavom kaip rojų, kaip pasakų šalį…

Raudonas obuoliukas
Iš mano tėviškėlės,
Pietų vėjelio pūstas,
Ryto raselę gėręs.
Prie jo priglaudus lūpas
Tarsi prie motinėlės,
Klausausi švelnučiukės
Gimtinės pasakėlės.

Taip rašė Stasė Vitaitė-Babraitienė (Smiltis)

Išties, Lietuva buvo mūsų svajonių šalis. Apie sugrįžimą mes daug nešnekėjom, tik žinojom, kad būsim Lietuvoje, nes ji mums reikalinga kaip oras. Tačiau to stebuklo reikėjo ilgai laukti: man dar 16, broliui 18, o tėvams net 21 metus…

Sulaukėme. 1957 metais atvažiavau į Lietuvą ir įstojau į Kauno Politechnikos institutą.

Ak, norėčiau raudoti iš džiaugsmo
Ir pajust, kad po kojom esi,
Lietuva, žemės žodi švenčiausias,
Lietuva, žemės laimė šviesi!

(Bernardas Brazdžionis)

Stojamuosius egzaminus išlaikiau, bet buvau tremtinė ir nekomjaunuolė, tad buvo pasiūlyta važiuoti atgal į Sibirą. Tik prof. K. Baršausko dėka man buvo leista mokytis vakariniame skyriuje. Gavus studento bilietą, gyvenimas palengvėjo, nes studento bilietas daug kur atstodavo pasą, kurio aš rodyti nenorėdavau, nes buvo neregistruotas Kaune, o išduotas Tiksi vietovėje, Jakutijoje.

Lietuvoje mano siekius rėmė ir palaikė giminės. Beje, mano buvimas jiems sudarydavo nemalonumų, nes dažnai ateidavo milicininkai tikrinti mano paso, surašydavo protokolą – reikėdavo mokėti baudas. Gerai prisimenu, kai atėjęs milicininkas surašė protokolą ir liepė man pasirašyti. O protokole buvo parašyta, kad aš į Lietuvą atvykau be jokio tikslo, esu nepageidaujama ir per 24 valandas privalau išvykti iš Lietuvos. Verkdama iš pykčio ir nevilties protokolą pasirašiau, nors širdyje tvirtai nusprendžiau neišvažiuoti. Ir neišvažiavau.

Mokslas sekėsi neblogai, tik pradžioje lietuvių kalba užsirašinėti paskaitas buvo keblu. Tad susipažinus su grupės bendramoksliais dažnai juos trukdydavau klausdama, kaip taisyklingai parašyti tą ar kitą žodį. Taip dažniausiai trukdydavau Irutę ir Zoją, artimiausias drauges, su kuriomis ir į vakarėlius, ir į pasimatymus kartu eidavome. Beje, pas jas apsilankius jų namiškių būdavau gražiai sutikta, visada pavaišinta, o jei reikėdavo, tai ir gyventi priimta.

Didžiausia laimė, kad mano grupės bendramoksliai buvo tokie nuostabūs žmonės. Per šešis mokslo metus nesusipykome, o atvirkščiai – labai susidraugavome. Dažnai prieš egzaminą visi kartu mokydavomės, kad galėtume vieni kitiems padėti. O po sunkaus egzamino ar projekto gynimo "susimesdavome" po kelis rublius ir eidavome į kavinukę. Jau nuo antro kurso visi kartu šventėme ir katalikiškas šventes.

1963 m. pavasarį baigiau mokslus. Tuomet mūsų grupėje tebuvo likę 13 žmonių. Matyt, skaičius 13 yra "ypatingas", nes mūsų draugystė nesumažėjo, o peraugo į įsipareigojimą visada padėti vieni kitiems.

Per mokslo baigimo iškilmes mūsų grupės seniūnas Ernestas prisakė: kiekvieną rugsėjo 1-ąją susitikti! Šitą "įsakymą" mes jau vykdome daugiau kaip 30 metų! Juokaujame, kad tuo atžvilgiu galėtume patekti ir į GINESO rekordų knygą…

Taigi kasmet ir susitinkame, nes grupės draugai ir mūsų "antrosios pusės" (grupės marčios ir žentai) labai susidraugavome. Susitikimuose pasikalbame, pasidaliname savo rūpesčiais, sunkumais ir pasiekimais, kartu pasidžiaugiame vieni kitų sėkme arba gelbstimės reikalo atveju. Mes vis nuo pat pirmųjų kovos už laisvę dienų linkėjom tėviškei tik laisvės: kas galėjome, budėjom prie telegrafo, telekomo, televizijos bokšto.

Nors mes visi tokie skirtingi, bet nė vieno atvejo nebuvo, kad mūsų nuomonės skirtųsi pagrindiniais klausimais.

Dabar taip norėtume, kad visos Lietuvos žmonės būtų pakantesni vieni kitiems, nes tik santarvėje, kurią jautėme tremtyje ir Baltijos kelyje, stiprėsime, augsime, pakilsime ir galėsime žengti toliau vardan savo vaikų ir vaikaičių ateities.

Nors mūsų, broliai, nedaugel yra,
Tačiau mes tvirti, jei riš vienybė;
Į darbą stokim vyrs į vyrą:
Sujungtos rankos suteiks stiprybę.

(Maironis)

O laikas bėga labai greitai. Nejučia senstame, mūsų vaikai įsigiję vienokią ar kitokią specialybę, dirba Lietuvos labui. O grupės vaikaičiai žengia dar tik pirmuosius žingsnius… Tikimės, kad jų ateitis bus ramesnė. Yra grupėje ir tokių, kurių vaikai dabar Amerikoje – gyvena legaliai. O išvyko iš Lietuvos bėgdami nuo pažeminimo ir nevilties, ašarodami ir bučiuodami Lietuvos žemę. Jie sugrįžtų Lietuvon, jei čia pagerėtų ekonominė būklė, būtų gerbiamos ir nors šiek tiek materialiai remiamos jaunos, vaikus auginančios šeimos – tautos ateitis.

Patikėkite visi, brangūs lietuviai, kad Lietuvoje dar esama labai daug gerų ir protingų žmonių. Mes čia, savo žemėje LIETUVOJE – visas negandas tikrai atlaikysime!

Prierašas. Šio straipsnio autorė – Kauno technologijos universiteto docentė, technikos daktarė. Ji kartu su tėvais-mokytojais, nuo Šakių dviejų metukų amžiaus buvo ištremta į negyvenamas vietoves prie Ledjūrio. Ji labiau pabrėžia šiltus, žmogiškus santykius. Lieka mažai paliesti vaikystės įspūdžiai, nors šimtą kilometų per pūgą su šunų kinkiniu važiuodavo į mokyklą! O sulaukus 16-kos metų, pirmąkart išvydo žaliuojantį medį. Lietuvoje žydintys sodai atrodė kaip tikras stebuklas! Ir ji, ir jos vyras chirurgas Jonas Paukštys (mano aprašytas "Ažuolų randuose") – krikščioniškos moralės žmonės, šviesias gyvenimo puses įžiūrintys ir tamsiausiose istorinės praeities kertelėse.

A. Garmutė

Knygų rišykla "SĄMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. **(905) 625-2412**

AtA

ALGIUI GRAJAUSKUI

mirus,

jo žmoną GENUTĘ, dukras – DALIĄ IR DANĄ, sūnus – ALGĮ ir PAULIŲ, jo seseris ir brolį bei jų šeimas ir gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Irena ir Algis Žemaičiai
V. A. Gulbinai

Sujudo sovietinio paveldo gynėjai

Ryšium su Lietuvos seimo priimtu įstatymu, apribojančiu buvusių sovietinio saugumo pareigūnų tarnybas valstybinėse struktūrose

A. GARMUTĖ, Kaunas

Uolūs okupantų tarnai, pokaryje sudarę negausų tautos padugnių sluoksnį, išdidžiai titulavo save "liaudies gynėjais". Ta pati liaudis pavadino juos aiškiai: stribais, naikintojais. Juk jie Lietuvą naikino. Jų niekšybės, kaip ir visų judų, baigia nueiti istorijon. Niekada neišblės tik jų gimdytojos – komunistų partijos ir jos pavainikio KGB nešlovė. Šis devyngalvis, keisdamas pavidalus, tebegandina pasaulį savo dar nenukirstomis galvomis. Skirtingai nuo laimingos pasakų pabaigos Raudonasis slibinas, vis atgydamas, trokšta amžinai gyvuoti, amžinai mus ir mūsų ainius valdyti.

Žvelgiant į tai, kas dabar dedasi Lietuvoje, kai stengiamasi bent kiek įstatymiškai apriboti "buvusiųjų" teises ir pareigas, galima pagalvoti vykstant kažką panašaus į "gynėjų" renesansą. Tik tuos primityvius stribelius pakeičia rafinuoti, išsimokslinę vyrai. Kaip toje J. Biliūno "Liūdnoje pasakoje", kur vargšė Juozapota stebisi: "Kiek daug ponų ir kokie jie gražūs…" Šiandien tokia šių "ponų" gausa leidžia įsivaizduoti, kaip sočiai jie yra maitinami svetimos valstybės "šėryklose"…

Taigi stribai nedingo. Pasikeitė. Politinio gyvenimo arenoje liaudies gynėjų estafetę sėkmingai perima KGB gynėjai. Anie ieškojo banditų stalčiuose ir degtukų dėžutėse, šitie – ieško landų ir landelių įstatymuose arba patys, įgavę viršų, juos netobulus priima.

Reikia pastebėti, kad naujieji gynėjai pranoksta savo pirmtakus išsilavinimu, strategija, klasta. Dangstydamiesi tariamo patriotiškumo skraiste, jie netgi primena "legendinius sokolovininkus", kurie pokaryje būdavo infiltruojami į partizanų gretas: aprengti Lietuvos karininkų uniformomis, melagingomis priesaikomis "už laisvą Lietuvą", įgiję partizanų vadų pasitikėjimą, jie vėliau juos iššaudydavo, partizanų vardu žudydavo moteris ir vaikus, turėdami tikslą sukompromituoti visą pasipriešinimo judėjimą.

Panašumą su sokolovininkų "tėvynės meile" šiandien rodo ne tik naujieji "gynėjai", bet ir pseudopatriotiniai gatvių rėksniai, griaudami valstybės pamatus, reikalaudami išvaikyti seimą, telkdami minias, kuriose vyrauja, beje, ne "megztos beretės", o greičiau "ypatos" iš dainos "Orenburgskij puchovyj platok…" ("Orenburgo pūkuotos skarelės).

Stribų – tiek senų, tiek naujų rodomų pastangų, nukreiptų prieš Lietuvos nepriklausomybę, nepastebėtume, jei ne jas išduodantis reiškinys, būtent panieka nepriklausomybės simboliui prof. Vytautui Landsbergiui, tiek daug nusipelnusiam kovoje už valstybinę nepriklausomybę.

Dideliam laivui, sakoma, reikia didelės jūros. Tad "nepriklausomoji" žiniasklaida (anot E. Simaičio purvasklaida, o pagal kun. Stanislovą – mėšlavabališka spauda) su komjaunuolišku įsibėgėjimu lenktyniuoja: kas labiau apspjaus? Tik pažvelkite į viršelį "Veido", kurio įsteigimui, girdėjau, dosniai aukoję užsienio lietuviai. Tenai Landsbergis vaizduojamas trijuose asmenyse! Toji "troika" lyginama su sovietine, kuri spręsdavo žmonių likimus. Analogija nei į tvorą, nei į mietą. Toks neapykantos protrūkis verčia klausti, kas stovi už "išradėjo" nugaros?…

Kyla klausimas: ar po 1918 m. atkurtos nepriklausomybės, praėjus 8 metams, "savieji" taip pat puolė dr. Basanavičių? Vargu bau.

Platus mūsų bėgančio gyvenimo įvykių spektras rodo, kad tikros nepriklausomybės Lietuvoje dar nėra. Jeigu žmonės vis dar lieka padalinti į nuo seniau privilegijuotus ir nuo seniau bejėgius. Pirmųjų teisių net apriboti – šiukštu, nevalia: tučtuojau kyla ginamoji devintoji banga! Antrieji, tarsi ne žmonės, iškankinti per penkis dešimtmečius, diena iš dienos patiria savo teisių pažeidimus ir laisvę atgavusioje Tėvynėje. Keisčiausia, – dėl jų teisių jokie "gynėjai" sau galvos nesuka. Visuomenėje toliau tęsiasi neapykantos nepriklausomybei vajus: nesulaukia atpildo ir negrąžina skolų bankų vagys, nesugaunami meno rinkinių ir žmonių grobikai, siautėja padegėjai, sprogdintojai, žudikai. Kada gi išmintingoji gyvenimo mokytoja istorija visa tai išlukštens? Belieka guostis sena išmintimi: ateis laikas ne tik akmenimis mėtyti, bet ir juos rinkti.

Iš istorinės patirties matome, jos didieji kaimynai kartais įvertina išdavikus. Vienas iš karaliaus Mindaugo žudikų – kunigaikštis Daumantas, tragiškai nutraukęs lietuviškąją karalių dinastiją (!) rado prieglobstį Pskove…

Laikai keičiasi: žmonės vis labiau vertinami pagal tikruosius jų darbus. Todėl sniečkai, paleckiai ir smulkesni tautos kenkėjai ištirpsta istorijos migloje.

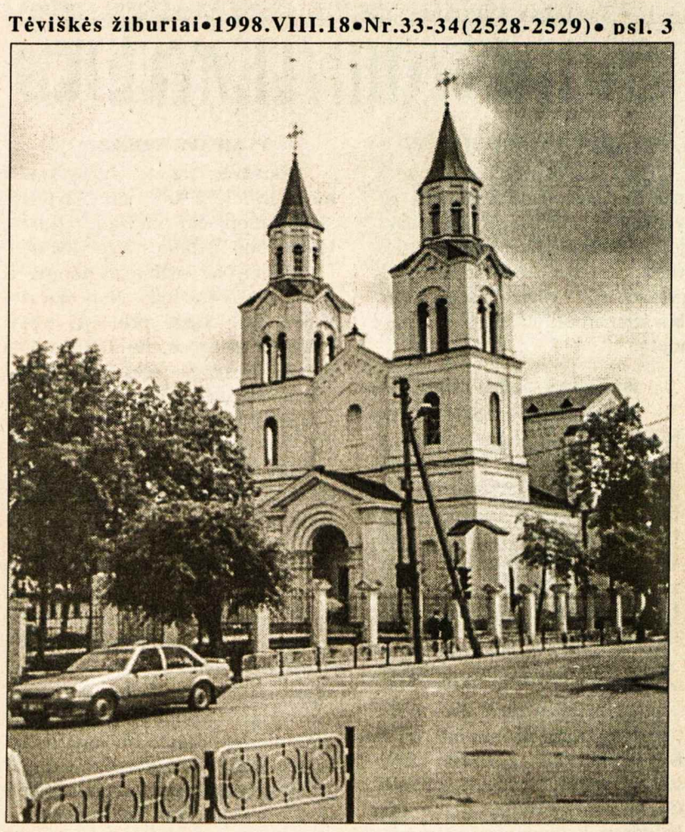

Atstatytoji Vilkaviškio katedra, pašventinta 1998 metų liepos 11, šeštadienį
Nuotr. V. Šalčiūno

Iš griuvėsių vėl iškilo katedra

Pašventinta per karą apgriauta ir per keletą metų atstatyta Vilkaviškio katedra, dalyvaujant Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui, seimo pirmininkui Vytautui Landsbergiui, daugeliui vyskupų, kunigų ir gausiai miniai tikinčiųjų

Liepos 11-oji buvo džiugi diena Vilkaviškio vyskupijai – šventinama atstatytoji katedra.

Dvyliktą valandą suskamba tarsi atsisveikindamas ligi šiol tikintiesiems tarnavusios šv. Kryžiaus šventovės varpas. Lietui negailestingai pliaupiant, procesija su kryžiumi ir bažnytinėmis vėliavomis, už kurių adoruotojos, ministrantai, dešimtys kunigų, 14 vyskupų, įvairios organizacijos, pajuda atstatytos katedros link. Įkandin plūstelia skėčių ir apsiaustų jūra. Ji galėjo būti dar platesnė, jei ne tiesiog prakiuręs dangus. Prie centrinių vartų ir durų ypatinga spūstis, nes visi nori patekti vidun.

Nutilus įžanginėms giesmėms, į presbiteriją kviečiami svečiai. Tarp jų: popiežiaus nuncijus arkiv. J. E. Ender, hierarchai iš Vokietijos, Maskvos, Lenkijos, Lietuvos prezidentas V. Adamkus, seimo pirm. V. Landsbergis, katedrą planavę architektai, statybininkai, mecenatai, Lietuvos vyskupai, prelatai, kanauninkai, kunigai iš įvairių respublikos vietovių, vietinės valdžios atstovai.

Vilkaviškio vyskupas J. Žemaitis pasidžiaugė, kad po 40 metų vyskupija tapo savarankiška ir vėl turi savo katedrą. Vyskupas dėkoja svariai aukojusiems ganytojams ir tikintiesiems iš JAV, Europos, įvairiems rėmėjams.

Per II pasaulinį karą nukentėjusią katedrą buvo galima nesunkiai atstatyti, tačiau dėl tuometinių valdininkų piktų kėslų ji buvo sulyginta su žeme. Teko viską pradėti nuo pamatų, kurių kertinis akmuo buvo pašventintas 1991 m. rugpjūčio 25 d. Nepasitvirtino piktdžiugiški ateistų pranašavimai, kad tikėjimas išnyks taip, kaip ši šventovė. Šiandien ji atstatyta ir yra mūsų tikėjimo tvirtovė bei viltis.

Aukštieji dvasininkai šventais aliejais patepa kryželiais paženklintas sienų vietas. Vyskupui J. Žemaičiui ištarus žodžius "Ateik šviesa…" įsižiebia žvakės, didžiulis sietynas, gražūs septynšakiai žibintai prie piliorių.

Mišios. Po jų dovanas katedrai neša vyskupijos dekanatai, Vilkaviškio dekanato parapijos. Tai liturginiai indai, drabužiai, apeigoms skirti reikmenys. Pašventinimo aktą pasirašo Lietuvos prezidentas, seimo pirmininkas, popiežiaus nuncijus, kiti svarbiausi svečiai, klebonas.

Kalba Lietuvos prezidentas V. Adamkus, nuncijus arkiv. J. E. Ender, Padeberno arkiv. dr. J. J. Degenhardt, Kiolno vysk. M. Melzer, Maskvos arkiv. T. Kondrusievič (lietuviškai), kiti hierarchai, pasauliečiai, seimo pirm. V. Landsbergis. Visi nuoširdžiai pabrėžia istorinę šios dienos reikšmę tikintiesiems ir lietuvių tautai. O Kauno arkiv. S. Tamkevičius palinki kiekvienam pasistatyti tikėjimo katedrą širdyje.

Vilkaviškio rajono meras J. Mačys visų vilkaviškiečių vardu prašo, kad vysk. J. Žemaitis perkeltų savo sostą į Vilkaviškį. Šiltų sveikinimų už pasiaukojimą vykdant statytojo J. Žemaičio pavedimus susilaukia klebonas dekanas kan. V. Gustaitis.

Svečiai patraukia vaišėms į sugrąžintą salę, kur anksčiau šeimininkavo pionieriai – Lenino vaikaičiai.

Žmonės skirstėsi pakilia nuotaika, nes, pakilusi lyg feniksas iš pelenų, katedra vėl kviečia maldai.

Jeronimas Šalčiūnas,
Marijampolė

Jaunosios kanklininkės, dalyvavusios ansamblių vakaro Dainų šventės programoje Kalnų parke Vilniuje 1998 m. liepos 4 d. Ntr. E. Šulaičio

Iš tėviškės laiškų

MIELIEJI, tėviškėje kol kas dar viskas neblogai; brolienė tebedirba vilos priežiūroje, taigi dar neatleista. Turėtų paaiškėti kitą savaitę. Tos vilos pirkėjas vis dar galvoja, svarsto, nes vila, sako, prastai pastatyta toje mūsų paežerėje sovietmečiu. Juo ilgiau reikalai sprendžiami, nenuperkama, juo brolienei geriau – turi darbą ir nors mažą algelę.

Dabar jau ir grybai dygsta, nors šiemet juos labai pigiai superka, bet vis šiokios tokios pajamos, kai brolelis tik su savo arkliuku mažai atgautos žemelės apdirbimu ir kitais ūkio darbais užimtas. Šieną irgi jau ir nusipjovė ir susivežė. Dabar tereikia laukti atolo.

Svarbiausia, tai dukra dukružėlė – ji sėkmingai užbaigė devynias klases, egzaminus išlaikė aštuntukais ir devintukais (pas mus dešimties skaičių sistema). Dabar ji atostogauja namie, padėdama kuo gali darbuose ir ruošiasi savaitei atvažiuoti pas mane. Dar ir antras pasisekimas namuose – jos brolelis įstojo į Karo akademijos trečią kursą, išlaikęs visus reikalingus dalykus. Taigi visi labai laimingi.

Šiaip šiemet kol kas vasara nebloga, tik gaila, kad gal bus mažoka mano mėgstamiausių obuolių, kuriuos vėlyvos šalnos tėviškėje nušaldė. Na, bet gal kitur jų bus, guodžiuosi.

Kitą šeštadienį važiuosiu į tėviškę, o dabar liepos 6, pirmadienį – Mindaugo karūnavimo diena, tai ir man galimybė ilgesnio savaitgalio namuose, ne tarnyboje pabūsiu tris dienas. Pauogausiu žemuogių ir mėlynių, pagrybausiu, pavažiavus artimose apylinkėse. Šiemet dar šviežių grybų nevalgiau, išskyrus šampinionus, kurių retkarčiais nusiperku. Bet juos ir vartoju tik kaip prieskonį, nes man jie… šungrybiai. Kai aš su draugėmis nuvažiuoju į mišką grybauti, tai jos vis iš manęs juokiasi, kad man visi grybai "šungrybiai". Rinkdama baravykus aš įeinu į azartą, nes man juos rasti labai sekasi, o tų "šungrybių" negaliu rinkti, nors visi giria tuos kerėplas. Kartais keletą ir aš parsivežu, bet namuose išmetu. Gal taip jau tėviškės grybijos išpaikinta esu.

Nagi, o mano kregždutės balkone jau ir vaikus išsivedė. Žinotumėt, pereito sekmadienio į pirmadienį naktį, atsibudau nuo kažkokio brazdėjimo balkone. (Aš miegu atsidariusi balkoną, mat butas ketvirtame aukšte, tai manau saugu). Balkone laikau kibirą, tokį stilizuotą. Dabar pabudus atrodė, kad tame kibire yra kažkas gyvo, kažkas juda. Atsikeliu pasižiūrėti – o ten jame kregždutė… Neįsivaizduoju, kaip ji tenai atsidūrė. Aš ją išvadavau – išėmiau ir paleidau. Ji sau laiminga nuskrido į naktį, o iš paskos ir kita, kuri tupėjo lizdelyje. Tuo metu mažiukai dar nebuvo išsiritę. Tai vis įdomumų su kregždutėmis. Dabar truputį pateršia balkoną, bet tai nesvarbu, nes labai jau jos mielos. Labai. Gražu žiūrėti pro langą, kai jos tarp namų nardo (o tėviškėje virš ežero gaudydamos visokius vabalus). Pasaka. Žavinga!

Mūsų prezidentu vis dar žavimės. Ir ne tik aš. Šaunus tas mūsų prezidentas! O dabar tiek privažiavę lietuvių iš viso pasaulio, tik Jūsų negalime sulaukti. Stiprėkite, sveikite ir galėkite atvažiuoti, atskristi, atplaukti. Gal pusbroliai gali bent atostogoms. Jūs visi taip laukiami mūsų, taip laukiami.

Stiprybės jums ir geresnės sveikatos linkėjimai. Taipogi pusbroliams su šeimomis.

Jolita

LAISVOJE TĖVYNĖJE

KLARISIŲ VIENUOLYNAS

Šv. Klaros seselių vienuolynas bus pastatytas Kretingos gyvenamojo kvartalo pietinėje dalyje. Šis naujos dabartinės architektūros statinys turės vienuolėms pritaikytas 23 vienutes. Statybos darbus numatoma užbaigti per porą metų.

KERŠTAS AR PAVYDAS?

Merkinės gyventojos vežimėlyje užmigdytą keturių mėnesių kūdikį uždusino ant jo veido atsiguląs katinas. Jį ten gulintį rado motina, uždusimą nustatė gydytojai. Kartais katės pradeda pavydėti per didelio dėmesio šeimoje susilaukusiems kūdikiams ir netgi bando keršyti tokiam nelauktam atėjūnui ar jo tėvams.

RŪPINSIS GRŪDŲ SUPIRKIMU

Lietuvoje įsteigta nauja Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra, kurios tikslas – nustatyti superkamų grūdų kainas, apžvelgus pasaulines kainas ir kaimyninėse valstybėse vykdomą grūdų rinkos politiką. Ji rūpinsis visų žemdirbių užaugintų geros kokybės maistinių rugių, I ir II klasės kviečių, kvotinių grikių bei žirnių supirkimu. Žemdirbiams tvarka bus palanki, nes už agentūros supirktus grūdus per 10 dienų bus sumokėta 70% orientacinės kainos.

Iki 1999 m. liepos 1 d. bus visiškai atsiskaityta su grūdų augintojais. Siekiant paremti ūkininkaujančius nederlingose žemėse, bus skiriama tiesioginė išmoka iš Kaimo rėmimo fondo. Bus mokama iki tūkstančio litų už šių metų derliui pasėtų ir iškultų rugių pasėlių hektarą. (ELTA)

PUMPAVO SPIRITĄ

Akmenės rajone, Jučių kaimo sodyboje 2 km. nuo Latvijos sienos rugpjūčio pradžioje atrastas 12 tonų metalinis rezervuaras, į kurį sodybos savininkas pumpavo spiritą iš Latvijos. Nuo rezervuaro, prie kurio pritaisyti trys vokiškos gamybos siurbliai, į kaimyninį kraštą po žeme buvo nutiesta maždaug 3 km. ilgio guminė žarna į Latvijos teritoriją, apie 100 metrų nuo valstybės sienos. Sulaikyti du jauni vyrai bei viena moteris. Įrenginys sumontuotas Kaune. (ELTA)

SUSIRŪPINTA SAUGUMU TRAUKINIUOSE

Lietuva pareiškė susirūpinimą dėl Lenkijos teritorijoje besikartojančių chuliganiškų išpuolių prieš traukinio Vilnius-Berlynas keleivius. Akcinės bendrovės "Lietuvos geležinkeliai" atstovai teigia, jog šią vasarą traukinio keleivių apiplėšimai įvyko birželio 2, 9, 23 ir liepos 20 d.d. traukiniui išvykus iš Poznanės, paskutinį kartą – rugpjūčio 5 d. Varšuvoje į traukinį įlipo pašaliniai asmenys, įtariami plėšikavimu, bet keleviai buvo laiku perspėti.

Dėl šių įvykių Lietuvos policijos generalinis komisaras Edvardas Gružas kreipėsi į Lenkijos vyriausiosios policijos komendatūros vyriausiąjį komendantą. Rugpjūčio 11 d. Lenkijos generalinis konsulas Vilniuje Meczyslaw Jackievicz Lietuvos užsienio reikalų ministerijai pažadėjo informuoti Varšuvą apie Lietuvos diplomatų susirūpinimą ir rekomenduoti pradėti derybas dėl stipresnio bendradarbiavimo šioje srityje. (ELTA)

DIDĖJA "ROKIŠKIO SŪRIS"

Šiaurinės Lietuvos pieno perdirbimo įmonė "Rokiškio sūris" padidino pajamas 56% pirmame š.m. pusmetyje, gavusi 12.5 mln. litų pelno. Ji pralenkė ligšiol šioje srityje vyravusią firmą "Marijampolės pieno konservai". Pastaroji nuslinko net į trečią vietą po bendrovės "Žemaitijos pienas", turėjusios 7.87 mln. litų pelno tame pačiame laikotarpyje. "Mažeikių pieninė" pasiliko ketvirtoje vietoje, bet jos apyvarta pakilo 28% iki 59 mln. litų. Biržų ir Panevėžio pieninės buvo 5-oje ir 6-toje vietoje. Šios pramonės žinovai tikisi, kad ateityje dar daugiau pieninių susijungs, jų liks tik 5-6, pritraukiant daugiau užsienio kapitalo. (BNS) **RSJ**

Toronto dainos vienetas "Daina", vadovaujamas Lilijos Turūtaitės, atliks programą Tėvynės sąjungos Hamiltono ir Niagaros pusiasalio skyriaus gegužinėje Hamiltono medžiotojų ir žūklautojų klube

Britanijos lietuviai

NUPJAUTOS EGLĖS. "TŽ" 1998 m. 25 nr. žinutėje iš "Europos lietuvis" rašoma: "...Alkis, atėjusius prie baseino, laukė tragedija – gražuoles sidabrines egles pakeitė tik jų styrintys kelmai. Tas gražuoles prieš keturiadešimts metų su meile buvo pasodinęs tuometinis Lietuvių sodybos vedėjas J. Lūža. Kaip jas drįso nupjauti dabartiniai vedėjai?"

Taip, tos eglės nupjautos. Man irgi labai skaudu, nes dalyvavau talkoje jas sodinant. Anuomet agr. J. Lūža buvo priverstas nupjauti ten esančius kitus medžius, kurie gaubė baseiną nuo saulės, o jų lapai teršė baseino vandenį bei jo aplinką. Tų medžių vietoje buvo pasodintos tos gražuolės eglaitės. Per tuos 40 metų jos užaugo aukštos ir šakotos, užstodamos saulę baseinui, o savo spygliais teršė baseino vandenį, net užkimšdami baseino filtrus. Jos buvo nupjautos ne vedėjų noru, o Hampshire County sveikatos skyriaus pageidavimu. Pasirinkimas – laikyti egles ar baseiną? Žinoma, baseiną, o aplinką vėl galima užsodinti jaunais medžiais.

TRADICINIS SEKMINIŲ SĄSKRYDIS. Tų sąskrydžių pradžia laikytina nuo Lietuvių sodybos pašventinimo 1955 m. gegužės 2 d., kai Londono lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Antanas Kazlauskas, MIC, atlaikė pirmasias lietuviškas pamaldas. Tame pirmajame suvažiavime dalyvavo 700 lietuvių. 1956 m. per Sekmines įvyko D. Britanijos lietuvių katalikų kongresas, kuriame dalyvavo 1250 lietuvių.

Šiais metais Sekminių sąskrydis įvyko gegužės 23-24 d.d. Prasidėjo šeštadienio vakare su jaunimo šokių vakaru didžiojoje Kunigaikščių salėje. Jau matėsi lietuviai, atvykę iš Boltono, Bradfordo Nottinghamo ir Wolverhamptono. Ankstyvą sekmadienio rytą Lietuvių sodybos automobilių aikštelės pradėjo prisipildyti atvykstančiais iš visų D. Britanijos sričių. Londono DBLS Pirmasis skyrius atvyko dviem didžiuliais autobusais – 114 žmonių. Autobusams vadovavo Viktorija Puidokienė ir Stasys Neškauskas. Taip įvairiomis transporto priemonėmis sugužėjo per 450 lietuvių. Didelę dalį sudarė naujieji ateiviai iš dabartinės Lietuvos.

Sodyboje savo garbingo "senjoro" dienas leidžiantis kun. Aleksandras Gėryba atnašavo Mišias atvirame ore, Sodybos aikštėje su atitinkamomis maldomis už visus Lietuvių sodybos veikėjus, jos lankytojus. Pamoksle sakė, kokia gali būti stipri bendruomenė, kai kiekvienas lietuvis viens kitam yra brolis ar sesuo. To reikia dabartinėje Lietuvoje, to labiau reikia čia, D. Britanijoje. Pamaldų metu giedojo "Gimtinės" sambūrio nariai ir visi maldininkai. Sodybos aikštėje veikė du bazarinio pobūdžio prekystaliai – vienas DBLS "Sodo" skyriaus; kitas, Britų – lietuvių pagalbos fondo vaikams Lietuvoje.

Po pietų vyko "Gimtinės" sambūrio meninė programa su dainomis ir deklamacijomis iš poeto Laimučio Švalkaus poemos kaip "Dėdė Baltazaras" išgyveno Lietuvių sodybos sąskrydžius nuo gegutės užkukavimo iki vidurnakčio, kai dar skambėdavo vyrų dainos... Koncertui pasibaigus, lietuvių jaunimo sąjungos futbolo komanda sužaidė draugiškas rungtynes su naujųjų ateivių komanda ir jas pralaimėjo. **Stasys Kasparas**

Detroit, Mich.

SLIŽIŲ 50 METŲ VEDYBŲ SUKAKTIS. 1948 m. liepos 17 d. Bavarijos Weideno lietuvių karo pabėgėlių stovykloje Natalija ir Stasys sukūrė Sližių šeimą. Ši sukaktis buvo iškilmingai paminėta Šv. Antano lietuvių parapijoje Detroite 1998 m. liepos 26 d. Šv. Mišias atnašavo ką tik iš Lietuvos grįžęs klebonas kun. Alfonsas Babonas. Giedojo Stasio Sližio vadovaujamas parapijos choras. Mišiose ir priėmime dalyvavo Sližių duktė su savo vyru.

Detroitas yra laimingas turįs Stasį Sližį. Jis yra kilęs iš muzikalios šeimos – tėvas buvo vargonininkas ir 3 iš 6 vaikų tapo profesionalais muzikais. Stasiui ir Natalijai buvo lemta palikti tėvynę, bastytis po pasaulį ir galutinai apsigyventi Amerikoje. Nors jau ir Lietuvoje bei Vokietijoje Stasys studijavo muziką, tačiau tik Amerikoje jis baigė konservatoriją, dainavo Detroito simfoninio orkestro chore ir pradėjo kurti savo kompozicijas. Ilgainiui tapo svarbiausiu profesionaliu muziku Detroito lietuvių telkinyje. Visur ir visada puoselėja lietuvišką muziką. Lietuvių autorių žodžiams sukūrė kompozicijas. Sukūrė lietuviškas Mišias ir kitas liturgines giesmes. Išleido 1985 m. Šv. Antano parapijos giesmyną. Statė muzikinius veikalus ir organizavo chorus. Rašo muzikos reikalais lietuvių spaudoje. Belieka sušukti valio jų prasmingam jubiliejui.

Saulius Šimoliūnas

Hamilton, Ont.

TĖVYNĖS SĄJUNGOS HAMILTONO IR NIAGAROS PUSIASALIO skyriaus penkta metinė gegužinė įvyks sekmadienį, rugpjūčio 23, Hamiltono medžiotojų ir žūklautojų klube netoli Kaledonijos miesto. Pradžia 12 val. Gegužinėje programą atliks Lilės Turūtaitės vadovaujamas dainos vienetas "Daina". (Vienetas tą pačią dieną per 10.30 val. Mišias giedos Aušros Vartų parapijos šventovėje.) Bus jaunimui žaidimai ir prizinis žuvavimas. Visiems turtinga loterija ir lietuviškas maistas. **Inf.**

PAGALBAI LIETUVOS VAIKAMS, *a.a. Jono Tarvydo* atminimui, užjaučiant gimines ir artimuosius, vietoj gėlių aukojo: $50 – E. J. Bubniai; $20 – A. Deksnienė, O. B. Steponavičiai, V. Šniuolienė. *A. a. Kazimiero Simaičio* atminimui aukojo: $20 – V. S. Aleksai, A. Deksnienė, K. Meškauskienė, T. J. Povilauskai, A. Prunskus, J. Pyragius. *A. a. Teodoro Gaižausko* atminimui aukojo: $20 – D. M. Jonikai, N. H. Otto, E. Šopienė; $10 – A. Mačiulaitienė. *A. a. Petro-Antano Volungės* atminimui: $75 – A. Volungienė; $50 – M. N. Janušaičiai, V. Norkienė ir šeima; $25 – N. S. Senkai; $20 – G. Agurkienė, E. Bajoraitienė, G. P. Breichmanai, M. G. Gimžauskai, E. K. Gudinskai, D. L. Gutauskai, I. J. Jokubynai, D. Jonikaitė, E. P. Lukavičiai, L. K. Meškauskai, N. H. Otto, A. Petraitienė, B. R. Pilipavičiai, M. A. Pusdešriai, S. J. Remesat, G. Repčienė, A. Rimkienė, L. Stukienė, D. D. Šablinskai, V. Šniuolienė ir Raimundas, I. Vaidakauskienė, Z. Vaičeliūnienė; $10 – A. V. Apanavičiai, F. M. Gudinskai, A. Mačiulaitienė, D. Vaitiekūnienė.

A. a. Algirdo Grajausko atminimui: $50 – E. K. Gudinskai, A. Mikšienė; $30 – B. Perkauskienė; $25 – F. M. Gudinskai, Hamiltono ateitininkai, D. M. Jonikai, E.L.M. Klevai, S. J. Remesat; $20 – G. Agurkienė, N. S. Aleksai, J. Astas, R. V. Bartininkai, E. Bajoraitienė, A. Deksnienė, M. J. Gimžauskai, D. L. Gutauskai, D. P. Jankai, D. A. Kamaičiai, O. J. Kareckai, O. V. Keziai, J. L. Koperskai, E. A. Liaukai, I. V. Liškauskai, E. Mažulaitienė, A. Mikalauskienė, R. Pakalniškienė, A. Petraitienė, F. A. Povilauskai, T. J. Povilauskai, M. A. Pusdešriai, E. V. Stabingiai, O. B. Steponavičiai, L. Stukienė, J. V. Svilas, V. M. Tiriliai, I. Ulbinienė, Z. Vaičeliūnienė, F. Venckevičienė, D. D. Šablinskai, V. Šniuolienė, N. Z. Stonkai; $10 – T. Apanavičienė, M. Borusienė, A. Gedminienė, J. Juozaitienė, P. Krivinskienė, A. Mačiulaitienė, E. Ramanauskienė, D. Vaitiekūnienė, P. Vitienė.

Už aukas nuoširdžiai dėkoja – **PLV komitetas**

Wasaga Beach, Ont.

A. a. ROKUI STEPULAIČIUI MIRUS, užjausdami jo žmoną Giedrę ir dukterį Marijoną, našlaičių fondui *"Vaiko tėviškės namai"* aukojo: $50 – Vasagos moterų būrelis; $20 – V. E. Abromavičiai, M. Juozaitienė, A. Kanapka, V. E. Krikščiūnai, V. M. Vaitkai, A. Vitkienė; $10 – A. I. Kusinskai, J. Lenkaitis, A. T. Sekoniai, E. Tribanavičienė, J. A. Vaškevičiai.

KLK moterų dr-jos centro valdyba

Paieškojimas

G. Kasakaitytė, gyv. Žuvinto 37-20, Kaunas 31, Lietuva, ieško savo dėdės **Jono Kasakaičio**, 90 m. amžiaus, gyvenančio ar gyvenusio Toronte. Žinantieji ką nors apie jį yra prašomi rašyti aukščiau nurodytu adresu.

Jūros piratai siaučia ir...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Pagal duomenis Londone esančio Tarptautinio jūrinio biuro, kuris turi piratų sekimo įstaigą Malezijos sostinėje Kuala Lumpur, buvo gauti pranešimai apie 1997 m. 252 ginkluotus laivų užpuolimus. Manoma, kad ne visi užpuolimai pranešami, nes vengiama ilgiau užtrukti uostuose, kur laivui viena stovėjimo diena kainuoja apie 10,000 dolerių.

Atlantas ir Viduržemio jūra

Dabar grįžkime iš Tolimųjų rytų į Atlanto vandenyną ir Viduržemio jūrą, kur dažniausiai apiplėšiamos jachtos ir pramoginiai motorlaiviai.

Buriuotojai Jean Marc, 55 metų, ir Susane Turgeon, 46, su 40 pėdų jachta plaukdami aplink pasaulį apie Kalėdas buvo Kolumbijos pakrantėse, netoli Kartagenos. Kalėdų vakarą prie jachtos priplaukė motorlaivis, ir šeši vyrai įsiveržė į jachtą. Abu buriuotjai buvo surišti ir ant akių uždėtos skepetos. Plėšikai jachtoje nerado pinigų, tik pasiėmė ką radę vertingesnio, bet įgula nukentėjo, nes su "mečete" (ilgu peiliu) vyrui nukirto dalį pėdos, o moteriai sužalojo veidą.

Piratams nuplaukus, jūrininkai išsilaisvino ir su pagalbine valtimi nuplaukė į krantą ieškoti pagalbos. Sekančią dieną nuburiavo į Kartageną, kur jiems pagelbėjo susitvarkyti kiti ten buvę buriuotojai.

Vienai anglų porai su išnuomota jachta ramiai buriuojant palei Graikijos Korfų salą, keli kaukėti vyrai, ginkluoti šautuvais ir granatomis, įsibrovė į jachtą. Gauja pagrobė asmeninius daiktus ir navigacijai reikalingą įrangą. Juos išgelbėjo Graikijos pakrančių apsaugos laivas.

Iš viso Graikijos valdžia saugo buriuotojus, ypač nuo Albanijos piratų, kurie taikosi apiplėšti plaukiojančius apie Korfų salą.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, birželio 1 d. aplankė lietuvaičių benediktinių vienuolyną Bedforde, NH. Vyskupas, patyręs, kad šis vienuolynas gali greitai užsidaryti, seselėms davė ir praktiškų patarimų. Viena šio vienuolyno steigėjų sesele Alfonsa mirė š.m. gegužės 22 d., o antra seselė Rafaelė perkelta į vietos vyskupijos slaugos namus. Likusioms trims seselėms, sulaukusioms taipogi garbaus amžiaus, neįmanoma išsilaikyti dideliame vienuolyno pastate. Tokiai būklei esant, Kauno benediktinių vienuolyno Motina Regina paskyrė kauniškę seselę Gertrūdą nauja vienuolyno vyresniąja, kuri tvarkys vienuolyno reikalus. Mat šio vienuolyno nuosavybė priklauso Kauno benediktinių vienuolynui.

Australija

A.a. Pranas Matiukas, gyvenęs Adelaidėje ir pasižymėjęs smuikininkas, mirė birželio 4 d., sulaukęs 81-rių metų amžiaus. Jis baigė Muzikos konservatoriją Kaune ir vėliau smuiko studijas gilino Austrijoje. Atvykęs į Australiją ir atlikęs darbo prievolę, sugebėjo pakliūti smuikininku į Adelaidės simfoninį orkestrą, kuriame išgrojo iki išėjimo į pensiją. Jis buvo veiklus ir savo tautiečių tarpe. Dažnai įvairiuose renginiuose atlikdavo muzikinę programos dalį. Visada buvo giedros nuotaikos, nevengė lengvo humoro, visų mėgstamas ir gerbiamas. Velionies laidotuvės įvyko birželio 6 d. Centennial Park kapinių krematoriumo koplyčioje. Iš juostos buvo pagrota jo paties įgrota giesmė "Ave Maria". Atsisveikinimo žodžius tarė klebonas kun. J. Petraitis, V. Neverauskas ir LB Adelaidės apylinkės valdybos pirm. J. Vabolienė. Po to klebonas sukalbėjo laidojimo maldas. Nemira M. Stapleton pagrojo vargonais. Velionis paliko žmoną Eleną, dukrą Emiliją ir žentą Saulių Dryžus, vaikaičius Kristiną ir Viktorą.

Lenkija

Krasnavo mokykla birželio 6 d. iškilmėse oficialiai pavadinta Adomo Mickevičiaus vardu. Iškilmės pradėtos Mišiomis, kurias atnašavo Seinų klebonas kanauninkas K. Gacki. Šventėje dalyvavo Suvalkų vaivadijos kuratorius M. Hastung, vizitatorė M. Dabulienė, Seinų valsčiaus viršaitis ir pagrindinis mokyklos rėmėjas J. Skindzier, Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirm. A. Navulis, Lenkijos lietuvių draugijos pirmininko pavaduotojas A. Vektorius, laikraščio "Aušra" vyr. redaktorė I. Gasperavičiūtė. Dalyvavo ir svečių iš Lietuvos: A. Kodytė ir S. Kulbauskas. Taip pat dalyvavo Seinų valsčiaus mokyklų direktoriai, patarėjai, mokinių tėvai. Prieš pamaldas visus dalyvius sveikino mokyklos direktorius K. Rėkus. Mišių skaitinius atliko mokinė D. Kuosaitė, giesmę Marijai giedojo "Alnos" ansamblis su mokyklos mokiniais. Po pamaldų Seinų viršaitis J. Skindzier perskaitė mokyklai vardo suteikimo aktą, o klebonas pašventino memorialinę lentą su lenkų ir lietuvių kalbomis įrašu. Po to buvo pasisakymai. Kalbėjusieji pažymėjo, kad Adomas Mickevičius rašė lenkiškai, bet apie Lietuvą. Todėl jis esąs brangus ir lietuviams, ir lenkams, o taip pat ir gudams. A. Kodytė apdovanojo mokyklą iš Lietuvos atvežtomis knygomis ir perdavė nuoširdžius Pelesos lietuvių mokyklos direktoriaus V. Bigailos sveikinimus. Meninėje programoje buvo dainuojamos lietuvių ir lenkų dainos, deklamuojami A. Mickevičiaus eilėraščiai. Pabaigai ansamblis "Alna" sudainavo keletą skambių lietuviškų dainų. Taip pat svečiai aplankė klases, mokinių parodėlę ir stiprinosi prie vaišių stalo.

Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos suorganizuotas vaikų sąskrydis įvyko birželio 1 d. prie Galadusio ežero. Renginį parėmė Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos vyriausybės. Dainavo, šoko ir eilėraščius deklamavo Punsko mokyklos darželio auklėtiniai, Klevų, Navininkų, Krasnagrūdos, Pristavonių ir Vatakiemio mokyklų mokiniai. Vyko ir sporto varžybos. Estafetę laimėjo Navininkų moksleiviai, virvę stipriausiai traukė punskiečiai. Renginys baigtas laužu ir ant jo kepamomis dešrelėmis. Rengėjai ir dalyviai džiaugėsi sąskrydžio sėkme.

Britanija

Mančesterio lietuvių socialinis klubas liepos 18 d. surengė Mindaugo karūnavimo karaliumi minėjimą. Dalyvavo vietos ir apylinkių tautiečiai. Minėjimą atidarė klubo pirm. A. Padvoiskis. Kalbą pasakė A. Bruzgys, nusakydamas aplinkybes, kurios privedė prie Mindaugo krikšto ir vainikavimo karaliumi, o taip pat šio įvykio Lietuvai turėjusią reikšmę. Meninėje dalyje eilėraščius deklamavo V. Bernatavičius, A. Bruzgys ir A. Padvoiskis. Minėjimas baigtas vaišėmis.

Gudija

Gervėčių šventovėje birželio 7, sekmadienį, vyko Švč. Trejybės atlaidai. Į juos žmonės ėjo pėsti, važiavo arkliais, dviračiais ir automobiliais. Iš Lietuvos buvo atvykę 10 autobusų su maldininkais. Iš viso dalyvavo apie 500 asmenų. Šventovėje Mišias su kitais septyniais kunigais atnašavo Vilniaus arkivyskupas A. Bačkis. Gražiai giedojo Vilniaus arkikatedros choras. Po pamaldų centrinėje gatvėje vyko turgus. Taipgi dainavo dešimt Lietuvos ansamblių. Prieš šventovę įrengtoje pakyloje koncertavo vietinės grupės, daugiausia dainuodami nelietuviškai. **J. Andr.**

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemės Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
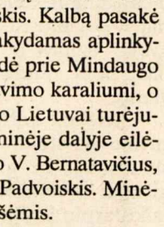
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705 429-2121 ar 705 445-5640
namų tel. 705 429-6428

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Dievas telkia mums meilę, kad mylėtume tą, kurą Jis mums duoda"
Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

FIRST PLACE PHARMACY
849 Upper Wentworth St., Hamilton
540-8877
Viktoras Remesat, BSc.Phm
❒ 10% nuolaidos pensininkams (15% trečiadieniais)
❒ Nemokamas vaistų pristatymas
❒ Sveikatos priežiūros įrankiai

KAIRYS BALTIC EXPEDITING
517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario, Canada L8E 5A6
Tel: (905) 643-3334
◆ Siuntiniai į Baltijos valstybes ◆
$10 už vieną kubinę pėdą
$18 pristatymas iki 31 kg
**Papildomai $5 už 10 kg
Prašome pasiskambinti dėl daugiau informacijos ir prieš atvažiuojant:
Vytautui Kairiui (905) 643-3334
Bernardui Mačiui (905) 632-4558
Leonui Balaišiui (514) 366-8259
Andriui Usvaltui (519) 773-8007
Petrui Šturmui (905) 271-8781

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.CH.
► KULNO SKAUSMAI
► PĖDOS SKAUSMAI
► PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
► NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
► ĮAUGĘ NAGAI
► VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
► SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

▪ VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
▪ PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
▪ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
▪ PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
▪ STERILŪS ĮRANKIAI
PRIIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
⊠ ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
⊠ HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
⊠ HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

AUKOKIME LIETUVAI per
TAUTOS FONDĄ KANADOJE
Mūsų aukos stiprins Lietuvos nepriklausomybę.
Siųskite aukas bei palikimus šiuo adresu:
Tautos fondas Kanadoje,
1573 Bloor St.W., Toronto, ON M6P 1A6

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos.
AKTYVAI PER 39 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	1.75%	Asmenines nuo	6.25%
santaupas	2.25%	nekiln. turto 1 m.	6.70%
kasd. pal. taupymo sąsk.	1.50%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	3.25%		
180 dienų indėlius	3.50%		
1 m. term. indėlius	4.25%		
2 m. term. indėlius	4.50%		
3 m. term. indėlius	4.75%		
4 m. term. indėlius	5.00%		
5 m. term. indėlius	5.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	2.50%		
1 m. ind.	4.25%		
2 m. ind.	4.50%		
3 m. ind.	4.75%		
4 m. ind.	5.00%		
5 m. ind.	5.50%		

Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $60,000 sumos draudimu
Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ
INTERAC KORTELĖ

Augęs Kanadoje darbuojasi Brazilijoje

Iš susitikimo su kunigu PAULIUMI MALIŠKA, besidarbuojančiu portugališkose Brazilijos katalikų parapijose

KUN. K. J. AMBRASAS, S. J.

Ant sienos jau keleri metai kabo nuotrauka, kurioje 1988 m. Montrealio Aušros Vartų šventovėje prie išeivijos vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, greta Tėvų jėzuitų A. Saulaičio, J. Kubiliaus, J. Kulbio ir kitų kunigų, stovi pirmąsias šv. Mišias aukojęs jaunas kunigas Paulius Mališka. Jis, įšventintas Romoje, pirmąkart Nekruvinąją Auką atnašavo montreališkėje lietuvių parapijos šventovėje, kur krikštytas, tarnavo šv. Mišioms. Kadaise, būdamas Brazilijoje, norėjau jį sutikti, bet nepasisekė. Dabar, progai pasitaikius, susitikau Montrealyje.

– Darbuojatės Brazilijoje su portugališkai kalbančiais. Kaip galite apibūdinti vaikus, jaunimą, tenykštę kultūrą, papročius, parapijų gyvenimą?

– Po vienerių metų vyskupas mane perkėlė prie Šv. Pranciškaus upės į kitą Neopolio parapiją su mažne 15,000 gyventojų. Šis istorinis miestas įsteigtas 1679 m. Čionai dirbau bemaž ketverius metus – iki 1995. Su vaikais gan dažnai susidurdavau. Jų labai daug ir visi nepaprastai gyvi, daugiausia neturtingi arba visiškai skurdžiai. Užtatai atviri, pasišovę bet kokiai veiklai ir nesunkiai perauklėjimi. Jie visur – šventovėje, per tikybos pamokas arba mokykloje nepaprastai viskuo domisi, ypač naujovėmis, mėgsta dainuoti ir žaisti. Jų niekaip vienoje vietoje neišlaikysi, jei neįvairinsi mokymo žaidimais. Jiems reikia judėti, keisti vietą, įvairinti pamokas pramogomis.

Jaunimo irgi apstu. Jis greitai subręsta. Jį kamuoja nuolatinis rūpestis dėl ateities, duonos ir darbo. Parapijoje jiems reikia organizuoti grupes, juos burti, įjungti į prasmingą darbą, kitaip jų neprisišauksi, nes dažnai negali studijuoti. Kai kurie nebaigia net pradinės, o ką jau čia kalbėti apie gimnaziją. Neretas jų turi padėti savo tėvams, pagelbėti savo broliui, seseriai, o kartais dėl pašlijusios sveikatos visiškai negali nei mokytis, nei dirbti. Be to, dėl lėšų ir mokytojų stokos mokyklų neužtenka.

Brazilijos kultūra labai sudėtinga. Juk čia sumišę trijų visai skirtingų žmonių tipai. Viena jų dalis – nuo 1500 m. portugalų emigrantai ir kolonizatoriai. Antrieji – gana gausūs vietiniai indėnai ir tamsiaodžiai afrikiečiai nuo 1600 iki 1880 m., kai buvo oficialiai panaikinta baudžiava, atvežtieji vergai. Šie visi ateiviai su čiabuviais sukūrė naują žmonių tautinį mišinį, pavadintą brazilais, sudarantį 160 milijonų gyventojų kraštą. Taigi Brazilija, kur dabar gyvenu, turi visų minėtų trijų skirtingų kultūrų bruožų, muzikos, meno, šokio, valgių ir religijos srityse.

Papročiai įvairūs. Jie dažniausiai susiję su kalendoriumi. Mat Brazilija – katalikiška šalis, nors paskutiniu metu daugėja evangelikų. Per Kalėdas, Naujuosius Metus, karnavalą būna didelės šventės, skamba muzika, šokiai. Tai vasaros karščių ir atostogų metas. Ypatingai žmonės jautriai išgyvena Gavėnią ir Didžiąją savaitę. Sykiais iš tikrųjų atrodo, kad žemėje vėlei Kristus bus nukryžiuotas. Velykos – džiaugsmo laikotarpis. Kasmet itin mėgstamos ir iškilmingai minimos kiekvieno miesto Globėjo ar Globėjos šventė, kurios švenčiamos kartais net dvi savaites. Tada gatvės virsta žaidimų, turgaus ir procesijų vieta. Niekas neišsėdės namuose. Kone visi, išskyrus negalinčius pajudėti senelius, išeina gatvėn gražiausiais apdarais pasilinksminti.

– Keliskart mačiau nuotraukas, kur esi nusifotografavęs su gausiu vaikų būriu prie statomos šventovės ar kažin kokio stataus molėto griovio. Koks braziliškos parapijos gyvenimas?

– Savitas ir įdomus. Jei Lietuvoje tėra septynios vyskupijos, tai Brazilijoje jų yra 255 ir tūkstančiai parapijų. Kiekviena vyskupija savaip tvarkosi, bet metinės vyskupų konferencijos nustato tam tikras normas. Daugiausia čia dėmesio skiriama neturtingiesiems. Juk neturtas, tiesiog skurdas čia toks didelis, kad parapijoms reikia šelpti ir ginti skriaudžiamuosius. Šitai Lotynų Amerikoje buvo ryškiai pabrėžta Medellin (1968) ir Puebla (1979) vyskupų konferencijose. Todėl kiekviena vyskupija ir parapija stengiasi tų nurodymų laikytis. Evangelijos skelbėjai pagal galimybes bando atverti turtingesniųjų žmonių širdis, kad jie būtų dosnesni vargšams, kad nepažeistų savo tarnų ir darbininkų teisių. Kai vyriausybė dažnai kritikuojama už neteisingus poelgius su darbo žmonėmis, susidaro tam tikra įtampa tarp hierarchijos ir federacinės, provincijų ir miestų valdžios atstovų. Be to, kiekvienoje Brazilijos parapijoje yra nemaža evangelikų, sekmynininkų, animistinės filosofijos sekėjų. Jų įtaka didėja. Jie skirtingai vertina katalikybę: kartais prieštarauja, kartais pritaria. Pagaliau yra nemažai katalikų, nepatenkintų tam tikrais pasyvesniais katalikybės teiginiais, retai dalyvauja parapijos gyvenime, laukia permainų ir daugiau atvirumo. Kiekvienoje parapijoje yra vaikų ir jaunimo katekezė, misijos, socialiniai darbai ir kitos sielovados kryptys. Dažniausiai parapija turi nemažai bendruomenių, kopplyčių, kurios savaip tvarko ir organizuoja darbą tam tikrose parapijos dalyse – priemiesčiuose ir mažuose bažnytkaimiuose, portugališkai vadinamuose *povoado.*

1992 m. Lotynų Amerikos vyskupų konferencija Santo Domingo aiškiai pabrėžė kultūros reikšmę evangelizacijai. Štai kodėl šiandienėse parapijose stengiamasi įvertinti tradicijas ir senas kultūras, kurios neretai būdavo laikomos atgyvenomis, todėl kartais visai išnykdavo. Šiuo atžvilgiu reikia prisiminti netgi Brazilijoje afrikietiškos kultūros apraiškas, kurios anksčiau būdavo laikomos vie laukinių žmonių papročiais. Dabar tie elementai skatinami parapijose, įgyvendinami liturgijoje, laiminami Romos.

– Kokia maldos pastatų būklė Brazilijoje?

– Labai panaši į Lietuvos arba į kitų šalių. Juos dažniausiai reikia taisyti. Dideliuose miestuose, kurių plotas ir gyventojai keleriopai išaugo per paskutiniuosius du dešimtmečius, reikia daug naujų mažų ir didelių pastatų. Juos stato kone visi kunigai, nepaisant amžiaus. Dažnai net patys žmones stato, tiktai laukia kunigo ar vyskupo pritarimo. Žinoma, kunigui dažniausiai

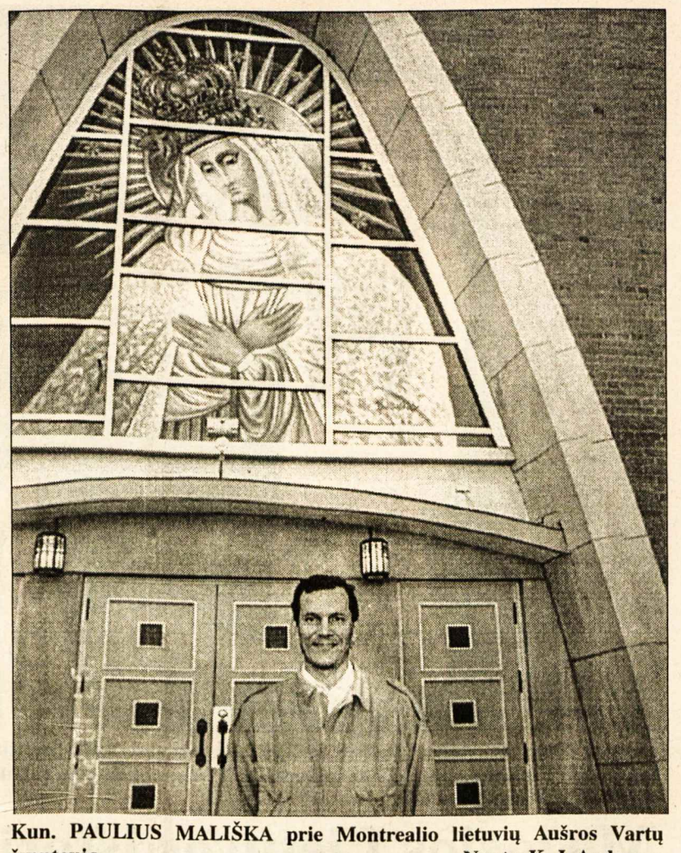

Kun. PAULIUS MALIŠKA prie Montrealio lietuvių Aušros Vartų šventovės **Nuotr. K. J. Ambraso**

reikia organizuoti statyboms ar remontui lėšų, prašyti pagalbos, bet neretai tokius darbus atlieka patys parapijų komitetai, todėl palengvina ir taip gan sunkų kunigo darbą. Šventovės kaimo vietovėse neretai auga vien savanorišku neapmokamu darbu ir dovanotomis medžiagomis. Jei žmonės mielai prisideda prie tokių darbų, tada lengva dirbti, bet jei jie nenori, tai geriau net nepradėti.

– Kokie Jūsų ryšiai su Montrealiu, su Kanada, su užjūrio lietuviškomis bendruomenėmis?

– Mano bendravimas su Montrealiu ir Kanada – tai ryšiai su savo gimtine. Aš buvau ir esu montrealietis, čia gimiau ir augau. Į Romą išvažiavau 23 metų amžiaus, bet kasmet grįždavau vasaros atostogų. Iš Brazilijos susitikti su savo artimaisiais, giminėmis ir bičiuliais, pažįstamais grįžau jau keturis kartus. Didžiuojuosi Kanada, nes matau, kad šis kraštas tarptautiniu mastu siekia taikos ir teisingumo. Bemaž visi brazilai palankiai kalba apie Kanadą, norėtų ją aplankyti arba joje pagyventi, bet tik nedaugelis dėl lėšų stygiaus gali savo sumanymus įgyvendinti. Štai kodėl Brazilijoje susidomėjimas Kanada didelis, bet kanadiečių ten mažai gyvena.

– Kas sieja su Lietuva?

– Esu lietuvių kilmės. Abu tėvai po Antrojo pasaulinio karo į Kanadą atvažiavo iš Lietuvos, bet jau gimiau ne Lietuvoje ir užaugau jau kitame žemyne. Tiesa, gerus lietuviškus pagrindus gavau šeštadieninėje mokykloje, skautų ir ateitininkų susirinkimuose, chore, "Gintaro" tautinių šokių ratelyje, su "Tauro" krepšininkais, įvairiose stovyklose, protesto mitinguose prieš okupantus. Tačiau dabar, kai Lietuva jau laisva, tikiuosi, kad patys lietuviai nuspręs savo krašto ateitį. Todėl įsitikinęs, jog mano vieta – misijose, kur bandau būti kanadišku piliečiu ir neužmiršti nei rašyti, nei kalbėti lietuviškai. Apie Lietuvos ir lietuvių išeivijos gyvenimą sužinau iš mamos atsiunčiamo "Tėviškės žiburių" laikraščio. Lietuvoje jau buvau tris kartus. (B. d.)

St. Petersburg, Florida

IŠKILMINGAS RENGINYS Prancūzų revoliucijos 200 metinėms paminėti įvyko liepos 14 d. SPIFS klube (International Folk Fair Society). Susirinko gausi miesto gyventojų ir atostogaujančių svečių minia. Iškilmę pradėjo meras D. Fisher prasmingu žodžiu. Prancūzų himną prancūzų ir anglų kalbomis atliko (Marseljietę) "SPIFS International Singers" kolektyvas, vadovaujamas Michailo Ševcovo-Pronskio.

Klubo priesalyje įvyko renginio organizatorių pakviesto lietuvių kilmės menininko Gedimino Mažinto kūrybos darbų paroda. Aštuoniolikametis skulptorius parodė 50 savo darbų. Amerikiečių kolegijos pirmo kurso menų fakulteto studento darbai išsiskiria minties gilumu. Menininko kūrybos raidai didelę įtaką turi M. K. Čiurlionio kūryba. Jaunasis menininkas sėkmingai dalyvauja parodose visoje Amerikoje. Iškilmėje pateiktų darbų tarpe išsiskiria šie kūriniai: Ribbentrop'o ir Molotovo paktas, vaizduojantis gležną, tyrą mergaitę, Baltiją, išniekintą, paliktą karinių invazijų kryžkelėse ir numestą kanalizacijų šulinyje. Žiūrovai, kurių tarpe buvo nemažai emigrantų iš Rusijos, Lietuvos, Armėnijos, Ukrainos, Prancūzijos, Anglijos ir Amerikos, ilgai stoviniavo prie skulptūrų "Prisikėlusi Lietuva", "Nikolajus II ir Rasputinas".

G. Mažintas gvildena ir holokausto temą skulptūrinėje kompozicijoje "Paskutinis geto kalinys". Joje vaizduojamas kalinio apranga Adolfas Hitleris, o prižiūrėtojo vaidmenyje – garsus žydų kilmės aktorius Čarlis Čaplinas. Autorius neperša, bet žiūrovas išgyvena apgailestavimą, kad dvi ideologijos – komunizmas ir fašizmas, išaugę prancūzijos revoliucijos šviesoje, nevienodai įvertinti istorijos vadovėlių šviesoje. Kūrinyje, skirtame prancūzų revoliucijai, G. Mažintas vaizduoja merginą, išnyrančią iš bangų su karūna ant galvos, primenančią princesę Dianą ir negalinčią išsikapanoti į laisvės ir gyvenimo krantą.

Kompozitorius Michailas Ševcovas-Pronskis yra neseniai grįžęs iš Brazilijos, kur Amazonės valstijoje dirbo Kultūros centro meno vadovu. Buvęs maskvietis sėkmingai perteikia savo didžiulę patirtį studentams Floridoje. Amerikos kompozitorių sąjungos narys, dirigentas, kompozitorius dažnai dalyvauja įvairiose koncertinėse programose kaip atlikėjas. M. Ševcovas-Pronskis buvo vienas iš tų rusų menininkų, kurie kartu su kitais Rusijos inteligentais sveikino Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimą. M. Ševcovas-Pronskis turi daug draugų menininkų Lietuvoje ir lietuvių menininkų Amerikoje, su kuriais nuolatos susitinka ir domisi Lietuvos gyvenimu, kūrybiniais bei sportiniais laimėjimais. **L.P.**

Winnipeg, Man.

AUKOS KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI: $20 – J. Grabys, J. Timmerman; $10 – M. Timmerman, E. Kalasauskas, V. Jančiukas, J. Bezys, V. Januška, V. Lion (Liaukevičius), A. Linge, J. Malašauskas, E. Federas, V. Daubaras, E. Šarauskas, V. Kriščiūnas, V. Rutkauskas, V. Zawadskas, prel. J. Bertašius, J. Driunevičius, J. Kuncaitis, J. Rauba, L. Samulaitis, G. Bugailiškis.

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ !

Come Say "LABAS!" To Lithuania

Then say "Labas" to all the incredible sights and sounds. Come and discover Lithuania this fall with the convenience of:

- Finnair non-stop flights from Toronto via Helsinki to Vilnius
- Twice weekly
- From May 23 to September 9
- Every Wednesday and Saturday
- With early arrivals

Finnair also flies daily, year round, between New York and Helsinki. So drop by and say "Labas"!!

VILNIUS
CALL FOR OUR LOW FARES

Norvista
FINNAIR 75
Time flies

WE ARE FINNAIR. YOUR GATEWAY TO THE WORLD

Finnair is a partner in Aeroplan. Some restrictions do apply. Applicable airport taxes not included. Children's fares available.

Contact your travel agent or call Norvista Tours at
416•222•0203 or 1•800•461•8651

FILMŲ PASAULYJE

"Išgelbėtojas"

ALGIRDAS GUSTAITIS

"Columbia" filmų bendrovė išleido filmą "Savior" (Išgelbėtojas), parengtą naudojant tikrus įvykius Jugoslavijoje. Diktatoriui Titui mirus 1980 m. gegužės 4 d., netrukus prasidėjo nesutarimai iš dalies tautiniais, labiausiai religiniais klausimais.

Pradžia "holyvudiška", neįtikinanti. Amerikos sostinėje susprogdinami keli automobiliai, žūsta amerikiečių vaikų. Kerštą nesuvaldantis amerikiečių kariškis netoliese mečetėje užtinka būrelį besimeldžiančių musulmonų, ir juos visus nužudo. Tolesniam kerštui vyksta į Bosniją, talkina serbams. Naudojasi šautuvu ir žiūronu, šaudo pamatytus nekenčiamus žmones. Takeliu atbėga iš tvarto ištrūkusi ožkutė, paskui ją – berniukas, norintis ją pagauti, gundo duonos trupiniais, plutele Kariškis nušauna berniuką. Jis krenta ir plūduriuoja praviromis akimis tvenkinyje.

Bosnijoje džypu važiuoja su kitu kariu baisiu kerštu persunktu, kuris nupjauna pirštą senutei, paima nėščią merginą, nusivežęs į tunelį ruošiasi ją nušauti per pilvą drauge su negimusiu kūdikiu. To neleidžia amerikietis – nušauna beširdį karį, priima gimstantį kūdikį, veža į miestelį, ieškodamas pagalbos.

Išsibaigia benzinas. Jauna motina eina į miestelį ieškoti pagalbos. Jis su naujagime mergyte lindi sename laive. Visai gretimai priešingos galvosenos vyrai atsivaro keliolika civilių, tarp jų ir neseniai pagimdžiusią. Jis bijosi, kad naujagimė neverktų, piktieji neišgirstų. Atvarytus civilius vyresnysis pradeda žudyti baisiu smūgiu į galvą. Motina žino, kad viską stebi ją gelbstintis amerikietis, turintis karišką šautuvą. Ji krato galvą – kad nešaudytų. Jai begiedant šventą giesmę, žiaurusis kerta jai į galvą dideliu mediniu kūjiu. Ji krenta greta kitų į upę. Atidavęs auksinį kryželį, laikytą prie krūtinės, nuvyksta į miestą, kur bus išgelbėti.

Žiaurumai Lietuvoje

Šis filmas primena siaubingus įvykius Lietuvoje. Vilniuje Juozas Vercinkevičius leidžia Lietuvos istorijos laikraštį "Voruta" (A. Jakšto 9, Vilnius, MTP LT 2600). Kiekviename numeryje pilną svarbių istorinių duomenų. 1998 m. 25 nr. Petras Averka straipsnyje "Neapykantos šaknys gajos" aptaria Jaroslaw Wolkonowski knygą "Okręg Wilenski". Straipsnyje rašoma: " Net nacistiniame lageryje Štuthofe lenkai, dirbdami kapais arba blokavais, iš kailio nėrėsi įsiteikdami savo hitleriniams šeimininkams. Antifašistas Vladislavas Telksnys atsiminimų knygoje "Vteni krematorija" rašo, kaip lenkų blokavas lazda čaižė lietuvius kalinius 1943-1944 metais ir klykė: 'Cholerna litevska inteligencja'. Arba vėl plaka lietuvius kuoka ir džiūgauja, kad Vilniaus Gedimino kalne plevėsuoja hitlerinė svastika, rėkdamas: 'Gerai, kad vokiečių, o ne tų chamų lietuvių'. Nežiūrint pasaulinio masto kataklizmų, kurie ypač skaudžiai palietė ir lenkų žmones, jų neapykanta lietuviams vis giliau leido šaknis. Akovcai etninį valymą Lietuvoje tęsė, o pradėjo tą žiaurią lietuvių nutautinimo akciją bažnyčia ir dvasininkai po Liublino unijos". XIX š. pabaigoje Rusijos administracijos duomenimis lietuvių gyventojų Lietuvos rytų žemėse rasta 49,98%.

"Rinkdamas faktus savo knygai J. Volkonovskis apie atvirą LK – akovcų kovą su lietuviais, visai mažai rašo apie garsiąsias 1944 metų skerdynes Dubingiuose Joninių naktį. Jas vykdė AK savaip garsėjęs 'Lupaškos' būrys, kuriam vadovavo žinomas Z. Šendzieliažas... kurie kanibališku įsiučiu žudė lietuvius ir jų vaikus. Kūdikiai iš Dubingių po pusės amžiaus primena: bibliniu Erodo nurodymu buvo pasmaugti naujagimiai, o akovcai šaltakraujiškai nužudė Antanuką Dzemidą – dvejų metukų, jo broliuką Benediktą – penkerių, Vytuką Gurską – trejų metų, Vytuką Rameiką – dvejų metų, Rinkevičių Pranuką – vienerių, jo broliuką Rimuką – dvejų metų. O štai Laimutė Trimonytė tebuvo 11 mėnesių, o Vaidukevičiūtė vos dviejų mėnesių... Deja, nepaskaitė 'Trakų žemės' 1993 m. leidinio P. 8-9, kuriame liudininkas S. Lisauskas pasakoja: 'Suradę miegančią žvalgo Rinkevičiaus šeimą ir pas juos viešintį žmonos brolį Kerulį, pirmiausia nušovė vyrus, paskui paleido seriją į kitoje lovoje gulinčią žmoną su kokiu poros metų vaiku: kulkos nunešė pusę galvos, paskui ją ir vaiką su įtūžiu badė durtuvais (moters kūne buvo rastos septynios durtinės žaizdos). Pamatę lopšyje gulintį trijų mėnesių kūdikį, vienas iš kareivių jį persmeigė durtuvu ir demonstratyviai iškėlęs į viršų nešiojo po kambarį, kol kūdikis liovėsi maskataves rankytėm ir kojytėm'. Tokio žvėriškumo galėjo pavydėti ir Erodas ir Stalinas su Hitleriu".

Lietuvos filmų studijoms tiktų parengti seriją filmų apie lietuvių tautos naikinimą, vykdytą lenkų, rusų, vokiečių ir kitų.

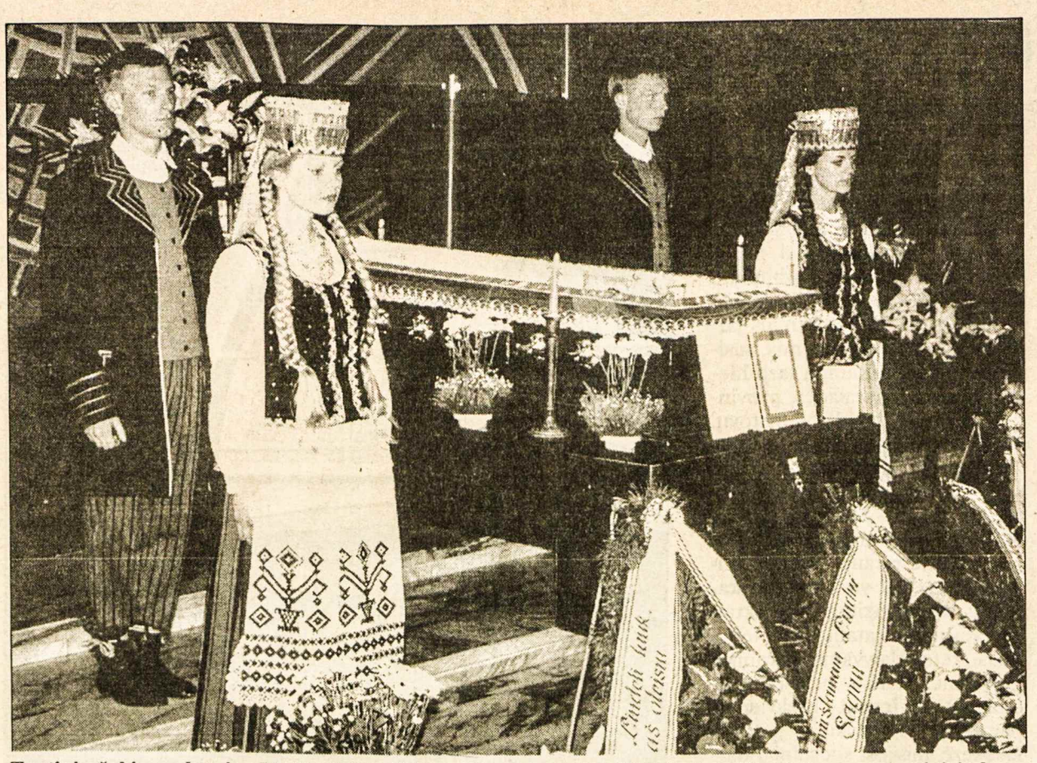

Tautinių šokių mokytojas LIUDAS SAGYS, garsėjęs savo veikla išeivijoje, grįžo Lietuvon, ten mirė ir buvo palaidotas. Nuotraukoje – velionis pašarvotas Vilniaus laidotuvių rūmuose Olandų gatvėje. Prie karsto budi "Lietuvos" ansamblio šokėjai

Mažosios Lietuvos istorinė reikšmė I

Išsamus ALBERTO JUŠKOS veikalas "Mažosios Lietuvos Bažnyčia XVI-XX amžiuje". Pirmoji dalis

VYTAUTAS A. JONYNAS, Montrealis

Atpažinti lyrikos rinkinyje kažkur kitur skaitytą tekstą – jokia mandrybė. Nors poetai yra linkę skardentis, jie kur kas rečiau pasinešę keisti ir gludinti savo eiles. Užtat banalu aptikti tą pačią eilėraščio versiją, kurią teko anksčiau regėti šapirografuotą ar net rašytą ranka.

Kitaip būna su moksliniu mašinraščiu. Pereidamas į knygos pavidalą, jis patiria kur kas radikalesnę permainą. Tuo man teko įsitikinti visai neseniai ryšium su 1997 m. pasirodžiusiu A. Juškos veikalu – *Mažosios Lietuvos bažnyčia XVI-XX amžiuj*. Pirmoji sandūra su to istorinio veikalo tekstu įvyko 1995 m., kai prikalbintam įeiti į Vydūno konkurso vertintojų komisiją, man atbogino du storus segtuvus, pilnus lentelių, skaitmenų, išnašų paraštėse, o jau vardų, vardų!!!.. Suglumino jis mane autoriaus polėkiu sudėti viską į vieną rinkinį, interesų įvairumu, o už vis labiau – kruopštumu.

Dabar guli prieš akis tas pats tekstas, tik jau spaudinio pavidalu – knyga. Patogaus formato, lengvai skaitomu raidynu, išpuošta iliustracijomis, visai elegantiškos išorės. Tarytum ne tas pats kūrinys – taip stipri yra optinė apgaulė. Net įdėmiau pažvelgus, didesnių pataisų nesimato. Net ir man tada užkliuvusios ydos nepašalintos...

Mažosios Lietuvos knygų leidimo fondo skelbtas 1994 m. Vydūno premijos konkursas ragino mūsų šviesuolius įteikti komisijai veikalą, nagrinėjantį M. Lietuvos reikšmę mūsų tautos istorijoje. Šią pagrindinę siekiamybę A. Juškos knyga įgyvendina visu 100%, ypač veikalo dalimi "Laikmetis ir žmonės". Tuose pirmuose apytikriai 247 puslapiuose autorius aptaria pozityvų liuteronybės vaidmenį krikščionybės plėtroje, tos konfesijos sąrangą, dievnamių statybą, Karaliaučiaus ir Hallės universitetų seminarų reikšmę, religinės raštijos atsiradimą bei sklidimą, surinkimininkų sąjūdžio pastangas lietuvybės palaikyme. Jau pačioje knygos pradžioje autorius pateikia abiejų Lietuvos dalių, politinio ir kultūrinio gyvenimo raidų, palyginimus.

1. Prūsijos vyriausybė savo įsakus lietuvių kalba skelbė jau XVI š. (seniausias 1578 m. gruodžio 6 d.). To meto vyriausiojoje kunigaikštystės kanceliarijoje buvo bent du raštininkai, mokėję šią kalbą. Toji pareigybė kunigaikščio, vėliau karaliaus raštinėje išliko iki pat XX š. pradžios. Lietuvos-Lenkijos valstybėje valdžios įsakai, paliepimai buvo skelbiami lenkų, lotynų, vėliau, po 1795 m., rusų kalbomis.

2. Mažosios Lietuvos kunigai vietinių žmonių kalbą daugiau ar mažiau buvo pramokę Karaliaučiaus ir Hallės universitetų seminaruose. Išmokti ją reikalavo įstatymas. Dvasininkų, lietuviškai nekalbančių, parapijiečiai paprasčiausiai į šventovę neįsileisdavo.

Absoliuti dauguma D. Lietuvos kunigų buvo lenkai, menkai tesirūpinę išmokti lietuviškai. Įstatymų, reikalaujančių dvasininkus išmokti vietos žmonių kalbą D. Lietuvoje nebuvo.

3. Mažlietuviai iš baudžiavos paleisti 1807 m. Jų broliai D. Lietuvoje piliečio teises įgijo 50 metų vėliau.

4. Rusijos okupacijos laikotarpyje 1795-1915 m. – D. Lietuvoj maždaug kas 30 metų žmonės su ginklu rankoj kilo į kovą už Lietuvos laisvę. Tokių sukilimų kairiojoj Nemuno pusėje (ir Klaipėdos krašte) nebuvo nė vieno.

5. Prūsijos monarchai niekada nedraudė spausdinti knygų ir laikraščių lietuvių kalba. Priešingai spaudos draudimo D. Lietuvoj metu: pasienio punktuose buvo spausdinta ir slapta per sieną gabenta visa tiek religinė, tiek pasaulietinė raštija.

6. Keliskart daugiau gyventojų turinčioje D. Lietuvoje per 1547-1904 m. laikotarpį išspausdinta 847 knygos. Per tą patį laikotarpį M. Lietuvoj jų išleista per 2094. Šis nedidelis kraštas mums davė pirmąjį Katekizmą, pirmąjį elementorių, čia porą šimtų metų anksčiau nei D. Lietuvoj išversta ir išleista Biblija. M. Lietuvos teritorijoje išspausdintas pirmasis grožinės literatūros kūrinys, pirmoji lietuvių kalbos gramatika, pirmasis tautosakos rinkinys. Pirmasis laikraštis taip pat išėjo M. Lietuvoje.

7. Vilniaus universitetas per visą savo egzistavimo laikotarpį neišleido nė vienos lietuviškos knygos. Protestantiškasis Karaliaučiaus un-tas Lietuvai davė 21 (p. 26-28).

Ne pro šalį prisimint visus šiuos faktus, bet tai jokios atodangos. Jokia paslaptis, kad abiejų Lietuvos dalių istorijos raida buvo skirtinga, ir kad M. Lietuva atliko milžinišką vaidmenį lietuvybės išlaikyme ir mūsų rašto puoselėjime, Bent iki XX š. pradžios.

Skeptiškiau norėtųsi pažvelgt į autoriaus nedrąsiai peršamą pratarmėje prielaidą, jog liuteronybė, o vėliau išmokta vokiečių kalba įgalino M. Lietuvos gyventojus nuodugniau integruotis į vakarietiškos kultūros sanklodą.

Kad jinai paspartino lietuvių nutautėjimą, yra faktas, bet šiaip jos poveikis į žmonių dvasinių akiračių platėjimą veikiau būtų ginčytinas.

Todėl autoriaus teiginį, kad "nedidelė Mažosios Lietuvos žemė kelis šimtmečius buvo reikšmingas tiltas, jungęs mūsų tautą su Vakarų Europos šalimis, leidęs geriau pažinti vakarietišką filosofiją, mokslą, meną" (p.9), norėtųsi priimti su didelėm išlygom – "cum grano salis".

Iš viso ne taip paprasta nuspręsti ar Reformacija turėjo pozityvų ar negatyvų poveikį mūsų tautinės savimonės formavimesi, nes dėl Martyno Liuterio mesto iššūkio germanams vienytis ir nešti pasauliui išganymą (GERMANIA DOCET), Europoj esama skirtingų nuomonių. Mes, lietuviai, buvom laimingi jau vien todėl, kad nebuvo ko prarasti tikybiniame mene, buvo išvengta siaubingų religinių karų, nusiaubusių Europą.

Čia tenka pridurti, kad A. Juška neįsileidžia į gilesnius svarstymus ar liuteronybė prisidėjo prie mažlietuvių dvasinio

(Nukelta į 7-tą psl.)

Pagerbtas Kanadoje gyvenęs profesorius

A.a. prof. Stepo Kairio atminimui skamba rojalis Vilniaus universiteto auditorijoje

PROF. GINTAUTAS ČESNYS, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanas

A.a. prof. STEPAS KAIRYS

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto rūmų Čiurlionio gatvėje Didžioji auditorija – svarbiausioji ir studentų, ir dėstytojų visų įvykių vieta: čia skaitomos paskaitos, vyksta konferencijos, rengiami susirinkimai, organizuojamos iškilmės. Auditorija, pasižyminti puikia akustika, jau tapo ir koncertų vieta – įvairiom progom dainuoja operos ir filharmonijos dainininkai, griežia Muzikos akademijos studentai ir dėstytojai. Tai atsitiko todėl, kad pavyko įsigyti seną, dar praėjusio amžiaus pabaigoje gamintą "Miulbacho" firmos koncertinį rojalį. O pinigai atsirado labai netikėtai.

Kartą Medicinos fakulteto dekanate atsilankė Irena Lukoševičienė ir perdavė man Toronte gyvenančios Irenos Kairienės, jos dukros Aldonos ir sūnaus Algio piniginę dovaną, kuria šeima nusprendė paminėti Stepo Kario 25-rių metų mirties sukaktuves, įprasminti jo meilę mokslui ir atsidavimą lietuvybei.

Stepas Kairys gimė 1916 m. kovo 2 d. Tulos mieste, Rusijoje, vaistininko Stepono Kairio šeimoje, kuri po Pirmojo pasaulinio karo grįžo į Lietuvą. Stepas Kairys 1939 m. baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto farmacijos skyrių, dėstė tame pačiame universitete farmacinę chemiją, o 1943 m. buvo perkeltas į Vilnių Farmacijos katedros vedėju.

Karo nublokštas į Vakarus, Stepas Kairys gilino žinias Insbruko (Austrija) universitete, nuo 1946 m. dėstė farmacinę chemiją Pabaltijo universitete Hamburge, o 1947 m. buvo paskirtas Chemijos fakulteto dekanu. Kaip Lady Davis stipendininkas, jis 1948 m. atvyko su šeima į Kanadą, dėstė Brunswick universtitete, o vėliau dirbo mokslo darbą Toronte.

Išeivijoje Stepas Kairys įsitraukė į lietuvišką veiklą: Vokietijoje atkūrė "Vyčio" korporaciją, Kanadoje redagavo "Skautų aidą", buvo renkamas vyriausiu skautininku, bendradarbiavo "Lietuvių enciklopedijoje", kurį laiką buvo Kanados lietuvių bendruomenės vicepirmininku.

Profesorius S. Kairys labai mėgo muziką, buvo studijavęs smuiką pas Izidorių Vasiliūną, koncertuodavo lietuvių gyvenvietėse, mokė skautus groti kanklėmis ir skudučiais.

Stepą Kairį ištiko širdies smūgis 1970 m. kovo 25 d. Palaidotas Šv. Jono lietuviškose kapinėse Mississaugoje.

Neatsitiktinai našlė Irena Vaičiulėnaitė-Kairienė, minėdama savo vyro mirties sukaktį, prisiminė Vilniaus universitetą, ji pati čia studijavo lituanistiką 1942-1943 metais, o vokiečiams uždarius universitetą, dirbo korektore "Naujojoje Lietuvoje".

Ilgai svarsčiau, kaip panaudoti dovanotus pinigus. Medicininė aparatūra yra brangi, tad tos sumos nepakako kam nors didesniam įgyti. Man šovė į galvą mintis paieškoti tinkamo instrumento didžiajai fakulteto auditorijai. Toje patalpoje, kurioje profesorius skaitė paskaitas, kurioje skambėjo jo balsas, teskamba jo atminimui skirtas instrumentas, juoba, kad S. Kairys buvo didelis muzikos mylėtojas. Išgirdęs, kad parduodamas koncertinis rojalis, iš karto ėmiau derėtis. Pradinė suma buvo kur kas didesnė, negu mes įstengėme sumokėti, bet instrumento savininkas, beje taip pat profesorius, sužinojęs, kas perka ir kam perka, sulygo sumai, kurią turėjome.

Irena Kairienė karštai pritarė mūsų poelgiui. Cituoju jos 1995 m. birželio 19 d. rašytą laišką: "Esu labai labai Jums dėkinga ir sujaudinta Jūsų sprendimu – nupirkti fakultetui koncertinį rojalį. Tai – gražiausias paminklas Stepui! ...Nuoširdus ačiū už nuostabų sprendimą panaudoti mano kuklią auką".

Taigi Vilniaus universiteto Medicinos fakultete skamba rojalis profesoriaus Stepo Kairio atminimui. Prieš kiekvieną koncertą klausytojams primenama, kieno tai dovana ir ką ji reiškia. Instrumentas labai saugomas, prieš kiekvieną koncertą gero specialisto kruopščiai suderinamas. Simboliška, kad pirmasis naują gyvenimą pradėjusiu rojaliu grojo (improvizavo) universiteto rektorius prof. Rolandas Povilionis.

Įvairios žinios

Santaros-Šviesos 45-tasis visuotinis narių suvažiavimas šaukiamas š.m. rugsėjo 10-13 d.d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont, Il. Informaciją teikia M. Paškevičienė, 306 55th Place, Downers Grove, Il. 60516, tel. 630 852-3887.

Atgautoje žemėje, Šiaulių apskrities Auksučių kaime, sovietų sunaikinto ūkio paveldėtojas aušrininko dr. J. Šliūpo sūnus inž. Vytautas Šliūpas, gyvenantis Kalifornijoje, yra užsimojęs įsteigti žemės ūkio mokymo ir tyrimo centrą. Tuo reikalu jis yra išvystęs gana plačią veiklą, radęs pritarimo, sutikęs ir kliūčių.

"Šiaulių naujienos" 1998 m. liepos 1 d. laidoje, įsidėjusios projekto sumanytojo nuotrauką rašo apie projektui pritariančią iš Kalifornijos atvykusią amerikiečių delegaciją, jos pasimatymą su Lietuvos prezidentu V. Adamkumi ir A. Adamkiene, Auksučių centro garbės rėmėja, bei Šiaulių miesto meru Z. Stundžia, kitais žemės ūkio pareigūnais bei žinovais. Amerikiečių delegacijos pirm. L. D. Clement pokalbyje su prezidentu radęs pastarojo pritarimą užmegzti gimininguos ryšius tarp Kalifornijos Yolo ir Šiaulių apskričių. **Inf.**

Dar vienas kryželis

Iškeliavo a.a. Aleksandras Jucys

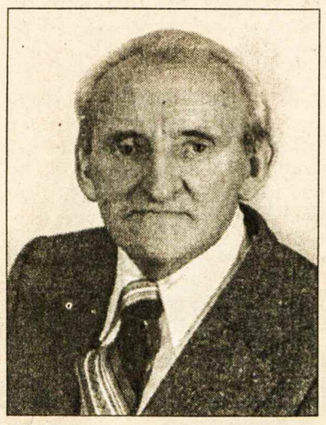

A. a. ALEKSANDRAS JUCYS

Tartum rudens lapais virsta pirmosios išeivių gretos. Spaudos puslapiai mirga mirčių pranešimais, užuojautomis, padėkomis po laidotuvių. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, Ont., rikiuojasi naujos mirusiųjų eilės su nuvytusiais laidotuvių vainikais, su mediniais laikinais kryželiais, kuriuos po metų kitų pakeis ilgalaikiai paminklai, bylojantys – tu buvai ir išėjai.

Naujose eilėse neišvengiamai įsirikiavo ir a.a. Aleksandras Jucys, ilgametis torontietis, niekada draugų nepristigęs, visuomet pasiruošęs pagelbėti kitiems, ištikimas savo įsitikinimams, jaunystėje įdiegtoms pažiūroms, kurių laikymąsi jis vertino kaip ypatingą ir jį patenkinančią dvasinę vertybę.

Velionis buvo gimęs gausioje stambių ūkininkų šeimoje 1909 m. lapkričio 5 dieną Užupės kaime, Surviliškio valsčiuje, Kėdainių apskr. Baigęs gimnaziją Kėdainiuose, teisę studijavo Vytauto Didžiojo universitete Kaune, kur aktyviai reiškėsi neolituanų korporacijos veikloje. Universitetą baigė 1937 metais, parašęs diplominį darbą apie Lietuvos kelių administravimą. Karinę tarnybą atliko ulonų pulke. Dirbo valstybės kontrolėje. Prieš pat Antrąjį pasaulinį karą kaip stipendininkas buvo pasiųstas į Vokietijos Hamburgą studijuoti jūrų teisės. Užėjęs karas pakeitė planus. Karo metu dirbo savivaldybių žinybose, buvo pogrindžio veiklos ryšininku. 1944 metais pasitraukė į Vokietiją, gyveno Vienoje ir Kemptene. Iš ten, užsirašęs geležinkelio darbams, išvyko į Kanadą. Atlikęs darbo sutartį, pastoviai įsikūrė Toronte, įsidarbino "Massey Fergusson" įmonėje ir joje dirbo iki pensijos. Lietuviškoje veikloje nuo pat pirmųjų "Paramos" ir Lietuvių Namų įsisteigimo dienų dirbo tų institucijų valdybose, daugelį metų vadovavo revizijos komisijoms.

Po ilgesnės ligos velionis mirė 1998 m. liepos 5 d. Toronto Grace ligoninėje. Pašarvotas buvo "Turner and Porter" laidotuvių namuose, kur maldas prie karsto kalbėjo kun. Liudas Januška, OFM. Po gedulinių Mišių Prisikėlimo parapijos šventovėje gausus būrio draugų, bendradarbių bei giminių palydėtas į Šv. Jono lietuvių kapines Mississaugoje, Ont., kur prie kapo duobės atsisveikino V. Balsienė Toronto Lietuvių Namų moterų būrelio vardu ir T. Stanulis Lietuvių Namų vardu. Laidotuvių apeigas atliko kun. Eug. Jurgutis, OFM. Sugiedojus "Marija, Marija", velionis buvo paliktas amžinai ramybei. Laidotuvių vaišės, paruoštos G. Kobelskienės, vyko Anapilio sodyboje.

Č. Senkevičiaus

Filme "Savior" pagrindinis artistas Dennis Quaid slėpynę rado sename upės laive. Nešasi kelių dienų kūdikį, dramatiškai gimusį iš nepažįstamos moters (ją gerai vaidina Nastassja Kinski), tuo metu nuėjusi kitur ieškoti pagalbos netoli šio laivo, kur ją žiauriai nužudo

JAV Bruklyno Apreiškimo parapijos choristai, dalyvavę Pasaulio lietuvių dainų šventėje Vilniuje

Eilėraščių rinkinys "Varnagirė"

IGNAS MEDZIUKAS

Lietuvos nepriklausomybės atstatymas sudarė sąlygas išgyvenusiems baisaus komunistinio tirono sukurto pragaro kančias pasiguosti, savo išgyvenimus išreikšti spausdintu žodžiu atsiminimų pavidalų ar eiliuota poezija.

Vienas tokių leidinių yra "Varnagirė" – eilėraščių rinkinys, kuriuose minima, kad laisvės, nostalgijos veikiami Varnagirės ("Tauro" apygardos) jaunuoliai, palikę mokyklos suolą, stojo į mirtiną kovą su įsibrovusiu į Lietuvą okupantu.

Knygelėje yra 68 eilėraščiai, partizanų atkaklios, beviltiškos kovos epizodai. Juose išreiškiamas skausmingas pasiilgimas Tėvynės ir savųjų būnant tolimuose kraštuose ištrėmime. Vaizduojamas nesibaigiantis teroras.

Autorius pratarmėje sako stengęsis kalbėti "Dvasios kalba, kuria spinduliuoja Lietuvos dangus, šnabžda šimtmečiuose krauju aplaistyti Lietuvos miškai".

Kai kurių eilėraščių nurodyta data ir vieta, kada ir kur jie buvo sukurti: Vorkuta, Pečiora, Čašča-Vita. Daugelis eilėraščių dedikuota kovos draugams.

J. Lelešiui-Kriviui skirtame eilėraštyje pavaizduotas pavojingas partizano gyvenimas, kur pavojus tyko kiekviename žingsnyje:

O man nuo kelmo atsikėlusiam –
Vienintelė paguoda –
Vidur miškų surėstas guolis,
Kur perspėdamas paukštis klyks:
Čia už kiekvieno kupsto
slepiasi mirtis!

Esant Vorkutoje prisimenamas atbundantis pavasaris, tėviškės gamta, ir tartum paslaptingas balsas šaukia:

Sugrįžk, sugrįžk
Per tundros ūkanas,
Mirties akivaras,
Taigos kapus...

Vincentui skirtame eilėraštyje paliečiamos gyvenimo sąlygos lageriuose, kur parazitai padeda žmones naikinti, gerdami jų kraują:

Visus suvarė į baraką,
Kur neseniai tik vėjas staugė...
Per visą naktį kanda blakės,
Uodai per dieną geria kraują...

Nepakeliamas priverstinis darbas ir alkis išsekina jėgas; bedalei – Vosilkai skirtame eilėraštyje sako:

Menu vilkai į krantą sielius
Sugelta debesio uodų,
Per kedrų krentančias blakstienas
Nesibaigiančiu taku...

Prisimenamas ir disidentas Vladas Šakalys, nugalėjęs didžiausias kliūtis, prasilaužęs pro geležinę uždangą ir pasiekęs Vakarų pasaulį. Atvykęs aplankyti jau laisvos Tėvynės, ten staiga mirė.

Bet kam gi sugrįžai?
Ant bočių žemės galvą pasidėti?
O, rodos, taip dar neseniai
Žadėjai amžiais netylėti.

Šią knygelę verta perskaityti visiems besidomintiems skaudžia tautos praeitimi, kada daug ištikimųjų jos sūnų ir dukterų ėjo Golgotos keliu, kai jų krauju buvo apšlakstyta tėviškės žemė, o daugelio kaulai liko ilsėtis amžino įšalo žemėje.

Ignas Taučkus. VARNAGIRĖ. Eilėraščiai. 1997 m. Išleido ir spausdino UAB "Utenos spaustuvė" (Kauno g. 33, 4910 Utena). Redaktorius - Mindaugas Sundžia, menininkė - Ilona Grinienė.

Žurnalistas EDVARDAS ŠULAITIS su vilniete žurnaliste AURELIJA LIAUŠKIENE, dabartine "Žurnalistų žinių" redaktore to laikraščio redakcijoje Vilniuje **Nuotr. V. Kapočiaus**

ALBERTAS SKYRELIS, Lietuva

Be tavęs

MOTINAI
Kad žinotum, kaip tavęs man stinga,
Žvelgiant į pasaulį, į girias.
Žydi liepos. Rudenėja, sninga...
Viskas, viskas vyksta be tavęs.

Be tavęs beržai gimtieji šlama,
Skuba saulė rytmetį darban...
Kam tu šitaip pasitraukei, mama,
Neištarus net žodelio man?...

O galbūt nusprendei tu – likimas
Turi baigtis
Kaip šventa giesmė.
Juk ugnis. Juk amžinas degimas
Mūsų kelio,
Jo tąsos prasmė.

Be tavęs jau liūtys žemę prausia,
graudžiai moja tėviškės klevai...
Ačiū tau, kad visad teisingiausia
Ir geriausia iš visų buvai.

Slenka dienos – pilkos ir vienodos,
Gaisro liepsnos plaikstosi sapnuos.
Ugnimi pražydęs tavo žodis,
Ir ramins. Ir stiprins.
Ir paguos.

* * *

Tave man mena grikių laukas,
graudžių dainų gaida švelni.
Ir mėnuo pjautuvu išplaukęs
Vaiskiam sidabro šuliny.

Dainas, kurias buvai dainavus,
Dabar jau ošia putinai.
Ir lenkias tavo beržui klevas,
Kuriuos kadaise sodinai.

Teisi prieš tiesą ir apgaulę,
Nebojus smūgių ir dyglių...
Tavom akim regiu pasaulį
Ir tavo meile aš myliu.

Elenai

Pabūk man pasaka tiesia
Iš tolimų laikų.
Pabūk man ašara vėsia
Iš mylinčių akių.

Jei būsiu kaltas, bark mane.
Ir kaltink, jei grubus.
Miglas nubrauksim svajone
Ir meilė -
Saule bus.

* * *

Tu nepyk, kad aš toks esu.
Tik supraski, prašau, jei gali,
Pažiūrėk, kaip šiąnakt šviesu,
Ir kaip topoliai kvepia žali.

Baltas sodas mus išvilios
Paklajoti lig pat aušros.
Kaip man reikia tavęs - tylios,
Kaip aš trokštu tavęs - geros!

Mane audrina vėjai pikti.
Man nėra kur vienatvės padėt...
Tavo langas nykioj nakty
Tegu bus man Betliejaus žvaigždė.

* * *

Jau baigė žydėt alyvos,
Greit liepos medum pakvips.
O vakaro vėjas vėlyvas
Galukaimy mus pasitiks.

Klausysim jo ūžesio godžiai.
Tylėsim, kalbėsim paskiau.
Juk šitiek švelniausių žodžių
Aš tau eilėmis pasakiau.

Antrojoje pasaulio lietuvių dainų šventėje šokių dieną, liepos 5, Vilniaus Žalgirio stadionas sumirgėjo spalvingais tautinių šokių rateliais

Mažosios Lietuvos istorinė reikšmė I

(Atkelta iš 6-to psl.)

susidvejinimo bei menkavertybės kompleksų susidarymo. Antra vertus, jis anaiptol nėra linkęs tų tikėjimo tiesų išpažinėjų bei skelbėjų garbinti. Faktas, kad krašte apsieita be kraujo praliejimo ir didesnių tikybinių sankirtų, leidžia jam susidaryti prielaidą, kad faktiškai liuteronybės priėmimas buvo žmonėms pirmasis krikštas, kad M. Lietuva iš viso priėmusi krikščionybę iš liuteronų rankų. Tą tezę jie paremia sunkiai sugriaunamais įrodymais.

"Tikro krikščioniškumo Ordino broliai neatnešė ir neįdiegė, nes tikrieji jų siekiai buvo kiti – užgrobti žemės valdas, įsitvirtinti prie Baltijos jūros... Kaip paaiškinti tą faktą, kad *per du šimtus jų valdymo metų* nei į prūsų, nei į lietuvių kalbą nebuvo išverstas katekizmas, šiomis kalbomis nebuvo giesmių, evangelijų ir jokių kitų religinių tekstų?" (p.28).

Kai pro pirštus ordino broliukų-vanagiukų buvo žvelgiama į pastoracinį darbą, liudija kitas autoriaus cituojamas faktas:

"Iš Ordino evangeliškoji Prūsijos kunigaikštystė nedaug tepaveldėjo ir maldos namų – gal dešimt ar vienuolika bažnyčių visoje Lietuvos provincijoje, padalintoje į Isrutės, Ragainės, Tilžės ir Klaipėdos teritorines apygardas (p.36)".

A. Juška aiškiai nepasako, bet galima lengvai išskaityti tarp eilučių, kad tuo metu kraštui negrėsė jokios karštesnės sankirtos tarp katalikų ir naujų tikėjimo tiesų išpažinėjų, nes pirmoje eilėje teko įveikti pagonybės liekanas ir šiaip prietarus; žmonių polinkį visur įžvelgti piktas dvasias ir jų sąmokslus. Nenuostabu, kad kai kurie naujatikių perkrikštų veiksmai dvelkia mums kone bolševikiniu "apaštalavimu", kaip pvz. vizitacijos. Bet A. Juška tų dalykų neliaupsina, negiria.

Atvirai kalbant, už vieną dalyką A. Juška netgi vertas padėkos. Gyvendami šiame žemyne mes taip esam įpratę į WASP (baltaveidžio anglosakso protestanto) šlovinimą, jo pranašumo prieš katalikus pabrėžimą, kad nebepastebim kiek čia esama koktaus rasizmo. A. Juška nenusikalsta to protestantiško pranašumo kėlimu. Veikiau priešingai, jis nepamiršta, kad būta diskriminacijos, įstatymų kategoriškai draudžiančių atvykėliams iš D. Lietuvos katalikams nuomoti žemę, netgi samdyti juos sezoniniams darbams (p.66).

Rašydamas apie liuteronybės skelbėjus kultūrininkus, jis stropiai sužymi visus jų nuopelnus kalbos srityje (vertimus, giesmių, pamokslinės raštijos ir kt. kūrybą), bet neužgin̄čija, kad jų išsilavinimo lygis buvęs nekažin koks ir kad "šiam nedideliam krašte nesusiformavo savoji tautinė inteligentija. Žemė liko valstietiška, be savo 'trečiojo luomo'.

Dar daugiau. Jisai visai atvirai pareiškia, kad dvasininkų ištikimybę sau, savo genčiai, tautai apspręsdavo kartais gana prozaiški apskaičiavimai, paprasti, žmogiški motyvai. Jo nuomone pagrindinis faktas yra šis:

"Kol parapijos buvo lietuviškos, jose negalėjo kunigaut vietinės kalbos nemokantys ateiviai iš Vokietijos" (p.86). "Tad laisvas vietas ir toliau be didesnės konkurencijos užimdavo teologijos mokslus išėję tų pačių klebonų sūnūs. Nepamirštinas ir kitas faktorius. Pagal Prūsijos karalystės įstatymus nė vienas kunigas negalėjo būti paskirtas be pačios parapijos pritarimo, nė vienas negalėjo ilgiau dirbti žmonėms nesutinkant. Taigi ignoruoti parapijiečių interesus, jų norą melstis gimtąja kalba nebuvo galima. Visas šis juridinių, moralinių, priežasčių kompleksas įgalino mažlietuvius tiek ilgai išsaugoti lietuvybę. Bent bažnyčioj, kai kitur ji buvo paniekinta ir išguita" (p.86).

Autorius neužgaišta spėliojimuose, kaip galėjo veikti žmonių sąmones tie nepotizmo ir konformizmo reiškiniai, bet skaitytojui aišku, kad A. Juška gvildena to laikotarpio buitį deramu mokslininkui rimtumu ir objektyvumu. Išskirtino brandumo yra skyrelis apie "Liuteroniškos bažnyčios kunigus", aptariantis pastorių (kažkodėl šio žodžio autorius vengia, nors jis yra *Dabartinės lietuvių kalbos žodyne)* profesinį paruošimą ir jų katechetinį darbą.

Dar kito komplimento autorius nusipelno už vaizdingą, nepertemptą pietizmo sąjūdžio M. Lietuvoj pavaizdavimą. Rasit todėl, kad gyvendami Kanadoje esame prisiklausę tiek siaubų apie "bibelforšerius" ir visokio plauko sektantus-atžagareivius vakarinėse provincijose. Mums neretai tie pietistai su savo sakytojais vaidendavosi kaip ajatolų ajatolos, pasibaisėtino obskurantizmo padarai. A. Juškos plunksna aprašo jų buitį bei keistus papročius aiškiai objektyvesnėje šviesoje.

Tarp A. Juškos skyrelio apie religinę raštiją ir prof. Domo Kauno kapitalinio veikalo *Mažosios Lietuvos knyga* (1996) esama labai daug giminingumo. Tai neišvengiama, nors gal A. Juška daugiau linkęs pasakoti kultūros darbuotojų biografijas. Originalus reiškinys A. Juškos studijoje yra tai, kad jis nemažai vietos skiria giesmių poetikos ir leksikos analizei, ypatingai jos sąsajom su liaudies dainom.

Mažosios Lietuvos Bažnyčioje esama ir vargingiau išeiviui skaitomų puslapių. Tai pastraipos, kuriose kalbama apie nepriklausomos Lietuvos vyriausybės nesėkmes sutramdyti sparčiai įžūlėjantį vokietėjantį klerą. Rašančiam didelė atodanga buvo sužinoti, kad vienu metu tie išsigimėliai buvo sėkmingai įtikinę klaipėdiečius, jog Lietuva siekia nukatalikinti negyvai jų šventą žemę. Sekusiam labai iš tolo (nesusivaikant) visą erzelį su konsistorijom-direktorijom, šis faktas buvo negirdėtas, nežinomas. Truputį nelaukta, kad A. Juškos knygoj nieko nepasakojama apie "Neumanno-von Sass'o bylą", nors poroj vietų užsimenama apie "aršų pangermanistą" Teodorą Sass'ą. Gaila.

Dabartinis Lietuvos pašto ženklas Ntr. M. Pranevičiaus

Rinktiniai Skardžiaus raštai

Jau išėjo iš spaudos žymaus kalbininko rinktinių raštų trečiasis tomas, vėl kompetentingai paruoštas Vilniaus universiteto Baltistikos katedros vedėjo profesoriaus Alberto Rosino. Šiame tome spausdinami 1926-1979 metais parašyti Skardžiaus straipsniai. Didesnė dalis šių darbų buvo redaguota ir paskelbta autoriui gyvenant Europoje ir Amerikoje.

Knygos šerdį sudaro straipsnių ciklas apie Martyną Mažvydą ir jo raštus. Pirmą kartą paskelbti 1947-ais metais šitie darbai buvo skirti 400 metų sukakčiai nuo Mažvydo knygos *Catechismvsa prasty szadei* pasirodymo Karaliaučiuje.

Be stambesnių darbų čia randame visą eilę recenzijų, apžvalgų ir pastabų. Darbai pateikiami chronologine tvarka.

'Daugelis šiame tome spausdinamų Skardžiaus straipsnių iki šiol buvo sunkiai prieinami. Jie buvo paskelbti įvairiuose prieškario Lietuvos ir JAV (pokario metais) leidiniuose', rašo Albertas Rosinas savo Pratarmėje (17 psl.). Visi jam esame dėkingi, kad taip greitai pasirodė šis svarbus leidinys.

Pranas Skardžius, RINKTINIAI RAŠTAI. 3. Bendrinės kalbos kultūra. Parengė Albertas Rosinas. Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas. Vilnius, 1998 m., 836 psl.

Alfred Bammesberger

Atsiųsta paminėti

Giedrė Milukaitė-Razvadauskienė, ŽAIBŲ AKIMIRKOJ. Eilėraščių rinkinys, išleistas Lietuvoje autorės lėšomis. Iliustracijos – Rūtos Razvadauskaitės. Tiražas – 3000 egz. Vilnius-Kaunas, 1994 m., 96 psl.

Algirdas Šerėnas, VORKUTOS MIRTIES LAGERIAI. Lietuvos kovų ir kančių istorija. Leidėjai – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras ir Pasaulio lietuvių bendruomenė. Vyriausia redaktorė D. Kuodytė, stiliaus redaktorė D. Bartulienė, dail. A. Žvilius, vertėjas A. Kemeklis. Tiražas – 1500 egz. Spausdino "Petro ofsetas" (Žalgirio g. 90, 2600) Vilnius, 1997 m., 672 pls.

Albinas Pocius, 75 METAI NUO KLAIPĖDOS SUKILIMO. Paskaita, skaityta 1998 m. sausio 15 d. per Australijos Adelaidės radiją. Išleido ir išspausdino Antanas Šerelis (6 Caithness St. Unley, S.A. 5061, Australia). 14 psl. Kaina – $1.00 + persiuntimas.

Anatolijus Kairys, MEDININKŲ PILIS. Istorinė apysaka legendų motyvais. Redaktorė – Virginija Germanavičienė, dailininkas – Gediminas Pempė Kauno kultūros rūmų knygyno salono leidinys 14 nr. (Vytauto pr. 79-1, 3000 Kaunas). Kaunas, 1998 m., 120 psl.

PRAGARO VARTAI – ŠTUTHOFAS. Sudarė Alisa Rupšienė. Redaktorė – Rūta Karvelytė, dailininkas – Alfonsas Žvilius. Leidėjas – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centras (Didžioji g. 1711, LT-2001 Vilnius). Tiražas – 1500 egz. Vilnius, 1998 m., 488 psl.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Jau beveik užmirštas "Pavasario dienas" Čikagon sugrąžino jas Jaunimo centre surengusi JAV LB kultūros tarybos pirm. Marija Remienė ir vėl Čikagon sugrįžęs didysis poetas Bernardas Brazdžionis. Jam buvo skirtas gegužės dvidešimt antrosios, penktadienio, vakaras, sutraukęs pilną salę klausytojų. Tarp jų buvo ir nemažai jaunimo atstovų, net vaikų, kuriems jis žinomas kaip Vytė Nemunėlis, turintis meškiuką Rudnosiuką. Vyresniajai kartai buvo įdomus pranešimas buvusio partizano, kalinio ir tremtinio Povilo Vaičekausko apie didelę B. Brazdžionio poezijos įtaką kaliniams sovietiniuose gulaguose, kur ji būdavo išmokstama mintinai, užsirašinėjama ant popierinių maišų skiautelių. Pirmąjį vakarą užbaigė dokumentinis filmas "Brazdžionis Lietuvoje", atskleidęs didelę jo poetinio žodžio jėgą sutelkiamoms minioms. Pirmosios "Poezijos dienos" vakarui su didžiuoju poetu Bernardu Brazdžioniu vadovavo "Draugo" vyr. red. Danutė Bindokienė. Gegužės dvidešimt trečiosios, šeštadienio, vakaras, priklausęs antrajai "Poezijos dienai" buvo skirtas jaunesnės kartos poetams – niujorkiečiui Juliui Kelerui, čikagiečiams Daivai Karužaitei ir Vainiui Aleksai.

Melburno lietuvių namuose pirmąja savo darbų paroda debiutavo dvi saviveiklinės dailininkės Aldona Vyšniauskienė ir Halina Baškienė. Danutės Baltutienės pranešimu "Tėviškės aiduose", tapyti jos pradėjo netekusios savo vyrų, pačios išauginusios vaikus. Posūkis dailėn yra jų laisvalaikis Australijoje. A. Vyšniauskienė jaunystėje reiškėsi teatrinėje veikloje ir rašė poemas, o dabar studijuoja meną ir tapo peizažas, pagrindinį dėmesį skirdama gamtovaizdžiams. H. Baškienė, dar tik pradedanti tapyti, technikos mokosi iš žymiųjų dailininkų kūrinių. Ji stengiasi juos atkurti. Jai ypač didelės įtakos turėjo dail. Kazys Šimonis savo švelnių pastelinių tonų kūriniais.

Žurnalistas Vincas Kazokas (1919-1984) ilgus metus redagavo Australijos LB savaitraštį "Mūsų pastogė". 1996 m. pabaigoje "Žurnalistikos" leidykla Vilniuje išleido Vinco Kazoko įžvalgas gyvenimo paraštėje "Mūsų pastogė Australijoje". Atsakingasis šio leidinio redaktorius yra Juozas Žitkauskas, redaktorė – Ilona Čiužauskaitė, viršelio autorius – Romas Orantas. Tas gyvenimo paraštės įžvalgas sudaro V. Kazoko, pedagogo, žurnalisto ir visuomenininko rašiniai "Mūsų pastogėje", ypač jo vedamieji, skaitytojams palikę savitą požiūrį į lietuvio išeivio gyvenimą, jo siekius visuomenei ir okupuotai tėvynei. Toks yra reklaminis šio leidinio įvadas skaitytojams Lietuvoje.

Kompozitorius Vladas Jakubėnas, gimęs Biržuose 1904 m. gegužės 15 d., mirė 1976 m. gruodžio 13 d. Čikagoje. Jo kūrybiniu palikimu rūpinosi ten sudaryta Vlado Jakubėno draugija, nuo 1991 m. turinti skyrių ir Lietuvoje. Jo reikalų vedėja nuo 1993 m. – Irena Skomskienė, o pirmininkas – muzikologas Vaclovas Juodpusis, išrinktas š.m. kovo 30 d. Pernai Lietuvoje kauniečio Jono Petronio buvo išleistas Irenos Skomskienės paruoštas ir Muzikos akademijos prof. Povilo Gylio redaguotas Vl. Jakubėno 90 puslapių choro dainų rinkinys "Vai, eičiau eičiau". Antrąjį 150 puslapių solo dainų rinkinį "Svetimi kalnai", redaguotą prof. Ramučio Čepinskio, išleido Lietuvos muzikų draugija. Vilniaus plokštelių studijoje 1994 m. įrašytą Vl. Jakubėno chorinę muziką dabar norima išleisti kompaktiniu disku. Rampos šviesos Lietuvos operos ir baleto teatre Vilniuje laukia Vl. Jakubėno paliktas baletas "Vaivos juosta", užbaigtas ir instrumentuotas kompozitoriaus Jurgio Juozapaičio. Choreografiją yra paruošęs baletmeisteris Jonas Katakinas, scenovaizdžių ir kostiumų eskizus – dail. Jūratė Raščinskaitė. Tačiau tokiam dideliam pastatymui Lietuvos operos ir baleto teatras šiuo metu neturi pakankamų lėšų. Jų reikia išleisti ir Vilniuje laukiančiai Vlado Jakubėno 360 puslapių turėsiančiai monografijai, paruoštai neseniai mirusio muz. Aniceto Armino su Irena Skomskiene. Proga šiems planams įgyvendinti yra du Vl. Jakubėno gimtadieniai: devyniasdešimt penktasis 1999 m. ir šimtasis 2004 m.

Prof. dr. Rolandui Pavilioniui, Vilniaus universiteto rektoriui, buvo įteiktas Prancūzijos garbės legiono ordinas, įsteigtas 1802 m. imperatoriaus Napoleono I. Šį žymenį prof. dr. R. Pavilioniui paskyrė Prancūzijos prez. J. Chirac'as, įvertindamas jo nuopelnus, susietus su demokratijos ir pilietinės visuomenės ugdymu Europoje bei Prancūzijos ir Lietuvos santykių stiprinimu.

Sol. Vytautas Kurnickas, Lietuvos operos ir baleto teatro tenoras, garsajuostės kasetėn įdainavo vokalinę išeivijos lyriką – aštuoniolika dainų JAV lietuvių kompozitorių: A. Aleksio, P. Balevičiaus, B. Budriūno, G. Nasvytytės-Gudauskienės, O. Metrikienės, J. Stankūno, J. Strolios ir J. Žilevičiaus.

Lietuvos ambasadoje Maskvoje yra dirbęs ir gyvenęs žymusis poetas bei diplomatas Jurgis Baltrušaitis (1873-1944). Dabar šiame pastate yra įsteigtas Lietuvių kultūros centras. Jame bus ruošiamasi J. Baltrušaičio kūrybinio palikimo išleidimui, rengiamos Lietuvos dailininkų parodos, kurias papildys muzikos atstovų koncertai. Centro atidarymo proga Vilniaus "Lietuvos aido" galerijos vardu menotyrininkė E. Lubytė maskviečiams surengė A. Martinaičio, V. Kisarausko, K. Zimblytės, L. Katino, V. Antanavičiaus, A. Kuro darbų parodą.

Vilniaus jaunimo teatre penkių Šiaurės kraštų dabartinių šokių choreografai surengė įdomų monokompozicijų koncertą "Aurora Borealis" ("Šiaurės pašvaistė"). Šiam koncertui norvegas O. Jorgensenas buvo pasirinkęs "Paskutiniųjų valandų dainas", švedė H. Franzen – "Kantrą", danas A. Christiansenas – "Sausrą – paskutinį lietaus šokį", islandė Lora Stefansdottir – "Judėjimą", suomė K. Soini – "Prancūziškus pusryčius".

Gimtinėn sugrįžęs muz. Vytautas Četkauskas Rokiškio rajono Panemunio miestelyje, piliakalnio papėdėje, nori įamžinti visus ten gimusius žymiuosius panemuniečius. Pradžia jau padaryta paminklo atidengimu žymiajam chorų vadovui Nikodemui Martinoniui (1887-1957) šimtas dešimtųjų gimimo ir keturiasdešimtųjų mirties metinių minėjime. Jo atminimui skirtą keturių metrų aukščio ąžuolinę skulptūrą sukūrė panevėžietis tautodailininkas Donatas Jasinevičius. Tokios skulptūros yra suplanuotos ir kitiems panemuniečiams – nepriklausomybės akto signatarui ir ministeriui pirmininkui kun. Vladui Mironui, operos sol. Jonui Byrai, dail. Monikai Mičiūnienei ir rašytojui Rimantui Šaveliui.

Lietuvos aklųjų katalikiškas Prano Daunio (1900-1962) fondas, įsteigtas prieš penkerius metus akliesiems remti ir šiuo metu vadovaujamas mons. Juozo Antanavičiaus, Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros klebono, išleido jo raštus. P. Daunys yra Lietuvos nepriklausmybės kovų savanoris, sužeistas ir netekęs regėjimo 1923 m. Avižonių kaime prie Širvintų. Jis išmoko Brailio raštą ir jį pritaikė lietuvių kalbai Rygos aklųjų institute. Juo ir buvo parašyti P. Daunio raštai, turintys autobiografinių atsiminimų apysaką "Benius Vanagas", novelių, straipsnių ir laiškų. Tikimasi, kad jie bus įdomūs dabartinės prisikeliančios Lietuvos jaunimui. P. Daunys taipgi įsteigė Lietuvos aklųjų sąjungą ir institutą Kaune, išmoko net ir muzikos natas žymėti bei skaityti Brailio raštu.

Reto grožio kryžių rinkinio parodą Šiauliuose, "Devynių brolių" parduotuvėje, surengė tautodailininkas Aleksas Feliksas Steponavičius, medžio drožėjas, 1971 m. baigęs Telšių taikomosios dailės technikumą. Šiai originaliai parodai jis buvo sutelkęs trylika kryžių, pradedant didžiausiu trijų metrų aukščio ir baigiant mažiausiu, vos 60 cm. A. F. Steponavičius yra kuršėniškis, pradžioje daręs vaikiškus baldus, vėliau pradėjęs kurti koplytstulpius, o dabar pasirinkęs lietuviškus kryžius su tautiniais puošmenimis. Seniau kryžius jis gamindavo pagal užsakymus, o dabar juos kuria parodoms ir leidžia nusipirkti lankytojams. Jo lietuviškų kryžių kaina – nuo 60 iki 400 litų. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 58 milijonus dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	3.25%
180-364 d. term.ind.	3.50%
1 metų term. indėlius	3.75%
2 metų term. indėlius	4.00%
3 metų term. indėlius	4.25%
4 metų term. indėlius	4.50%
5 metų term. indėlius	5.00%
1 metų GIC-mėn.palūk.	3.75%
1 metų GIC-met. palūk.	4.00%
2 metų GIC-met. palūk.	4.25%
3 metų GIC-met. palūk.	4.55%
4 metų GIC-met. palūk.	4.75%
5 metų GIC-met. palūk.	5.25%
RRSP, RRIF ir OHOSP	2.75%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	4.00%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	4.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	4.55%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.75%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	5.25%
Taupomąją sąskaitą	2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk.iki	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.75%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	7.50%
Sutarties paskolas nuo	7.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	6.30%
2 metų	6.40%
3 metų	6.55%
4 metų	6.65%
5 metų	6.70%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2, 3 metų	5.65%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas čekių ir taupymo sąskaitose. Duodame komercinius mortgičius iki $725,000.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės (iki $250,000). Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING
Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:
• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS
Taisau visų rūšių
• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES
• DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS
Skambinti **Vytui tel. 200-8960** arba **236-9071,** Toronte.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
Taisau ir įvedu
• Centrines šildymo ir A/C sistemas • Skalbimo mašinas, džiovintuvus
• Oro drėkintuvus (Humidifiers) • Indų plovimo mašinas, viryklas
• Šaldymo sistemas, šaldytuvus
Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui
tel. 416 370-3539 arba 416 740-9650 Toronte
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

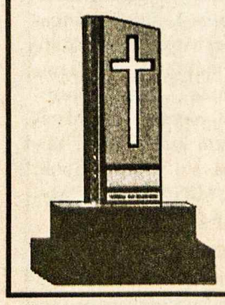
ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

SPORTAS

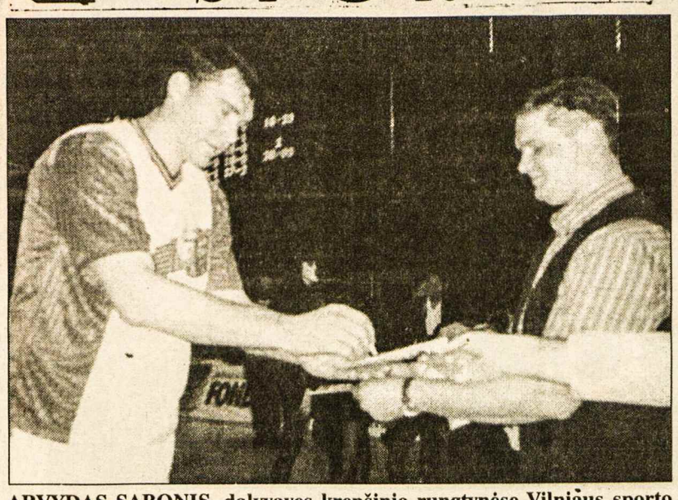

ARVYDAS SABONIS, dalyvavęs krepšinio rungtynėse Vilniaus sporto halėje, kur varžėsi Kauno "Žalgirio" ir Maskvos CASK veteranai
Nuotr. Ed. Šulaičio

Krepšinio žaidynės Graikijoje

Rugpjūčio pradžioje Atėnuose pasibaigė pasaulio krepšinio pirmenybės. Jose varžėsi geriausios pasaulio krepšinio rinktinės. Iš 16-kos dalyvavusių rinktinių buvo sudarytos 4 grupės po 4 varžovus. Lietuva pateko į ketvertuką kartu su JAV, Brazilija ir P. Korėja. Lietuvos rinktinė grupės varžybose laimėjo visas rungtynes. Ypatingai pradžiugino pergalė prieš JAV rinktinę 84:82 (A. Karnišovas 29). Lengvai laimėjo prieš P. Korėją 97:56 ir po permainingos kovos įveikė Braziliją 66:62.

Po šių pergalių Lietuva pateko į tolimesnes varžybas 6 rinktinių grupėje. Po pralaimėjimo Australijai 81:71 ir po pergalės prieš Argentiną 84:75 Lietuvos rinktinė pateko į 8 rinktinių atkrintamąsias varžybas.

Atkrintamose varžybose Lietuva nelauktai pralaimėjo Rusijai 82:67 ir varžybose dėl medalių nedalyvavo. Neseniai vykusiose Geros valios žaidynėse lietuviai įveikė Rusijos rinktinę 84:72.

Po to po pralaimėjimų Italijai 76:71 ir Ispanijai 86:80 Lietuva turėjo pasitenkinti 7-ta vieta. Kovoje dėl 7-tos vietos Lietuva dar įveikė Argentiną 77:76.

Pasaulio krepšinio pirmenybes laimėjo jugoslavai, baigminėse rungtynėse nugalėję rusus 64:62. **A. S.**

Laimėjimai

Pasaulinėse lengv. atletikos varžybose, kurios neseniai pasibaigė Šveicarijos Ziuriche, **Virgilijus Alekna** laimėjo antrą vietą, nusviedęs diską 67.85 m. Tik 5 cm atsilikęs nuo vokiečio L. Riedel 67.90 m.

Andrea Makauskaitė, naujai kylanti jauna Hamiltono golfininkė. Neseniai vykusiose mergaičių (OLGA JR.) varžybose laimėjo 1-mą vietą pasekme 71. Rugpjūčiuo 14 d. Unionville vykusiose tos pačios grupės varžybose ji buvo trečia.

Lietuvos dviratininkės sėkmingai lenktyniauja moterų Tour de France varžybose. **Edita Pučinskaitė** 4-to tarpsnio lenktynes užbaigė pirma. Penkto tarpsnio lenktynėse **Rasa Polikevičiūtė** buvo pirma, **Edita Pučinskaitė** antra ir **Jolanta Polikevičiūtė** 10-ta. Bendroje suvestinėje E. Pučinskaitė yra pirma, R. Polikevičiūtė 6 ir J. Polikevičiūtė 10-ta. **A. S.**

Pasaulio vyrų krepšinio pirmenybėse prie krepšinio kovoja ispanas ir SAULIUS ŠTOMBERGAS
Nuotr. Iš vokiečių spaudos

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Ontario provincijos premjeras Mike Harris liepos 27 d. sugrąžino į pareigas generalinį prokurorą (Solicitor-General) Bob Runciman, kuris buvo pasitraukęs policijai tiriant, ar jo pasakytoje kalboje balandžio mėnesį buvo nusižengta "Young Offender's" (jaunų nusikaltėlių) įstatymui.

Kitu potvarkiu jis įsteigė naują ilgalaikės globos ministeriją, kuriai vadovaus Cam Jackson. Provincijos "Olympics Commissioner" paskirtas Morely Kells, kurio atsakomybė bus koordinuoti provincijos dalyvavimą Torontui stengiantis tapti 2008 m. vasaros žaidynių rengėju.

Tikimasi, kad premjero Harris kabinetas vėl keisis vasaros pabaigoje, kada bus pradedama ruoštis naujiems rinkimams, kurie turėtų įvykti ateinantį pavasarį.

Toronto policininko Bill Hancox tragiška mirtis buvo sutikta su giliu liūdesiu ir pasibaisėjimu ne tik Toronte, bet ir visoje Kanadoje ir net užsienyje. Savo automobilyje neuniformuotą policininką, tarnybos reikalais stebintį daugiabutį pastatą, mirtinai nudūrė dvi moterys. Jos buvo suimtos nepraėjus net savaitei, dar prieš jo laidotuves. Laidotuvėse dalyvavo daugiau kaip 10,000 vietinės bei užsienio policijos ir kitų institucijų narių ir atstovų.

Kvebeko liberalų partijos vadas Jean Charest paskelbė savo rinkiminio vajaus pradžią rugpjūčio 10 d. Nors partijos populiarumas yra nukritęs, liberalais vis tiek daugiau pasitikima negu "Parti Quebecois" (PQ). J. Charest kaltins PQ žiauriai sumažinta parama sveikatos priežiūrai bei provincijos itin aukštą nedarbo statistika. Jo argumentams, kad PQ nedalyvauja Kanados federacijoje truputį pakenkė Kvebeko premjero nutarimas prisijungti prie kitų provincijų derybų su Otava naujų socialinių programų "social union" klausimu.

Lauko teniso varžybos

Estai, latviai ir lietuviai į jas suvažiuoja rugsėjo 5-6-7 d.d. Vieta – Wickertree Tennis Club, 5760 Maple Canyon Dr., Columbus, OH. Tel. 614 882-5725. Pradmės mokestis $30 (JAV). Registracija – rugsėjo 5 d., 8 – 9.30 v. ryto.

Išankstinė registracija atliekama ir informacija gaunama pas turnyro vadovą šiuo adresu: Arturs Zageris, P. O. Box 21874, Columbus, OH 43221-0874. Tel. 614 459-5200 Ext 233. Faksas 614 459-1151.

Lietuvių dalyvavimą koordinuoja ŠALFASS-gos lauko teniso vadovas Eugenijus Krikščiūnas, 105 Anndale Dr., North York, Ont. M2N 2X3, Canada. Tel. 416 225-4385. Lietuviai, atlikdami registraciją, prašomi painformuoti ir E. Krikščiūną. Nakvynėms: papiginta kaina, yra rezervuotas Harley Hotel of Columbus, 1000 East Dublin-Granville Rd., Columbus, OH 43229. Tel. 1 800 321-2323. Varžybas vykdo JAV latvių sporto s-gos lauko teniso sekcija.

ŠALFASS centro valdyba

Lengvosios atletikos pirmenybės

ŠALFASS-gos pranešimu, 1998 m. rugsėjo 12-13 d.d. Oakville, Ont. įvyks Šiaurės Amerikos baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos varžybos. Visoms amžiaus grupėms dalyvių skaičius neapribotas. Registruotis iki rugsėjo 8 d. imtinai šiuo adresu: Mrs. Irena Wilkinson, 2783 Kinnerton Cresc., Mississauga, Ont. L5K 2B3. Tel. 905 822-0302; papildomi ryšiai: Algis Malinauskas 905 844-7694; Algirdas Bielskus 216 486-0889. Sporto klubams yra išsiuntinėta platesnė informacija. Pavieniai asmenys gali kreiptis aukščiau nurodytais telefonais. **Inf.**

Skautų veikla

• Iš Toronto į VIII-tąją Tautinę stovyklą išvažiavo 81 skautas-tė ir 10 vadovų-vių tarp jų Kanados r. vadė v.s. fil. R. Žilinskienė, brolijos atstovas ps.fil. A. Simonavičius, s. fil. N. Simonavičienė, s. fil. J. Neimanienė, tunt. s. M. Rusinas.

• S. m. Gilvelio kursus baigė ps. fil. A. Simonavičius, s. fil. N. Simonavičienė ir vyr.sk. I. Petrauskienė. Jie visi buvo įvesti į gilvelistų eiles specialioje tautinės stovyklos sueigoje.

• DLK Vytauto vilkiukų draugovė, globojama j.s. E. Namikienės, dalyvavo LSS rašinių konkurse ir už rašinį apie skautavimą laimėjo 2-ą vietą ir $75 (JAV). Konkursui vadovavo v.s. S. Subatienė, apie laimėjimą pranešė v.s. L. Kiliulienė.

• Ps. Kristina Dambaraitė-Janowicz ir jos vyras Jonas susilaukė sūnaus – būsimo vilkiuko Luko Karolio, Jono. Motina – veikli "Šatrijos" tunto vadovė, Mažosios Lietuvos dr-jos veikėja, aktyvi, išeivijoje užaugusi lietuviško gyvenimo dalyvė. **F.M.**

• VIII-toji Tautinė stovykla "Nemunaitis 98" (III-čioji nepriklausomoj Lietuvoj – 1928, 1938, 1998) Nemunaičio miške, netoli Alytaus buvo iškilmingai pradėta 1998 m. liepos 17 d. ir tęsėsi iki liepos 27 d. Stovyklą atidarė jos viršininkas s. Žydrūnas Pilitauskas. Sveikinimo kalbas pasakė Lietuvos prezidentas V. Adamkus, Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius ir kiti svečiai. Iškilmės baigtos Mišiomis, kurias aukojo arkivyskupas. Vakaro laužo programą atliko V. Pavilionienė, ansambliai "Blezdinga" ir "Atžalynas".

Stovyklavo apie 2000 skautų-čių, suvažiavusių iš įvairių Lietuvos vietovių ir iš užsienio. Stovyklą saugojo ir daug kur talkino iš Marijampolės atvykę kariai. **Inf.**

Britų Kolumbijoje sausas oras ir karščiai sukėlė net 400 gaisrų provincijos miškuose. Didžiausias pavojus gresia Salmon Arm ir Kamploops apylinkėse, kur stiprūs vėjai neleidžia gaisrų suvaldyti. Gaisrai siaučia ir kitų provincijų miškuose, nes ši vasara visur atnešė labai mažai lietaus. **RSJ**

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 109 milijonus dolerių

MOKA:

3.00% už 30-89 dienų term. indėlius	
3.25% už 90-179 dienų term. indėlius	
3.50% už 180-364 dienų term. indėlius	
3.75% už 1 m. term. indėlius	
4.00% už 2 m. term. indėlius	
4.25% už 3 m. term. indėlius	
4.50% už 4 m. term. indėlius	
5.00% už 5 m. term. indėlius	
3.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
4.00% už 1 m. GIC invest. pažym.	
4.25%.už 2 m. GIC invest. pažym.	
4.55% už 3 m. GIC invest. pažym.	
4.75% už 4 m. GIC invest. pažym.	
5.25% už 5 m. GIC invest. pažym.	
2.75% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
4.00% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
4.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
4.55% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
4.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
5.25% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
2.75% už OHOSP (variable rate)	
2.00% už taupymo sąsk. (gyv.drauda)	
2.00% kasd. pal. čekių sąsk.	
3.75% už JAV dol.1 m. GIC	
2.75% už JAV dol. kasd.pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.).	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	7.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	6.30%
2 metų	6.40%
3 metų	6.55%
4 metų	6.65%
5 metų	6.70%
su keičiamu nuošimčiu	5.65%

Duodame:
– *asmenines paskolas iki $250,000;*
– *mortgičius iki 95% įkainoto turto;*
– *riboto kredito paskolas (Line of Credit) ir*
– *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymos sąsk.) pagal santaupų dydį iki $2,000.
Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.
Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų.
Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į ***Lietuvą*** *ir kitus kraštus.*

KASOS VALANDOS
• Pirm., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
• Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
• Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:
Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

Tony Genys
Sutton GROUP
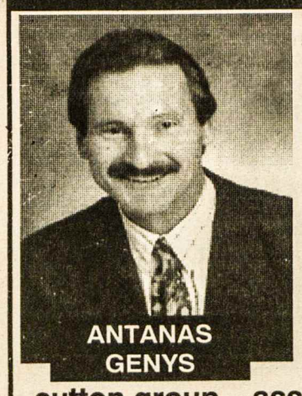
ANTANAS GENYS
PAŽADU JUMS
24 valandų
tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.
Prašau skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7
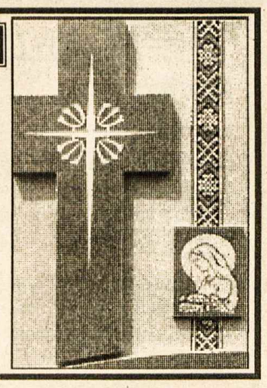

Queen Travel International Ltd
ALGIS MEDELIS
133 Roncesvalles Ave.,
TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ KELIONES paruošiu ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų, kad ir tolimiausių Kanados vietovių. Geriausios kainos šiuo metu yra skrendant AIR CANADA ir LIETUVOS AVIALINIJOS bendrai sudarytomis trąsomis per Paryžių, Londoną arba Frankfurtą

Rugsėjo 23 ruošiam 14 dienų kelionę į Prancūziją, Ispaniją ir Portugaliją (ir Liurdas, ir Fatima!)	– $2590.00
Spalio 9 – 12 dienų į Kaliforniją, Arizoną, Nevadą	– $1750.00
Lapkričio 5 – 12 dienų į Šventąją Žemę	– $1999.00

Pas manc atvažiuoti nėra būtina – keliones sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau EXPRESS paštu. Asmeniškai su manimi susitikti QUEEN TRAVEL įstaigoje galite trečiadieniais tarp 11 v.r. ir 5 v.v. arba kitu Jums tinkamu laiku, iš anksto susitarus. Reikalui esant atvažiuosiu į jūsų namus.
ALGIS MEDELIS

Gavęs "Associate Broker" leidimą, dabar galėsiu dar geriau patarnauti savo tautiečiams. Dėl sąžiningo ir profesinio patarnavimo parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybes prašau skambinti

TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
Tel. 416 769-1616; namų 416 231-4937;
nešiojamas 416 879-4937; faksas 416 769-1524.
RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A9, 100 metrų į rytus nuo Toronto pensininkų klubo "Vilnius Manor".
NEMOKAMAS namų įvertinimas

DABAR SU LIETUVA KALBU ILGAI
$.48
SKAMBINKITE Į LIETUVĄ PER TELEGROUP!
TIK $0.48 UŽ MINUTĘ
ATLANTIC EXPRESS CORP.
ATSTOVAI KALBA LIETUVIŠKAI
888-615-2148
TELEGROUP

ATLANTIC Express Corp.
ĮGALIOTAS TELEGROUP ATSTOVAS

MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7
Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183
ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsikviečiant Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. **Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !**

Sveikiname

brangią Sesutę ir Tetą

VANDĄ BALNIENĘ

gimtadienio proga (rugpjūčio 22 d.)

Linkime jai geriausios sveikatos ir Dievo palaimos –

visada mylinti sesuo Valerija Plačiakienė ir jos sūnus Leonardas Plačiakis su žmona Eileen ir vaikais – Kelly, Melanie, Kevin, Michael,
W. Palm Beach, Florida

Pasaulio lietuvių dainų šventėje susirinkę Vilniuje prie katedros eisenai į Vingio parką Hamiltono Aušros Vartų parapijos choristai ir Toronto trijulė. Iš kairės stovi: A. Jusys, O. Jusienė, A. Povilauskas, K. Žilvitis, P. Šidlauskas, St. Zimnickienė, A. Zimnickas, L. Mačiukonienė, I. Zubienė, B. Antanaitienė, B. Mačys; trūksta P. Zubo

Fondas "Bažnyčios kronika"

Tūkstančiai skaitytojų jau įpratę prie šių žodžių. Tiek metų "LKB kronika" sunkiausiomis sovietmečio sąlygomis nešė tiesos žodį ne tik pačiai Lietuvai, bet ir išgarsino mūsų tautos vardą užsienyje bei kartu priartino tą 1990 kovo 11 dieną.

Šiuo atveju "Bažnyčios kronika" turi kitą tikslą. Bažnyčia prie partijos aukso negali prieiti, gamyklų nei brangakmenių kasyklų kalnuose ir milijonų vertų viešbučių neturi. Prie mūsų vargo Bažnyčios telkiasi tie "mažutėliai", kurie dažniausiai buvo ir dar tebėra plakami, mušami ir neretai vaikšto kiauromis kišenėmis. Todėl tiesiog kritiška padėtis su katalikiškąja spauda, religine literatūra, katalikiškomis TV ir radijo laidomis ir panašiomis įstaigomis, besirūpinančiomis dvasiniu Lietuvos katalikų ir visų gyventojų penu. Štai kodėl 1998 m. kovo 30 d. Kauno arkiv. Sigitas Tamkevičius, Ateitininkų federacijos pirmininkas Vygandas Malinauskas, "Bažnyčios žinių" redaktoriai Gediminas Žukas ir Kastantas Lukėnas labdaros ir paramos fondą "Bažnyčios kronika" įsteigė, kuris prašo visus Lietuvoje ir ypač svetur gyvenančius lietuvius remti šį fondą, kuris š.m. balandžio 10 d. Teisingumo ministerijoje gavo kodą 9203338. Jam vadovauja "Bažnyčios žinių" vyr. redaktorius Gediminas Žukas. Šis fondas trokšta kuo daugiau pagelbėti katalikiškai spaudai, religinei literatūrai, Katalikų Bažnyčios internetui, katalikiškosios periodikos žurnalistų rengimui, įvairiems jaunimo ugdymo ir našlaičių globos reikalams.

Brangūs lietuviai! Mokėjote per siaurus muitinių vartus saldainių dėžėlėse, įsisiuvę į apsiaustus, atlapus ir paslėpę papirosuose per sieną išvežti į Vakarus anos "LKB kronikos" mikrofilmuose nufotografuotus numerius, mokėkime ir šiandien ateiti į pagalbą, kai geltonoji spauda, nesiskaitydama ir švaistydamasi didelėmis lėšomis, lenda pro kraštus ir visus plyšius, katalikiškajai minčiai reikia rankioti trupinius, prašyti, maldauti, nusivilti ir vėlei kasdien pakilti ir šiaip taip lipinti numerį po numerio ir su nuogąstavimu žiūrėti, kaip tirpte tirpsta laikraščiui nupirktas popierius, kaip nėra už ką mokėti redakcijos darbuotojams atlyginimus.

Tiktai dosniomis aukomis galėsime išvengti pralaimėjimų. Antraip reikės uždaryti taip sunkiai įsteigtų katalikiškų laikraščių redakcijas, nutraukti TV laidas, liautis organizuoti jaunimo veiklą ir ypač užmiršti beglobius vaikus, našlaičius, kurių taip daug – net dešimtimis tūkstančių – šiuo metu Lietuvoje.

Neleiskime vienam po kito išnykti tokiems brangiems mūsų dvasinio pelno šaltiniams. Mūsų katalikiškoji spauda, TV ir kitos programos – Jūsų dosniose rankose! Tik Jūsų parama, veikli pagalba padės išlikti katalikiškiesiems kultūros daigams.

Fondo sąskaita – nr. 704510, Vilniaus bankas, Kauno filialas 260101766.

Užsienio lietuviai, norintys paremti fondo "Bažnyčios kronika" veiklą, lėšas gali siųsti per Religinę šalpą (Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA). Arba: Vilniaus bankas AB, Vilnius, SWIFT:CBVI LT 2X, correspondent account with Bankers Trust Company, New York, SWIFT:BKTR US 33, for further credit to Fondas "Bažnyčios kronika", account no. 47310/87086123.

Kun. K. J. Ambrasas, SJ

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

$20 - V. Černius, E. Katilius, J. Vanstone; **$10** - P. Gluoksnys, dr. A. Šlekys; **$8** - V. Balten, J. Jacikas, A. Lukas, G. Stankus, A. Radžiūnas; **$4** - O. Sakalauskas; **$3** - A. Pargauskas; **$2** - B. Balčiūnas.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: $59 - V. Grušys; **$55** - G. Miglinas; **$52** - dr. V. Gaurisas, dr. A. Šlekys, J. Pavilonis, A. Svirplys, J. Vieraitis, J. Bartkus, J. Rimkus, J. Paransevičius, S. Augaitis, A. Astrauskienė, prof. R. Mureika, Z. V. Gvalda, S. Vashkys, J. Stanius, S. Vaičaitis, S. S. Naujokaitis, A. Aukštikalnis; **$50** - A. Tautkus, G. Laurinaitytė, A. Žukowski, V. Kaulius, K. Laukaitis.

Rėmėjo už dvejus metus atsiuntė: J. Dionas, K. Laurušaitis, R. Kuliavas.

Garbės prenumeratą atsiuntė: $100 - dr. A. Vyšniauskas; **$70** - V. Stankus, J. Prasauskas, L. Vaitonis; **$65** - S. Prekeris; **$62** - P. Butėnas, P. Daugėla, A. Draviniukas, A. Radžiūnas, J. Vanstone; **$60** - A. Gaidauskas-Scott, J. Povilauskas.

Garbės už dvejus metus atsiuntė: V. White, dr. D. Gottschalk.

Nuoširdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą prideda ir auką.

SKAITYTOJAI PASISAKO

BRAZDŽIONIO ĮRAŠAS

Skaitydamas Jūsų laikraštyje straipsnį apie poetą Bernardą Brazdžionį, prisiminiau jo apsilankymą Prancūzijoje. Jisai, 1948 metais lankydamasis Paryžiaus lietuvių kolonijoje, įrašė į mano autografų knygutę 1948.XII.5 sekančius labai prasmingus žodžius:

Senolių kraują-vardą-laisvės žiburį širdy,
Kaip amžiną paminklą visą šią kelionę,
Kaip didį turtą nešk širdy.

L. Stankevičius,
Montrealis

DAUGIAU PAGARBOS

"TŽ" š.m. 24 nr. buvo paskelbtas Kanados krašto apsaugos ministerio Art Eggleton'o atsakymas į Stasio Jokubaičio, lietuvių ir baltiečių veikėjo, laišką-prašymą paremti Baltijos valstybes, siekiančias įsijungti į Šiaurės Atlanto sąjungą (NATO).

Minėtas laiškas buvo paskelbtas "Skaitytojai pasisako" skyriuje kaip mažavertis susirašinėjimas. Tai gilus įžeidimas Kanados krašto apsaugos ministerio ir parlamento nario.

Minėtam laiškui "TŽ" redakcija turėjo surasti garbingesnę vietą pirmuose puslapiuose su normaliu šriftu, papuošiant jį atitinkamomis nuotraukomis ir pasiųsti "TŽ" nr. lietuvių gynėjui Art Eggleton'ui su atitinkamu padėkos laišku.

Šia proga jaučiu pareigą pataisyti Andriaus Gedrio informaciją "Kanada ir Lietuva" "TŽ" 27 nr. dėl Kanados ministerio pirmininko Jean Chretien "neatsargaus pareiškimo Madride, kai jis prie atviro mikrofono paniekino Baltijos valstybes, apie kurias p. Eggleton taip gražiai rašo". Patikrinus elektroninį tinklą, kurį nurodo A. Gedris, paaiškėjo, kad Kanados ministeris pirmininkas padarė nediplomatišką priekaištų JAV prezidentui B. Clinton'ui ir priminė ginčus dėl Baltijos valstybių priėmimo į NATO. Jean Chretien Baltijos valstybių nepaniekino.

J. Varčius,
Hamilton

Redakcijos pastaba. Minimasis Kanados krašto apsaugos ministerio laiškas buvo skirtas ne "TŽ", o St. Jokubaičiui. Jis buvo atsiųstas "TŽ" kaip atoliepis į laiškų skyriuje kilusią diskusiją dėl Kanados vyriausybės laikysenos Baltijos valstybių pastangų kelyje į Šiaurės Atlanto sąjungą. Dėl to ta laiško ištrauka ir buvo paskelbta laiškų skyriuje. Laikraštyje visos vietos yra lygiai garbingos. Laiškų skyrius nėra mažiau garbingas už kitus skyrius. Jame pasirodo ir aukščiausių pareigūnų atsiliepimai, kaip ir angliškoje Kanados spaudoje. Demokratinėje santvarkoje ministeriai bei kiti aukštieji pareigūnai yra valstybės – visuomenės tarnai (žodis "minister" yra lotyniškos kilmės ir reiškia tarną). Tik diktatūrinėje santvarkoje vyriausybės ministerio pareigybė tampa valdovine, reikalaujančia ypatingos pagarbos.

PASIKARTOJANTYS STRAIPSNIAI

"TŽ" 1998 m. 29 nr. išspausdintas laiškas, pasirašytas "Skaitytojas". Jo autorius pagrįstai nusiskundžia ir rašo: **"Įkyrėjo tie patys straipsniai, spausdinami "TŽ" ir "Drauge"** (mano pabraukta, -P.P.), žadėdamas "vieno ar kito laikraščio atsisakyti". Laišką užbaigia klausimu: "Kažkodėl laikraščių redakcijos taip daro?"

To laiško apačioje pridėta redakcijos pastaba. Aš joje įžiūrėjau rankų nusiplovimą. Dėl tų "kalkinių" straipsnių, kurie padauginti būna išsiuntinėjami ir išspausdinami net keliuose laikraščiuose, dalis kaltės priklauso ir "TŽ".

Vargu ar kam pavyktų užginčyti, kad ta "kalkinė" rašliava nekenkia mūsų lietuviškai spaudai. Tuo reikalu jau daug kartų buvo rašyta ir rašalo išlieta. Ir vis dėlto, nors rečiau, tokios rašliavos galima užtikti.

Redakcija pastaboje rašo: "Redakcija, gavusi tuos rašinius, mano, kad tik tam laikraščiui skirtas dalykas ir spausdina. Tik vėliau paaiškėja, kad taip nėra. Įvyksta savotiška apgavystė". Paaiškinimą užbaigia: "Jeigu tokių pasikartojančių pasitaiko, kviečiame mielus skaitytojus nerūstauti, nes tai ne redakcijos kaltė". Kažin? O ką redakcijos tokiu atveju daro? Tyli!

Juk tokius "kalkinės" rašliavos "sportininkus" sudrausminti priemonių yra. Redaktoriai (ne tik "TŽ"), pastebėję "apgavystę", nedelsdami rašliavos autoriams turėtų paskambinti arba parašyti, primindama jiems, kad savo rašinius siųstų tik vienam, savo pasirinktam laikraščiui. Jeigu jis ar ji ir toliau nesiliaus, ateityje jo ar jos rašiniai nebus spausdinami. Garantuoju, kad tas "spaudos vėžys" būtų greit išgydytas!

P. Palys,
Richmond Hill, N.Y.

Red. pastaba. "TŽ" redakcija daugeliu atveju yra kreipusis į kartojamų straipsnių autorius. Vieni pakluso, kiti nekreipė dėmesio, treti priešinosi, pateikdami savo argumentus. Dėl to problema nėra visai išnykusi.

APIE POETĄ

"Iškili Justino Marcinkevičiaus kūryba". Tokį straipsnį parašė vilniškis Aleksandras Šidlauskas, užpildydamas apie trečdalį "TŽ" puslapio 1998.VII.14. Šiame straipsnyje autorius panaudojo visas gudrybes ir gražbylystes, iškeldamas Justino Marcinkevičiaus (Toliau J.M.) kūrybą į padebesius. Pvz. J.M. tarė: "Tautai reikia poezijos pavasario, kuris išliktų gyvas ir gyvybingas, kuris žadintų žmonių dvasią, keltų patriotinius jausmus. Ši tradicija vos ne gražiausiu Lietuvos renginiu tapo: pilnos salės, estrados, pilni knygynai pirkėjų, o susitikimų džiaugsmas netilpo salėse, jis tvyrojo ir namuose, ir televizijos ekranuose, ir skaitytojų širdyse..."

Bet meskime tik trumpą žvilgsnį į šį poetą, kas jis buvo poezijoje, visuomeninėje, tautinėje ir politinėje srityse. "Tarybų Lietuvos enciklopedija" apie J.M. rašo: "Tarybinis rašytojas, LTSR nusipelnęs meno veikėjas, LTSR liaudies poetas 1978. Tarybų s-gos komunistų p-jos narys 1957. 1953-1959 dirbo žurnalų redakcijose. 1960-1965 LTSR rašytojų s-gos v-bos p-ko pavaduotojas. 1961-1963 kandidatas į LKP Centro komiteto narius. Nuo 1985 LTSR Aukščiausios tarybos narys. 1956 – LTSR premija".

A. Šidlauskas nuslepia visą šią sovietinę-okupacinę J.M. veiklą, kurioje jis turėjo gana svarbią vietą – pasiekė net aukščiausią Lietuvos respublikos tarybą! Ši taryba juk buvo Lietuvos pavergimo ženklas! Kremlius naudojo respublikines tarybas kaip įrodymą pasauliui, jog tos tautinės respublikos "savanoriškai" įstojo į Sovietų S-gą.

J. P. Kedys, Australija

RUBY REAL ESTATE LTD.
27 John Street (2nd Floor),
Toronto (Weston), Ont. M9N 1J4
- MLS skelbimas
- Komisas 3½%
- Toronto Real Estate Board narys

Victor Rudinskas, Broker **Tel.: 416 249-7829**

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ *25 metai namų remonto patyrimas* ◆ *Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas* ◆ *Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.*
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – **416 532-5893**
Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, *D.S., D.D.S.*
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: 905 271-7171**
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių Namus)
Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, *D.D.S.*
Dr. S. DUBICKAS, *D.D.S.*
Dr. O. ELVIKIS, *D.D.S.*
Dr. R. KARKA, *D.D.S. M.S. Dip. Orth.*
(Orthodontist)
2373 Bloor Street West (Prie Jane St.)
Telefonas 416 763-5677

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P.Eng.
Tel. 416 240-0594
27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)
Lengvai pasiekiamas autobusu nr. 79 (Scarlett Road) nuo Runnymede požeminio stoties.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, *B.Sc., LL.B.*
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

OVER A CENTURY OF SERVICE 1874
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

HAMILTON
615 Main St. E.
(East of Sanford)
Tel. 528-6303
Andrew W. Swan, Manager

THE J.B. MARLATT Funeral Homes (1965) LIMITED

DUNDAS
195 King St. West.
Tel. 627-7452
Robert G. Amm, Manager

Astra Travel & Services Inc.
1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA JŪSŲ PASLAUGOMS!
Vasaros metu į Lietuvą keliaujančiųjų dėmesiui!
Parūpiname bilietus į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis papigintomis kainomis. Nebrangūs draudimai išvykstantiems ir atvykstantiems * Didelės nuolaidos individualioms grupėms visos vasaros metu (ne mažiau kaip 10 žmonių) * Parduodamos kelionės į Lietuvą įskaitant skrydį, pervežimą iš orauosčio į viešbutį, nakvynę viešbutyje (ne mažiau kaip 3 žvaigždučių) ir pusryčius * Besinaudojantys mūsų paslaugomis apdovanojami kelioniniais krepšeliais.
Laukiame jūsų pageidavimų visais kelionių klausimais
Teiraukitės visomis darbo dienomis, šeštadieniais pagal susitarimą
TEL: 416 538-1748 **FAX: 416 538-4390**

CMD INSURANCE SERVICES INC.
Dėl visų rūšių draudos, taip pat naujos automobilių ir namų draudos bei jau apdraustų automobilių ir namų draudos reikalais kreiptis į **Rimą Drešerienę**; dėl visų komercinių draudų – į **Ričardą Drešerį**.
1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8
Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406
FAX 905 624-8238
CMD Insurance Services Inc.
Nekilnojamas turtas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į **Rick Drešerį**
Tel. 416 233-3334
DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS*
*GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Sekmadieninės Mišios Delhi parapijoje vėl toliau vyksta įprasta tvarka: šeštadienį 6 val. vakaro.

– Ateinantį sekmadienį, rugpjūčio 23, bus renkama arkivyskupijos įsakyta antroji rinkliava Kanados misijoms.

– Rugpjūčio 8, šeštadienį, pakrikštyta Roberto ir Ramonos (Baliūnaitės) Grybų dukrelė Emilija-Nicole.

– Parapijos choras po vasaros atostogų renkasi pirmajai repeticijai rugsėjo 13, sekmadienį, 10 val. ryto. Kviečiami visi buvusieji choristai ir nauji asmenys įsijungti į choro eiles ir bendrai garbinti Dievą giesmėmis.

– Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūrio šeimų stovykla šiais metais bus rugpjūčio 21-30 d.d. "Romuvoje". Platesnę informaciją teikia Bronius Degutis tel. 905 276-3124.

– Anapilio knygyne galima įsigyti Antrosios pasaulio lietuvių dainų šventės vaizdajuosčių.

– Ši parapija yra skirta lietuviams ir jų prieaugio ugdymui lietuviškai krikščioniškoje dvasioje. Todėl prašome tėvelius krikštijamiems vaikučiams parinkti lietuviškai rašomus vardus.

– Mišios rugpjūčio 22, šeštadienį, Delhi Šv. Kazimiero šventovėje 6 v.v. už a.a. Gediminą Rugienių; Mišios rugpjūčio 23, sekmadienį: Lietuvos kankinių šventovėje 9.30 v.r. už a.a. Bronių Znotiną; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10 v.r. už a.a. Kazimierą Endriukaitį.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienio, rugpjūčio 2 popietėje dalyvavo 143 asmenys. Svečių knygoje pasirašė Genovaitė, Linas, Konradas Kupstai iš Kauno.

– Sekmadienio, rugpjūčio 9 popietėje dalyvavo 150 asmenų. Svečių knygoje pasirašė Milda Kavoliūnienė iš Juodupės, Danguolė Čiugienė iš Panevėžio, Sigita, Gabrielė, Bernardas Gediminas Kemkliai iš Vilniaus.

– Sekmadienio, rugpjūčio 16 popietėje dalyvavo 145 asmenys.

– LN valdybos posėdis – rugpjūčio 20, ketvirtadienį, 7 v.v.

– Jei kas norėtų įsigyti įdomių vaizdajuosčių iš Lietuvos, prašoma kreiptis tel. į S. Pabricienę 416 762-5419 arba V. Kulnį 416 769-1266.

– Aukos slaugos namams priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W. Toronto ON M6P 1A6.

Keltuvo vajui $100 aukojo V. Kubilienė.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $75 – E. Simonavičienė, $50 – O. Mašalienė, V. Kecorienė.

Vysk. K. Paltaroko vidurinės mokyklos vajui $50 aukojo J. Staškevičius.

Anapilio jaunimo sekcija kviečia jaunus ir senus į gimnastikos pamokas, kurios vyksta pirmadieniais ir ketvirtadieniais 8 v.v. parapijos salėje. Pamokas veda Lina Paulionytė.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį, rugpč. 16 vysk. P. Baltakis, OFM, aukojo 10.15 v. Mišias ir pasakė pamokslą.

– Šį sekmadienį, rugpč. 23, bus daroma rinkliava Kanados misijoms paremti.

– Santuokai ruošiasi: Rasuolė Tumosaitė su Aaron Coulen; Judita Raškauskaitė su Godofredo Balcita.

– Santuokos sakramentą priėmė: Kristina Baršauskaitė ir Rimvydas Gilvydis; Rūta Urbaitytė ir Jonas Jazokas.

– Pakrikštyti: Adriana-Marija, Violetos (Grigutytės) ir Dariaus Gibavičių dukrelė; Karolina-Agnė, Esteros (Rybelytės) ir Viktoro Lukošių dukrelė; Chloe-Aleksandra, Danos (Gilvydytės) ir Sami Rifat dukrelė; Jake-Paul-John, Rūtos (Urbaitytės) ir Jono Jazokų sūnus.

– Rugpjūčio 11 d. palaidotas a.a. Aleksandras Kuzmarskis, 76 m. Paliko žmoną Viktoriją. Rugpjūčio 18 d. palaidotas a.a. Zigmas Revas, 77 m. Paliko žmoną Sofiją, dukras Liliją ir Gražiną su šeimomis.

– Parapijos persikėlimo vajui iki šiol surinkta $863,322. Dabartiniai parapijos pastatai yra paduoti pardavimui.

– "Kretingos" stovyklavietėj, Vasagoj, su šiuo šeštadieniu, rugpjūčio 22, baigiasi stovyklų sezonas. Šią vasarą vyko keturių savaičių stovykla parapijos vaikams; po vieną savaitę šeimų su vaikais stovykla, Lietuvių Namų poilsio stovykla ir "Vyčio" sporto klubo krepšinio kursai jaunimui.

– Mišios sekmadienį, rugpjūčio 23: 8.15 v.r. už a.a. Mariją ir Tadą Normantus; 9.15 v.r. už a.a. Pranciška Levanauskienę; 10.15 v.r. už a.a. Mariją ir Kazimierą Kalinauskus, už a.a. Joną ir Salomėją Tamošiūnus ir už Jasinskų ir Stulginskų šeimų mirusius; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

A.a. dr. A. Matulionienė, 95 m. amžiaus, mirė 1998 m. rugpjūčio 16 d. Pašarvota Turner & Porter laidotuvių namuose (Roncesvalles g.). Laidojama iš Prisikėlimo parapijos šventovės šį ketvirtadienį, rugpjūčio 20 d. Nuliūdime paliko dukterį dr. Juditą Čuplinskienę, vaikaičius, gimines bei kitus artimuosius.

A. a. Algio Kijausko atminimui, užjausdami seserį Aldoną Norkienę ir visus gimines, Irena ir Povilas Girniai aukojo "Tėviškės žiburiams" $25.

A. a. Albinai Zinaitienei mirus, nuoširdžiai užjausdami jos dukteris Nijolę, Vidą, jų šeimas ir gimines, A. ir J. Kutkos "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

A. a. Mečislovo Abromaičio 10 metų mirties prisiminimui Aleksas ir Valentina Grybai "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

A. a. Paulės Barauskaitės-Skirgailienės (1908-1988), mylimos mamytės, dešimties metų ir a.a. Vlado Skirgailos (1910-1993), mylimo tėvelio, penkerių metų mirties prisiminimui Gražina Stonkienė ir šeima "Tėviškės žiburiams" aukojo $200.

Dainų šventėje Lietuvoje 1998 m. Toronto "Gintaro" vadovės Kalnų parke. Iš kairės: Loreta Stanulytė-Duz, Rita Karasiejienė ir Gintarė Sinskaitė

PADĖKA

Anapilio vaikų darželis labai dėkoja visiems, kurie prisidėjo prie mūsų gegužinės rengimo Vasagoje. Nuoširdus ačiū visiems aukotojams. Aukojo: $160 – W. Daugi-nis; $100 – J. Kaunaitė, J. Rinkūnienė; $50 – G. M. Skrinskai; $20 – R. L. Kuliavai; $15 – V. Puzerienė; $10 – E. Ališauskienė, P. Cygas.

Ačiū šeimininkėms V. Ulbinienei, M. Juozaitienei, A. Vaškevičienei už maisto gaminimą bei virtuvės priežiūrą ir I. Kusinskienei už loterijos pravedimą. Dėkojame muzikantams – M. Gabriui, A. Kusinskui ir T. Pabrėžai – už linksmą nuotaiką. Ačiū visiems talkininkams, kurie prisidėjo prie sėkmingos gegužinės. Anapilio darželio vaikučiai tikrai įvertins visų pastangas bei aukas padėti sutelkti lėšų žaidimo aikštelei įrengti.

Pasaulio lietuvių dainų šventės parade įspūdingai atrodė gausūs Kanados atstovai, kurie nepabijojo nei lietaus, nei tolimo kelio **Nuotr. E. Šulaičio**

Lietuvių tautodailės instituto suvažiavimas įvyks š.m. rugpjūčio 22 d., 11 v.r. Lino ir Rasos Veselkų sodyboje "Rambyne", 198 Simpson Road, prie 11 kelio, Leeds-Grenville County, Ontario (Rideau Canal ir Jones Falls apylinkėje. Bus dail. Ant. Tamošaičio paskaita "Lietuvių tautinių drabužių kilmė, jų raida, paremta dokumentacija ir praktiškas pritaikymas". Atvykti kviečiami nariai ir svečiai. Dėl platesnės informacijos kreiptis į LTI valdybos pirm. Aldoną Veselkienę 613 382-8448, arba Rasą Veselkienę 613 359-1160. **LTI Valdyba**

"Romantiškas ruduo" – tokiu pavadinimu rengiamas koncertas rugsėjo 19, šeštadienį, 7.30 v.v. "Humbercrest United Church" patalpose, 16 Baby Point Rd. Be kitų, programą atliks pianistė Ilona Beresnevičienė. Koncerto rengėjais pasirašo "Music at Humbercrest".

Kanados kariuomenės bazėje "Camp Borden" anglų kalbos mokytis atvyko Lietuvos kariuomenės karininkai: kpt. Egidijus Karvelis, kpt. Vytautas Rėklaitis, kpt. Gintaras Smaliukas, kpt. Darius Užkuraitis ir vyr. ltn. Rimantas Jarmalavičius. Į Lietuvą jie grįš gruodžio 12 d. **Vyt. Pečiulis**

Vilniaus radijas užsieniui rugpjūčio 7 d. perdavė pokalbį su torontiečiu Andriumi Paškum, tęsiančiu archeologijos studijas Vilniaus universitte. Jis įdomiai ir išsamiai palygino Toronto ir Vilniaus universitetus, pabrėždamas santykių skirtumą tarp profesorių ir studentų. Pasak jo, Vilniaus dėstytojai esą daug artimesni studentams. Ten pat buvo kalbamasi ir su Tadu Lišausku, buvusios torontietės Reginos (Gataveckaitės) ir Sauliaus Lišauskų sūnumi. **G.G.**

Kauno arkivyskupijos "Vaikų dienos centrams $50 aukojo J. Staškevičius.

A. a. Onos Grigaravičienės atminimui pagerbti "Vilniaus krašto lietuviškoms mokykloms" paremti aukojo: $20 – R. V. Stabačinskai, P. B. Sapliai, V. B. Alksniai, L. Kvikilis; $10 – V. Skukauskas.

Iš a.a. Juliaus Jurėno, mirusio Montrealyje, palikimo velionies nurodymu "Tėviškės žiburiams" paaukota $1000.

A. a. Algiui Grajauskui mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia velionies žmonai Genutei bei jos šeimai Danutė Bartulienė ir auką $20 skiria "Tėviškės žiburiams".

A. a. Reginai Pniauskienei mirus, užjausdami jos artimuosius, "Tėviškės žiburiams" $130 aukojo: H. ir S. Butkevičiai, B. Dundzienė, H. Juodvalkienė, S. ir V. Kneitai, J. ir L. Macevičiai, A. ir S. Medeliai, O. Samkovienė,V. ir G. Starkevičiai.

"The Toronto Star" 1998 m. liepos 27 d. laidoje rašo apie liepos 26 d. Brooklyn'e, Mich. įvykusią nelaimę sportinių automobilių lenktynėse ir paduoda nukentėjusių žiūrovų pavardes. Žuvusiųjų tarpe minimas Michael Terry Tautkus, 40 m. amžiaus. Nelaimė įvykusi staiga atsiskyrus automobilio padangai ir nuolaužoms, nepaprastu greičiu lėkusioms į žiūrovų tribūną.

Lietuvių pamaldos Kanados kankinių šventovėje Midlande, organizuotos Kanados lietuvių katalikų centro, įvyko rugpjūčio 2, sekmadienį. Mišias atnašavo prel. J. Staškus ir kiti penki kunigai: A. Simanavičius, OFM, K. Kaknevičius, J. Liauba, OFM, E. Jurgutis, OFM, ir E. Putrimas. Pamokslą pasakė kun. K. Kaknevičius, iškeldamas Lietuvos kankinių reikšmę K. Bendrijai ir savajai tautai. Mišių skaitinius atliko A. Sungailienė ir V. Taseckas. Giedojo Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras, vadovaujamas muz. L. Marcinkutės. Pamaldose su vėliavomis dalyvavo Toronto šauliai, Kanados lietuvių katalikių moterų draugijos Prisikėlimo, Lietuvos kankinių, Aušros vartų parapijos skyriai. Prieš Mišias buvo einami Kryžiaus keliai, vadovaujami kun. E. Putrimo. Pamaldos pasižymėjo gausiais maldininkais. Jų trys autobusai atvažiavo iš Toronto, Hamiltono ir Londono.

Iškilmė baigta malda, giesme "Marija, Marija" ir Tautos Himnu prie Lietuvos kankiniams atminti kryžiaus. **D.**

"Gyvenimas", Prienų rajono laikraštis, 1998 m. birželio 24 d. laidoje išspausdino R. Šimukauskaitės pranešimą apie svečius iš Kanados. Tai dr. Sara Ginaitė, Marijos Aukštaitės literatūros tyrimo centro tyrinėtoja, ir to centro direktorius prof. dr. H. Wittmann. Jie matomi prie straipsnio pridėtoje nuotraukoje su prof. E. Užkurėlyte ant Veiverių Skausmo kalnelio, kur pastatytas paminklas buvusiam Lietuvos karininkui Jonui Navikevičiui, rašytojos Marijos Aukštaitės (Navikevičienės) sūnui. Centro direktorius dr. H. Wittmann sakė, kad vadovauti M. Aukštaitės tyrimo fondui paskatinusi jo asmeninė draugystė su rašytojos sūnumis Algirdu ir Antanu. Jų įgaliotas jis ir atvažiavęs į Lietuvą. Prieš dvejus metus Prienuose žmonės susipažinę su M. Aukštaitės gyvenimu ir kūryba muziejuje parengtais rodiniais kartu minint jos 100-tąsias gimimo metines.

"The Ottawa Citizen" (1998.VI.16) įsidėjo stambų Bert Hill aprašymą apie dviejų telekomunikacijos (ryšių) bendrovių susijungimą. "Nortel" už $9.1 bilijonus (JAV) perima "Bay Networks Inc". Prie straipsnio, aiškinančio techninius pliusus bei prasiplėtimo naudą, išspausdinta torontiečio Gedimino Sakaus nuotrauka. Pastarasis yra vienas iš pirmaujančių "Nortel" bendrovės vadovų. Jis pareiškęs, kad tas susijungimas jo bendrovei teiks tokių naujų galimybių, kokių jokia viena atskira bendrovė neturi.

"Tėviškės žiburius" pasiekė Lietuvių skautų s-gos Europos rajono jubiliejinės stovyklos sveikinimas, pasirašytas daugumos stovyklautojų. Stovykla įvyko Anglijos lietuvių sodyboje, Headley parke.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius staliaus, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

Dailininkių Ritos-Giedrės Bulavos ir Irmos Makariūnaitės darbų paroda "Tableau vivant" galerijoje atidaryta rugpjūčio 15 d. Ji truks dvi savaites. Galerijos adresas: 917 Queen St. W., Toronto. Lankymo laikas: trečiadieniais ir ketvirtadieniais 1-6 val.p.p.; penktadieniais ir šeštadieniais 1-8 val.p.p., sekmadieniais 12-6 val. p.p. Paroda pavadinta "Mitas ir prisiminimas", pirmasis toks meninio dueto pasirodymas Toronte. **D.N.**

Valdas Petrauskas, vienas garsiausių lietuvių vertėjų ir vertimo teoretikų, nuo 1993 metų su žmona gyvenantis Toronte, savo 60-tąjį gimtadienį š.m. liepos 23 d. atšventė Lietuvoje, kur kūrybos vakarą Vilniuje surengė Rašytojų sąjunga ir moderniosios literatūros leidykla "Tyto alba". Sukaktuvininkas Toronte dėsto prancūzų kalbą ir verčia moderniąją literatūrą. Apie Kanados kultūrinius įvykius rašo Lietuvos spauda. **Inf.**

Filmas "Lietuviškos vestuvės" buvo rodomas rugpjūčio 11-16 d.d. per "Life Network" tinklo 41 kanalą septynis kartus. Jame vaizduojamos vestuvinės apeigos kaip jos praktikuojamos Kanados lietuvių. Filme įpinta ir Lietuvos kankinių parapijos šventovė bei jos klebonas prel. J. Staškus. Pusvalandžio filme daug paaiškinamųjų pokalbių anglų kalba, bet jungtuvių priesaika atlikta lietuviškai. Matyti ir keletas vestuvinių vaizdų bei tautinių šokių. Lyginant su tradicinėmis lietuviškų vestuvių apeigomis, matyti, kad kanadiškose lietuvių vestuvėse daug ko trūksta. Tai tik dalis tradicinių lietuviškų vestuvių, kurios pasižymi dideliu spalvingumu, apeigų turtingumu, dainingumu, muzikalumu. Tai ištisa drama, kuriai sužieduotiniai ruošiasi ilgą laiką (pvz. "Kupiškėnų vestuvės"). Šio kanadiško filmo autorė yra p-lė Dirsytė, dirbanti televizijos srityje su grupe pagalbininkų. Tai jau nebe pirmas jos kūrinys, liečiantis lietuviškąjį gyvenimą.

"Canada Council for the Arts" praneša, kad Toronte š.m. lapkričio 14 d., Montrealyje lapkričio 15 d. ir Vankūveryje lapkričio 16 d. įvyks įvairių Kanados kultūrinių grupių ir čiabuvių "showcase" koncertai. Kiekvienam renginiui bus parinkta iki 16 muzikos menu pasireiškiančių Kanados piliečių, kurie atliktų kanadiečių sukurtą muziką arba klasikinės ar liaudies muzikos kūrinius. Prašymai turi būti pristatyti iki rugsėjo 1 d. Jų galima gauti kreipiantis į Sandrą Bender, Market Development and Information Officer, the Canada Council for the Arts, telefonu 1-800-263-5588, ext. 272 arba 613 566-4414, ext. 5272; elektroniniu paštu sandra.bender@canadacouncil.ca.nb

Įvairios žinios

Buvusi Europos reikalų ministerė ir seimo narė Laima Andrikienė, už nuopelnus siekiant visokeriopų glaudesnių ryšių su Prancūzija, 1998 m. liepos 28 d. apdovanota Valstybiniu ordinu su Didžiojo karininko insignijomis. Ordiną Vilniuje įteikė Prancūzijos ambasadorius Lietuvai Michel Touraine.

MONTREALQUE

Aušros Vartų parapiją aplankė du svečiai. Rugpjūčio 25 d. lankėsi Nekaltai Pradėtosios Marijos (Putname) vienuolijos kapelionas kun. Antanas Diškevičius ir rugpjūčio 9 d. – Vatikano radijo techninis direktorius kun. E. Matis, SJ, dalyvaująs UNDA-OCIC kongrese. Jie atnašavo 10 ir 11 val. Mišias ir pasakė pamokslus.

Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Kazimieras Ambrasas, SJ, visą liepos mėnesį pavadavo Šv. Kazimiero parapijos kleboną kun. dr. Feliksą Jucevičių, išvykusį atostogų. Tuo laiku AV parapijoje pastoraciniame darbe talkino kun. Jan Lipski.

Į Tarptautinį sociologų kongresą Montrealyje buvo atvykę keturi lietuviai. Lietuvių katalikų mokslo akademijos narė dr. Anelė Vosiliūtė kongrese skaitė pranešimą "Lietuvos sociologijos istorijos tyrimai".

Tradicinė Lietuvos tremtinių ir pasipriešinimo kovų dalyvių bei jų šeimų narių šventė įvyko rugpjūčio 8 d. Ariogaloje. Šventės rengėjus ir dalyvius telefonu pasveikino Arūnas Staškevičius Montrealio apylinkės lietuvių vardu.

A. a. Mykolas Juodviršis, 90 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 9 d. Po pamaldų Aušros Vartų šventovėje rugpjūčio 12 d. palaikai palydėti į Notre Dame des Neiges krematoriumą. Liko brolis Čikagoje ir kitas – Lietuvoje bei kiti giminės ir artimieji. **B.S.**

Montrealio Aušros Vartų parapijos choro 48-tieji veiklos metai užbaigti birželio 21 parapijos salėje. Sėdi sol. ANTANAS KEBLYS, choro buvusi dirigentė muz. prof. MADELAINE ROCH ir dabartinis vargonininkas muz. LAURYNAS DJINTCHARADZE. Visi linksmai dalinasi mintimis, o muz. ALEKSANDRAS STANKEVIČIUS sako – "puiku ir smagu"

LITAS
40
Montrealio lietuvių kredito unija
1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 **FAX: 766-1349**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 **FAX 514 722-3546**
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. *DONNA SVRAKA, A.I.B.*
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. **Res. 514 256-5355**
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasitejravimas neįpareigoja apsidrausti.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 10 puslapių,
reguliari metinė prenumerata – $42.00,
rėmėjo – $52.00, garbės – $62.00
Naujam prenumeratoriui pirmiems metams – $35.00
(JAV-se amerikietiškais)

Vardas, pavardė.....
Adresas.....
.....
.....
Siunčiu prenumeratą.....**dol., auką**.....**dol.**
Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"
2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškės žiburiai" siunčiami nemokamai šešias savaites. Prašome pranešti tokių asmenų adresus. ***ADMINISTRACIJA***

HAMILTONO Lietuvių pensininkų namams "Rambynas" reikalingas administratorius. Teirautis: 8 v.r.-12 v.p.p., nuo pirmadienio iki penktadienio imtinai. Tel. 905 526-8281.

PARDUODAMA "Baker's Dozen Donuts" kavinė, 1780 King. St. East, Kitchener, Ont. Paranki vietovė, tvirta investicija. Dėl informacijos skambinti Tom telefonu 519 743-0543.

VAIZDAJUOSTĖS iš Vilniaus dainų ir šokių šventės: 1. Ansamblių vakaras; 2. Šokių diena ir 3. Dainų diena. Visos 3 vaizdajuostės už $50. Tel. 1-705-428-5557.

• Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

PARDUODAMAS didelis vasarnamis New Wasaga Beach ant ežero kranto. Kaina $165,000. Skambinti 705 429-2628.

SUSIRAŠINĖTI su Kanados arba Amerikos lietuvaite nori 37 m. amžiaus lietuvis Gintaras Stadalius, Narto km., Marijampolės raj. 4520, Lithuania.

SIŪLOMAS DARBAS lietuviškai kalbančiam asmeniui arba porai, kurie kartu gyventų ir prižiūrėtų 85 metų amžiaus asmenį netoli Londono, Ont. Duodamas pilnas išlaikymas. Galima naudotis automobiliu. Teirautis skambinant (paliekant tel. įrašus) Algiui Oakvilėje 905 845-7511 arba 905 827-1772; ar Daliai Londone, Ont. 519 644-1235; 519 432-2111; 519 432-3920.

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
atlieka įvairiausius statybos-remonto darbus.
Įvedame dujotiekius, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti
Alvydui tel. 905 848-9628
416 609-5108 (pager).